

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Финансијски извештаји за годину
завршену 31. децембра 2021. године**

САДРЖАЈ

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

БИЛАНС СТАЊА 2

БИЛАНС УСПЕХА 3

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ 4

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ 5

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ 6

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ 7-85

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

SAVETU GUVERNERA NARODNE BANKE SRBIJE

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Narodne banke Srbije (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2021. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2021. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom.

Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju, ali ne uključuje finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Republike Srbije.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izveštajima sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Republike Srbije u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahteva bi moglo uticati na prosuđivanja doneta na osnovu ovih ostalih informacija.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju Banke (nastavak)

Na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izveštajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izveštajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumevanja Banke stečenih u reviziji, izvestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine su bili predmet revizije drugog revizora koji je dana 5. aprila 2021. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Odgovornost rukovodstva i lica zaduženih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica zadužena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

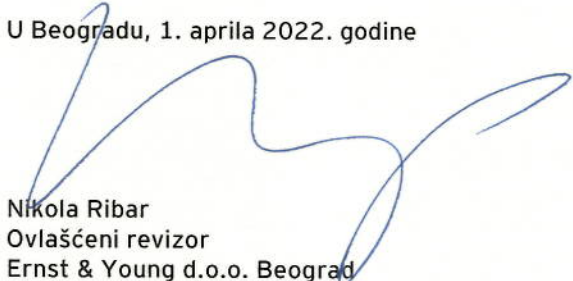
Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezan obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo s licima zaduženim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizorskim nalazima, uključujući i nalaze u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

U Beogradu, 1. aprila 2022. godine

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Финансијски извештаји за годину
завршену 31. децембра 2021. године**

САДРЖАЈ

	Страна
Биланс стања	2
Биланс успеха	3
Извештај о осталом резултату	4
Извештај о променама на капиталу	5
Извештај о токовима готовине	6
Напомене уз финансијске извештаје	7 - 85

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
АКТИВА			
Готовина и текући рачуни код банака	16, 3.4	675.393.606	394.424.179
Злато и остали племенити метали	17, 3.5	228.166.766	208.078.233
Депозити	18, 3.3	95.202.904	199.312.402
Потраживања по основу деривата	3.3	2.462	6.959
Хартије од вредности	19, 3.3	980.667.570	920.174.460
Кредити и пласмани	20, 3.3	910.044	16.375.557
Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења	21, 3.3	187.854.210	91.475.050
Нематеријална имовина	22, 3.7	703.159	288.428
Некретнине, постројења и опрема	22, 3.7	19.603.828	19.157.663
Инвестиционе некретнине	22, 3.7	407.692	407.692
Остала средства	23	5.997.527	6.315.841
УКУПНО АКТИВА		<u>2.194.909.768</u>	<u>1.856.016.464</u>
ПАСИВА			
Обавезе			
Обавезе по основу деривата	3.3	602	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	798.086.390	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	519.812.267	404.601.318
Обавезе према Међународном монетарном Фонду	26, 3.3	187.979.401	91.585.239
Резервисања	27, 3.11	1.934.196	1.516.661
Текуће пореске обавезе	28, 3.9	478.486	379.091
Новац у оптицају	29	295.311.307	266.698.917
Остале обавезе	30	3.031.542	2.348.795
Укупно обавезе		<u>1.806.634.191</u>	<u>1.515.972.565</u>
Капитал			
Државни капитал		187.698.256	187.698.256
Резерве		145.039.502	160.572.376
Нераспоређени добитак/(Губитак)		55.537.819	(8.226.733)
Укупно капитал	31	<u>388.275.577</u>	<u>340.043.899</u>
УКУПНО ПАСИВА		<u>2.194.909.768</u>	<u>1.856.016.464</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Г.бр. 4862
1.4.2022.

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Приходи од камата		12.427.367	13.989.388
Расходи камата		(4.290.878)	(4.272.933)
Нето приход по основу камата	4, 3.1	8.136.489	9.716.455
Приходи од накнада и провизија		5.745.761	4.998.408
Расходи накнада и провизија		(316.789)	(536.144)
Нето приход по основу накнада и провизија	5, 3.1	5.428.972	4.462.264
Нето добитак/(губитак) по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	6	94.150	(49.747)
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	7	(2.898.097)	(2.802.286)
Нето приход/(расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	8, 3.2	47.248.692	(16.548.851)
Нето приход од умањења обезвређења/(расход) по основу обезвређења финансијских средстава	9, 3.3, 32	318.817	(46.774)
Остали пословни приходи	10	6.778.894	5.595.301
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	11, 3.10	(5.422.342)	(5.208.114)
Трошкови амортизације	12, 3.7	(1.541.274)	(1.256.823)
Остали приходи	13	1.872.261	1.735.234
Остали расходи	14	(4.000.322)	(3.444.301)
ДОБИТАК/(ГУБИТАК) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		56.016.240	(7.847.642)
Порез на добит	28, 3.9	(478.486)	(379.091)
ДОБИТАК/(ГУБИТАК) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	31	55.537.754	(8.226.733)

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Г.бр. 4862
1.4.2022.

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Добитак/(Губитак) периода	55.537.754	(8.226.733)
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	73.399	-
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	634.460	402.181
Актуарски (губици)/добити	(236.546)	179.412
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
(Негативни)/Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(7.777.454)	3.745.188
Укупан остали резултат периода	(7.306.141)	4.326.781
УКУПАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА	48.231.613	(3.899.952)

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Бр. 4862
1. 4. 2022.

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Државни капитал</u>	<u>Посебне резерве</u>	<u>Ревалоризационе резерве</u>	<u>Резерве по основу фер вредности</u>	<u>Актуарски добици/ (губици)</u>	<u>Нераспо- ређени добитак/ (губитак)</u>	<u>Укупно</u>
Стање на дан 1. јануара 2020. године	178.253.299	118.899.884	13.912.428	4.714.502	(195.692)	37.230.521	352.814.942
Расподела добити из претходне године	9.444.957	18.914.473				(37.230.521)	(8.871.091)
Повећање резерви по основу фер вредности власничких ХоВ	-	-	-	402.181	-	-	402.181
Актуарски добици					179.412	-	179.412
Повећање резерви по основу фер вредности дужничких ХоВ	-	-	-	3.745.188	-	-	3.745.188
Нето губитак текуће године	-	-	-	-	-	(8.226.733)	(8.226.733)
Стање на дан 31. децембра 2020. године	187.698.256	137.814.357	13.912.428	8.861.871	(16.280)	(8.226.733)	340.043.899
Стање на дан 1. јануара 2021. године	187.698.256	137.814.357	13.912.428	8.861.871	(16.280)	(8.226.733)	340.043.899
Покриће губитка из претходне године (напомена 31)	-	(8.226.733)	-	-	-	8.226.733	-
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	-	-	73.464	-	-	-	73.464
Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви			(65)			65	
Повећање резерви по основу фер вредности власничких ХоВ	-	-	-	634.460	-	-	634.460
Актуарски губици	-	-	-	-	(236.546)	-	(236.546)
Смањење резерви по основу фер вредности дужничких ХоВ	-	-	-	(7.777.454)	-	-	(7.777.454)
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	-	55.537.754	55.537.754
Стање на дан 31. децембра 2021. године	187.698.256	129.587.624	13.985.827	1.718.877	(252.826)	55.537.819	388.275.577

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

 Др Јоргованка Табаковић
 Гувернер

Г.бр. 4862
 1. 4. 2022.

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

У хиљадама динара**ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ**

	2021	2020
Приливи од камата	13.343.366	13.673.217
Приливи од накнада	5.922.949	5.478.083
Приливи по основу продаје производа и услуга – ЗИН	7.844.020	6.117.860
Приливи од осталих пословних активности	2.467.637	2.076.487
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	213.521	-
<i>Приливи готовине из пословних активности</i>	<i>29.791.493</i>	<i>27.345.647</i>
Одливи по основу камата	(3.423.862)	(3.378.889)
Одливи по основу накнада	(302.911)	(534.024)
Одливи по основу трошкова пословања	(10.936.624)	(10.701.611)
<i>Одливи готовине из пословних активности</i>	<i>(14.663.397)</i>	<i>(14.614.524)</i>
Нето прилив по основу узетих депозита	241.361.688	116.553.387
Нето прилив по основу кредита и пласмана	115.428.608	8.363.538
Нето одлив по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	(39.162.758)	(34.772.415)
<i>Нето прилив из пословних активности пре пореза на добит</i>	<i>332.755.634</i>	<i>102.875.633</i>
Исплата распоређеног резултата - пренос буџету Републике Србије	-	(8.871.090)
Плаћени порез на добит	(379.091)	(533.905)
Нето прилив готовине из пословних активности	332.376.543	93.470.638

ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА

Приливи од продаје нематеријалне имовине и основних средстава	-	-
Одливи за куповину нематеријалне имовине и основних средстава	(2.076.713)	(1.538.978)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(2.076.713)	(1.538.978)

ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА

Нето одлив по основу узетих краткорочних кредита	(451.523)	(1.034.094)
Нето одлив готовине из активности финансирања	(451.523)	(1.034.094)

Нето повећање готовине

Готовина и готовински еквиваленти на почетку периода	329.848.307	90.897.566
Курсне разлике, нето	402.124.571	347.603.811
	42.835.209	(36.376.806)

**ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ
НА КРАЈУ ПЕРИОДА (напомена 2ђ)**

774.808.087	402.124.571
--------------------	--------------------

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Бр. 4862
1. 4. 2022.

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Народна банка Србије (у даљем тексту: Банка) има своје корене у оснивању и почетку рада Привилеговане народне банке Краљевине Србије 1884. године, која је 1920. године прерасла у Народну банку Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. У складу са променом имена државе, Банка од 1929. године делује под називом Народна банка Краљевине Југославије. Од 1946. године, Банка своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција, најпре Федеративне Народне Републике Југославије, касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и по њеном распаду, Савезне Републике Југославије. Законом за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, Банка наставља да ради као орган државе Србије под садашњим називом.

Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018, у даљем тексту: Закон) и Уставом Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/2006 и 115/2021) уређени су положај, организација, овлашћења и функције Банке, као централне банке Републике Србије, као и однос Банке према органима Републике Србије и међународним организацијама и институцијама.

Банка је дефинисана као самостална и независна у обављању функција утврђених Законом и другима законима и подлеже надзору Народне скупштине и њој је одговорна за свој рад.

Основни циљ Банке је постизање и одржавање стабилности цена. Поред основног циља, Банка има за циљ и очување и јачање стабилности финансијског система, као и да, не доводећи у питање остваривање наведених циљева, подржи спровођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Банка обавља следеће функције:

- утврђује и спроводи монетарну и девизну политику;
- управља девизним резервама;
- утврђује и спроводи, у оквиру своје надлежности, активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система;
- издаје новчанице и ковани новац и управља токовима готовине;
- уређује, контролише и унапређује несметано функционисање платног промета у земљи и са иностранством, у складу са Законом;
- издаје и одузима банкама дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима дозволе за обављање делатности осигурања, врши контролу ове делатности, односно надзор над њеним обављањем, издаје и одузима овлашћења за обављање појединих послова из делатности осигурања и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује осигурање;
- издаје и одузима дозволе за обављање послова финансијског лизинга, врши надзор над обављањем ових послова и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује финансијски лизинг;
- издаје и одузима друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима дозволе за рад и дозволе за управљање тим фондовима, врши надзор над овом делатношћу и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују добровољни пензијски фондови;

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ (наставак)

- издаје и одузима платним институцијама дозволе за пружање платних услуга, а институцијама електронског новца дозволе за издавање електронског новца, врши надзор над пружањем платних услуга и издавањем електронског новца, а обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима дозволе за пружање услуга повезаних с виртуеним валутама, врши надзор над обављањем ових услуга и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина;
- обавља послове заштите права и интереса корисника услуга које пружају банке, друштва за осигурање, даваоци финансијског лизинга, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, пружаоци платних услуга и издаваоци електронског новца, у складу са законом;
- утврђује испуњеност услова за покретање поступака реструктурирања банака, односно чланова банкарске групе и спроводи ове поступке, одлучује о инструментима и мерама које ће се предузети у реструктурирању и обавља друге послове у вези с реструктурирањем банака, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима операторима платног система дозволе за рад овог система, врши надзор над њиховим пословањем и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима овлашћења за обављање мењачких послова, врши контролу мењачког и девизног пословања и обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређује девизно пословање;
- обавља законом, односно уговором утврђене послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност;
- обавља друге послове из своје надлежности, у складу са Законом.

Органи Банке су Извршни одбор Народне банке Србије (у даљем тексту: Извршни одбор), гувернер Народне банке Србије (у даљем тексту: гувернер) и Савет гувернера Народне банке Србије (у даљем тексту: Савет).

Извршни одбор, који чине гувернер и вицегувернери Банке, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система.

Гувернер заступа и представља Банку, руководи пословањем Банке и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета, доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Банке који Законом нису стављени у надлежност Извршног одбора и Савета, предлаже прописе, опште и појединачне акте које доноси Извршни одбор и Савет, ако Законом није друкчије уређено, уређује унутрашњу организацију Банке и систематизацију радних места, радне односе запослених, именује и разрешава запослене који руководе организационим јединицама у Банци, као и друге послове који су утврђени Законом и другим законима на начин који није у супротности са основним циљевима. Гувернера бира Народна скупштина на предлог председника Републике Србије, на шест година, с правом поновног избора. Банка има од два до четири вицегувернера, које на предлог гувернера бира Народна скупштина, на шест година, с правом поновног избора.

Савет, између осталог, доноси Статут, на предлог Извршног одбора, доноси финансијски план Банке, усваја годишње финансијске извештаје Банке, врши избор спољног ревизора, разматра извештај спољног ревизора и прати примену препорука тог ревизора у Банци. Савет чине пет чланова, укључујући и председника, које бира Народна скупштина на предлог одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија. Чланови Савета бирају се на пет година, с правом поновног избора. Чланови Савета нису запослени у Банци.

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ (наставак)

Банка је правно лице са седиштем у Београду, Улица краља Петра број 12. Послови Банке утврђени Законом и другим прописима обављају се у основним организационим јединицама Банке, Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер (у даљем тексту: ЗИН) и филијалама Банке у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу и Ужицу.

На дан 31. децембар 2021. године Банка има 2.332 запослених (31. децембар 2020. године: 2.372 запослених).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**а) Изјава о примени Међународних стандарда финансијског извештавања**

Финансијски извештаји Банке су састављени у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ).

б) Основе за одмеравање

Финансијски извештаји су састављени у складу с начелом историјског трошка, осим за следеће билансне позиције:

- злато и остали племенити метали који се воде по фер вредности;
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха;
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат;
- земљиште и некретнине који се воде по ревалоризованој вредности;
- инвестиционе некретнине које се воде по фер вредности;
- уметничке и музејске вредности и нумизматичка збирка који се воде по фер вредности;
- резервисања за отпремнине и јубиларне награде која се воде по садашњој вредности будућих обавеза за отпремнине и јубиларне награде;
- резервисања за судске спорове исказана у вредности процене потенцијалног исхода тужбеног захтева;
- валутни свопови који се воде по фер вредности.

в) Коришћење процењивања

Састављање извештаја у складу са МСФИ захтева коришћење одређених рачуноводствених процена. Такође, од руководства Банке захтева се да користи одређене процене у примени рачуноводствених политика Банке. Области на које се односе процене од већег значаја за финансијске извештаје Банке су приказане у напмени 3.11.

г) Функционална и извештајна валута

Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара. Динар представља функционалну валуту Банке и званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**д) Нови стандарди, тумачења и измене објављених стандарда**

Следећи стандарди, тумачења и измене објављених стандарда ступили су на снагу за рачуноводствени период који почиње 1. јануара 2021. године:

- Допуна МСФИ 16 – подстицаји у вези са лизингом настали као последица пандемије COVID – 19, у примени је на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јуна 2020. године са дозвољеном ранијом применом;
- Допуна МСФИ 16 – подстицаји у вези са лизингом након 30. јуна 2021. године настали као последица пандемије COVID – 19, у примени је на годишње периоде који почињу на дан или након 1. априла 2021. године са дозвољеном ранијом применом; и
- Допуне МСФИ 9, МРС 39, МСФИ 7, МСФИ 4 и МСФИ 16 – „Реформа референтне каматне стопе – друга фаза“, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2021. године – допуне стандарда односе се на питања која би могла утицати на финансијско извештавање када се постојећа референтна каматна стопа замени каматном стопом без ризика (РФР). Допуне стандарда МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ и МРС 39 „Финансијски инструменти: признавање и мерење“ баве се третманом промене основе за одређивање уговорених новчаних токова финансијске имовине или финансијских обавеза настале као последица замене референтне каматне стопе, као и импликацијама замене на посебне захтеве рачуноводства хеџинга. Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ односе се на захтеве у вези са додатним обелодањивањем ради бољег разумевања утицаја реформе референтне каматне стопе на финансијске инструменте и стратегију управљања ризицима.

У вези са реформом референтне каматне стопе није било потребе за изменама стратегије управљања ризиком Банке. Банка је у домену улагања девизних резерви успешно прешла на заменске референтне стопе, пошто је извршила неопходна усклађивања процедура, обрачуна и апликативних решења која су везана за финансијске инструменте и средства на које се ове стопе примењују, тако да није изложена ризицима по овом основу, како финансијским, тако ни оперативним.

У домену улагања девизних резерви, на дан 31.12.2021. године Банка је у свом портфељу имала финансијска средства (хартије од вредности) која су повезана са USD 3M LIBOR-ом и која тек треба да пређу на заменску референтну стопу укупне тржишне вредности од 27 милиона USD. Ова финансијска средства доспевају током 2022. године. У свом портфељу Банка нема дериватне финансијске инструменте на која се односи реформа референтне каматне стопе.

Руководство Банке је разматрало утицај наведених стандарда и тумачења на финансијске извештаје Банке. Имајући у виду природу пословања Банке, наведени стандарди, тумачења и измене објављених стандарда, према процени, немају значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

До дана биланса стања, следећи стандарди, тумачења и измене објављених стандарда били су издати, али нису ступили на снагу:

- Допуне МРС 37 - онерозни (штетни) уговори – трошкови испуњења уговора, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године;
- Допуне МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема: Приходи пре стављања у употребу, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године – допуне ради појашњења рачуноводственог третмана нето прилива од продаје

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

- произведених средстава у току довођења основног средства у стање коришћења;
- Допуне МСФИ 3 - референце на концептуални оквир у МСФИ стандардима, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године;
- Циклус годишњег унапређења МСФИ 2018-2020, укључујући и допуне МСФИ 9 Финансијски инструменти – утицај трошкова накнада на „10% тест“ за престанак признавања финансијских обавеза, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године;
- Допуне МРС 1 – класификација обавеза као краткорочне и дугорочне, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- МСФИ 17 и допуне МСФИ 17 - „Уговори о осигурању“, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 1 и МСФИ практичне смернице 2 – „Обелодањивање рачуноводствених политика“, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 8 – „Дефиниција рачуноводствене процене“, у примени на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;

д) Нови стандарди, тумачења и измене објављених стандарда (наставак)

- Допуне МРС 12 – „Одложени порези који се односе на средства и обавезе који проистичу из појединачних трансакција; и
- Продаја или допринос средстава у односу инвеститора и придруженог ентитета или заједничког подухвата (Измене МСФИ 10 и ИАС 28) - опционо са неограниченим датумом прве примене.

Руководство Банке тренутно разматра утицај наведених стандарда и тумачења на финансијске извештаје Банке, као и датум њиховог ступања на снагу. Наведени стандарди, тумачења и измене објављених стандарда, према процени, неће имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке у периоду након њихове примене.

ђ) Извештај о токовима готовине

Разлике између позиције Готовина и готовински еквиваленти на крају периода у Извештају о токовима готовине и позиције Готовина и готовински еквиваленти у Билансу стања су следеће:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. - Готовина и готовински еквиваленти на крају периода</u>	<u>Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2020. - Готовина и готовински еквиваленти на крају периода</u>
Готовина и текући рачуни код банака (напомена 16)	675.393.606	394.424.179
Средства у специјалним правима вучења (напомена 21)	99.414.481	7.700.392
Укупно	774.808.087	402.124.571

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**е) Упоредни подаци**

Рачуноводствене политике и процене које се тичу признавања и вредновања средстава и обавеза, коришћене приликом састављања ових финансијских извештаја су конзистентне с рачуноводственим политикама и проценама примењеним у састављању финансијских извештаја Банке за 2020. годину. Банка је за потребе боље презентације, кориговала у одређеним сегментима упоредне податке, у оквиру обелодањивања датих кроз напомене уз финансијске извештаје на дан 31. децембар 2021. године.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА**3.1. Приходи и расходи од камата, накнада и провизија**

При израчунавању прихода или расхода камата по основу финансијског средства или финансијске обавезе, примењује се ефективна каматна стопа, на бруто књиговодствену вредност средства или амортизовану вредност обавеза. Бруто књиговодствена вредност финансијског средства јесте амортизована вредност финансијског средства пре кориговања за износ извршених умањења вредности (обезвређења). Амортизована вредност финансијског средства је вредност финансијског средства при почетном признавању, умањена за износ отплата главнице, увећана или умањена за износ кумулативне амортизације методом ефективне каматне стопе и свих разлика између вредности финансијског средства при почетном признавању и износа при доспећу и коригована за износ извршених умањења вредности.

Ако финансијско средство није кредитно обезвређено приходи од камата израчунавају се применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства.

Приходи од камата по основу финансијских средстава која су кредитно обезвређена након иницијалног признавања израчунавају се применом ефективне каматне стопе на амортизовану вредност тог средства.

Приходи од камата по основу финансијских средстава која су кредитно обезвређена при стицању израчунавају се применом ефективне каматне стопе усклађене за кредитни ризик на амортизовану вредност тог средства.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге признају се у складу са периодом извршења услуге, док се расходи по основу накнада и провизија за банкарске услуге утврђују и признају у периоду када су те услуге примљене.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.2. Прерачунавање девизних износа**

Пословне промене настале у страним валутама, чији се курсеви објављују на званичној курсној листи Банке, прерачунате су у динаре применом званичног средњег курса који важи на дан трансакције, док се за валуте, чији се курсеви не објављују на званичној курсној листи Банке, прерачун врши применом одговарајућег курса Банке који важи на дан трансакције.

Монетарна средства и обавезе у иностраној валути на дан биланса стања, прерачуната су у динаре по званичном средњем курсу динара који је важио на тај дан (уколико се курс за страну валуту објављује на званичној курсној листи Банке), односно по одговарајућем курсу Банке (за стране валуте чији се курс не објављује на овој листи).

Позитивне или негативне курсне разлике настале приликом прерачуна пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна монетарних позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, евидентирани су у корист или на терет биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле. Структура монетарних средстава и обавеза приказана је у оквиру анализе девизног ризика у напмени 32.

3.3. Финансијски инструменти

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије:

- финансијска средства по амортизованој вредности,
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат и
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха.

Класификација зависи од пословног модела у оквиру ког се држе средства и карактеристика новчаних токова који настају у вези са тим финансијским средствима. Финансијске обавезе се класификују као финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности и финансијске обавезе које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Пословни модел у оквиру ког се држе финансијска средства представља начин на који Банка управља тим средствима ради остваривања новчаних токова по основу финансијског средства. Циљ пословног модела може бити наплата уговорених и других утврђених новчаних токова, наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и новчаних токова по основу продаје тог средства или друго, а врста пословног модела у оквиру кога се држе одређена финансијска средства одређује се на основу:

- политика и циљева у вези са одређеним финансијским средствима (спровођење монетарне и девизне политике и других мера и активности у оквиру надлежности Народне банке Србије, управљање ликвидношћу, остваривање рочне усклађености финансијских средстава и обавеза, остваривање прихода од камата, остваривање прихода по основу промене фер вредности финансијских средстава и сл.),
- учесталости, обима и тренутка продаје финансијских средстава у претходном периоду, разлога тих продаја и очекивања у вези с будућим продајним активностима,
- начина процене успешности управљања и начина извештавања у вези с финансијским средствима,
- врсте ризика који утичу на одређена финансијска средства и начина управљања тим ризицима.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)**

Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности ако се на њих примењује пословни модел чији је основни циљ наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум.

Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат ако се на њих примењује пословни модел чији су основни циљеви наплата уговорених новчаних токова и продаја и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум.

Сва остала финансијска средства вреднују се по фер вредности кроз биланс успеха.

Руководство утврђује класификацију средстава и обавеза приликом почетног признавања, а евентуалне накнадне рекласификације врше се уколико Банка промени пословни модел за управљање финансијским инструментима.

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат чине хартије од вредности дефинисане као хартије по фер вредности кроз остали резултат уколико одражавају пословни модел управљања финансијским средствима држање ради прикупљања и продаје и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум. Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат односе се на иностране државне обвезнице, иностране хартије од вредности јавног сектора, иностране хартије од вредности с квалитетним средством обезбеђења, као и иностране државне дисконтне хартије од вредности и у билансу стања су исказане по фер вредности на дан биланса стања према котацији на финансијском тржишту.

Поред ових хартија, за учешћа у капиталу међународних финансијских институција на стању на дан 31. децембар 2021. године, Банка се определила за рачуноводствено евидентирање као средства вреднована по фер вредности кроз остали резултат. Овај избор спроведен је на бази појединачног инструмента у моменту почетног признавања и не може се опозвати.

Такође, на датум иницијалног признавања, Банка може неопозиво да класификује средство као средство по фер вредности кроз биланс успеха, иако оно задовољава захтеве вредновања по амортизованој вредности или вредновања по фер вредности кроз остали резултат, и то само у случају када за циљ има елиминисање или значајно смањење рачуноводствене неусклађености која би у супротном настала.

Ефекти промена фер вредности по основу хартија од вредности исказују се у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Током држања хартија од вредности, Банка разграничава камату методом ефективне каматне стопе и евидентира приходе по основу наплате купона у оквиру позиције приходи од камата.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (наставак)*

За учешћа у капиталу која се рачуноводствено евидентирају по фер вредности кроз остали резултат, промене у фер вредности након иницијалног признавања евидентирају се у капиталу у оквиру резерви по основу фер вредности и никада се не могу признати кроз биланс успеха, чак ни у тренутку продаје. Акумулирани добици или губици признати у осталом резултату преносе се на нераспоређену добит приликом престанка признавања.

Учешћа у капиталу нису предмет обезвређења. Ефекти промена девизних курсева су укључени у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Дивиденде по основу учешћа у капиталу се рачуноводствено евидентирају у оквиру позиције Остали пословни приходи у билансу успеха.

Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недеривативна финансијска имовина с фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења. Кредити се посебно исказују у оквиру позиције Кредити и пласмани, док се потраживања исказују у оквиру осталих средстава.

Финансијска средства по амортизованој вредности

Финансијска средства која се вреднују по амортизованој вредности су улагања у дужничке хартије где Банка има чврсту намеру и могућност да држи ове хартије до њиховог доспећа. Ове хартије се вреднују по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења.

Депозити

Депозити укључују орочена средства на рачунима код иностраних банака са инвестиционим рејтингом а исказани су по амортизованој вредности.

Финансијске обавезе по амортизованој вредности

Финансијске обавезе по репо трансакцијама вреднују се по амортизованој вредности. Разлика између трошка и откупне вредности призната је у билансу успеха у периоду позајмице на бази методе ефективне каматне стопе.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Своп послови*

Банка организује своп аукције продаје, односно куповине девиза, које представљају регуларан инструмент обезбеђења девизне, односно динарске ликвидности банкарског сектора. Циљ њиховог организовања је подстицање развоја међубанкарске своп трговине девизама и развоја тржишта инструмената заштите од ризика промене девизног курса.

Банка свопове на дан биланса вреднује по фер вредности кроз биланс успеха. Позитивна фер вредност свопова исказује се као средство у оквиру потраживања по основу деривата, негативна као обавеза у оквиру обавеза по основу деривата, а ефекти промене фер вредности се исказују у билансу успеха у оквиру позиције Нето добитак по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења и Обавезе према Међународном монетарном фонду

Средства и обавезе према Међународном монетарном фонду исказани према иницијалној набавној вредности у специјалним правима вучења процењују се по курсу специјалних права вучења који објављује Међународни монетарни фонд – применом званичног средњег курса динара за USD долар који важи на одговарајући датум. Трансакције у специјалним правима вучења прерачунавају се у динаре применом званичног средњег курса Народне банке Србије који важи на дан трансакције.

Датум признавања и фер вредност

Редовне куповине и продаје пласмана признају се на дан трансакције – датум на који Банка плаћа за куповину или прима средства по основу продаје имовине или на датум салдирања. Сва финансијска средства се почетно се признају по фер вредности увећаној за трошкове трансакције, док се финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха почетно признају по фер вредности без укључења наведених трошкова.

Фер вредност финансијских средстава која се котирају на берзи утврђују се на бази важећих фер вредности. Уколико се ради о инструментима за које не постоји активно тржиште (не котирају се на берзи), Банка утврђује њихову фер вредност на бази процене коришћењем информација о скоријим трансакцијама на тржишту, коришћењем методе дисконтованих новчаних токова или коришћењем “option pricing” модела.

Рекласификација финансијских средстава

Рекласификација финансијских средстава се врши у случају промене пословног модела у оквиру ког се држе. Ефекти рекласификације финансијских средстава из категорије вредновања финансијских средстава по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат у категорију вредновања финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха исказују се као нето добитак/(губитак) по основу рекласификације финансијских средстава у билансу успеха, док се остале рекласификације, укључујући и њихове ефекте, исказују у оквиру позиција биланса стања.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Модификација финансијских инструмената*

Модификација финансијских инструмената је измена утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) новчаних токова финансијског инструмента, настала реуговарањем или на други начин. Уколико се при модификацији финансијског инструмента процени да се новчани токови нису значајно изменили, наставља се с признавањем тог финансијског инструмента по модификованој вредности, а разлика између књиговодствене и модификоване вредности исказује се у билансу успеха. У супротном, престаје се с признавањем тог финансијског инструмента и признаје се нови финансијски инструмент. При процени да ли су новчани токови значајно измењени Банка користи следеће критеријуме:

- дисконтована (садашња) вредност новчаног тока према измењеним условима (модификована вредност) промењена за 10% или више у односу на дисконтовану (садашњу) вредност преосталог новчаног тока према условима оригиналног финансијског инструмента или
- знатно измењени услови оригиналног финансијског инструмента у складу с посебним околностима појединачног случаја, без обзира на то у којој мери је измењен новчани ток (промена дужника, промена валуте, увођење могућности конверзије потраживања у власничке хартије од вредности, промена фиксне каматне стопе у варијабилну и обрнуто и промене у класификацији финансијског инструмента).

Обезвређење финансијске имовине

Умањење вредности финансијских средстава (односно резервације за очекиване кредитне губитке) врши се на сваки датум биланса стања, за износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат. Очекивани кредитни губитак је износ садашње вредности процењених губитака пондерисаних ризиком неиспуњења обавеза.

Књиговодствена вредност финансијске имовине умањује се индиректно, кроз употребу исправке вредности и исказују се у оквиру позиције нето (расход) по основу обезвређења /приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава. Уколико, током наредне године, дође до смањења износа признатог губитка услед обезвређења, претходно признат губитак по основу обезвређења смањује се кориговањем рачуна исправке вредности, а износ корекције се признаје у билансу успеха.

Обезвређење финансијске имовине детаљно је образложено у напмени 32.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Отпис финансијских средстава*

Финансијска средства се директно отписују у целости или делимично када не постоји разумно очекивање да ће се наплатити, било делимично или у целости, као у случају када се утврди да дужник нема имовинске могућности који би омогућили наплату средстава која су предмет отписа. Ова процена се спроводи на индивидуалној основи.

Финансијска средства која су отписана, а која су и даље предмет наплате, воде се у ванбилансним ставкама.

Престанак признавања

Финансијска средства престају да се признају када Банка изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када обавеза престане да постоји.

Нетирање финансијских средстава

Финансијско средство и финансијске обавезе се нетирају и у билансу стања се исказује нето износ само уколико постоји законско право да се нетирање изврши и уколико постоји намера Банке да се изврши наплата средстава и исплата обавеза у нето износу или да се истовремено наплате средства и измире обавезе. Приходи и расходи књиговодствено се пребијају искључиво ако резултат (ефекат) пребијања одражава суштину пословне промене из које су настали.

3.4. Готовина и текући рачуни код банака

Под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се готовина и средства на текућим рачунима. Готовина и текући рачуни код банака процењују се по амортизованој вредности.

3.5. Злато и остали племенити метали

Злато и остали племенити метали вредновани су по фер вредности на дан биланса стања.

Племенити метали који су у саставу девизних резерви процењени су у висини цена злата и сребра на преподневном фиксингу на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу, односно на основу цене платине која се објављује на Тржишту платине и паладијума у Лондону (London Platinum & Palladium Market Association), преподневни фиксинг, применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.5. Злато и остали племенити метали (наставак)**

Ефекти промена фер вредности злата и осталих племенитих метала који улазе у састав девизних резерви приказани су на терет односно у корист биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле. Ефекти процене трошкова афинаже злата, са стањем на дан 31. децембра 2021. године приказани су у оквиру напомене 17.

3.6. Залихе

Залихе Банке чине залихе материјала, недовршене производње и готових производа, највећим делом ЗИН-а, а укључују и залихе племенитих метала који се користе за израду пригодног кованог новца, као и за производе које ЗИН израђује за тржиште. Ове залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној цени, у зависности од тога која је нижа.

3.7. Некретнине, постројења, опрема, инвестиционе некретнине и нематеријална имовина

Постројења, део опреме и нематеријална имовина исказују се по набавној вредности, умањеној за исправку вредности. Банка је применила дозвољени алтернативни метод мерења некретнина које користи, дела осталих основних средстава (уметничка дела и музејске вредности) и дела опреме (стилски намештај) по ревалоризованој вредности.

Процена вредности некретнина које се користе и инвестиционих некретнина извршена је ангажовањем екстерног независног проценитеља уз примену тржишног (упоредиве цене некретнина које су предмет куповине/продаје на локалном тржишту, уз корекције које се односе на физичко стање конкретне непокретности), приносног (утврђивањем садашње вредности будућих новчаних токова током економског века средстава применом стопе капитализације која одражава ризик постизања пројектованих новчаних токова и временску вредност новца) и трошковног приступа (трошкови изградње новог грађевинског објекта, од којих се одбијају три могуће форме застарелости: физичка, функционална и економска).

Повећање ревалоризоване вредности земљишта које се исказује у књиговодственим евиденцијама Банке, односно евидентирање разлике процењене вредности и садашње књиговодствене вредности исказује се кроз повећање ревалоризационих резерви. Смањење вредности по основу ревалоризације евидентира се пропорционалним смањењем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава, а повећање вредности по основу ревалоризације - пропорционалним повећањем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.7. Некретнине, постројења, опрема, инвестиционе некретнине и нематеријална имовина (наставак)**

Износи обрачунате ревалоризације евидентирани су у корист укупног осталог резултата, за позитивне ефекте процене, и акумулирани су на рачунима ревалоризационих резерви у оквиру капитала. Негативни ефекти процене признати су на терет расхода биланса успеха, осим ако за конкретно средство није претходно формирана ревалоризациона резерва, у ком случају се негативни ефекти признају на терет укупног осталог резултата, до нивоа претходно формираних ревалоризационих резерви. Позитивни ефекти процене вредности признају се у корист биланса успеха само до висине претходно признатих негативних ефеката процене у случају да су поједине ставке у претходним периодима имале негативан ефекат процене признат на терет биланса успеха.

Инвестиционе некретнине се вреднују по фер вредности. Ефекти промене фер вредности исказују се на терет односно у корист биланса успеха, у оквиру осталих прихода односно осталих расхода.

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме и нематеријалне имовине почиње када се ова средства ставе у употребу. Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, које се нису мењале у току 2021. године, с циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Компјутери	25%
намештај и остала опрема	3,34% - 20%
моторна возила	14,29% - 20%
нематеријална имовина	25% односно уговором предвиђени рок

У току 2021. године извршено је усклађивање књиговодствених података са преосталим веком трајања некретнина. С тим у вези укупна корекција садашње вредности некретнина износи 52.097 хиљада динара и приказана је у оквиру Напомене 22.

Трошкови поправке и одржавања некретнина, постројења и опреме настали ради очувања употребне вредности средстава признају се као трошак у моменту настајања. Капитализација трошкова улагања је дозвољена само ако се њоме повећава или продужава употребна вредност средстава.

Добици настали приликом продаје некретнина, постројења и опреме књиже се у корист осталих пословних прихода. Губици настали приликом отуђења и расходовања некретнина, постројења и опреме евидентирају се на терет осталих расхода. Ревалоризациона резерва се приликом отуђења и расходовања средстава преноси на нераспоређени добитак.

Законом о јавној својини прописано је да Влада Републике Србије одлучује о отуђењу непокретности које користи Банка и о заснивању хипотеке на тим непокретностима.

3.8. Средства по пословима у име и за рачун трећих лица

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима Банка управља уз накнаду, нису укључена у биланс стања Банке већ се воде у оквиру ванбилансних ставки.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.9. Порез на добит***Текући порези*

Банка је обвезник плаћања пореза на добит у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације - обвезнике на порез правних лица, детаљније образложено у напмени 28.

Одложени порези

Одложени порези на добит се обрачунавају према билансу стања на све привремене разлике на дан биланса стања између садашње вредности средстава и обавеза, у финансијским извештајима, и њихове вредности за сврхе опорезивања. Банка не обрачунава и не исказује одложене порезе услед непостојања привремених разлика.

3.10. Примања запослених

У складу с прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог књиже се на терет расхода периода на који се односе.

За краткорочна примања запослених, Банка признаје на терет трошкова недисконтовани износ краткорочних накнада запосленима за који се очекује да ће бити исплаћен у замену за дате услуге.

За дугорочна примања, Банка признаје дисконтовани износ накнада за који се очекује да ће бити плаћен у замену за дате услуге пружене од стране запослених. Банка спроводи утврђени план накнада запосленима у складу са интерним актима, према којим запослени има право на отпремнину у висини троструке зараде коју је остварио за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, или у висини троструке просечне месечне зараде по запосленом, исплаћене у Банци, за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, у зависности од тога који је од ова два износа повољнији.

Последња процена садашње вредности обавеза по основу утврђеног плана накнада извршена је са стањем на дан 31. децембра 2021. године.

Банка користи најбоље могуће процене варијабли приликом одређивања укупног трошка резервисања за накнаде по престанку радног односа. Основне претпоставке процене објашњене су у напмени 27.

У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2021. године, извршено је резервисање по основу процењене садашње вредности средстава за отпремнине за одлазак у пензију након испуњених услова, као и резервисање по основу процењене садашње вредности средстава јубиларних награда. Банка је применила актуарски метод кредитирања пројектоване јединице за одређивање садашње вредности својих обавеза и све актуарске претпоставке, пре свега демографске (морталитет и инвалидност), у складу са захтевом МРС 19 - Примања запослених.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.10. Примања запослених (наставак)**

Актуарски добици и губици и трошкови претходно извршених услуга признају се у билансу успеха када настану, с тим што се актуарски добици и губици по основу отпремнина приликом одласка у пензију признају у оквиру осталог укупног резултата.

Плаћања за неискоришћене годишње одморе из текуће године представљају краткорочне обавезе Банке. У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2021. године, извршено је резервисање средстава за потребе исплате накнаде за дане неискоришћеног годишњег одмора за 2021. годину, који запослени нису искористили у току 2021. године. Обавеза Банке престаје уколико запослени не искористи годишњи одмор до 30. јуна наредне године. Банка је у обавези да исплати накнаду штете по основу неискоришћеног годишњег одмора само у случајевима постојања неискоришћеног годишњег одмора код престанка радног односа.

3.11. Преглед значајних рачуноводствених процена и претпоставки

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Банке коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи могу се разликовати од процењених.

Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене рачуноводствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период, или у периоду измене и будућим периодима ако измена утиче на текући период и будуће периоде.

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције позиција биланса стања у следећој финансијској години.

Обезвређење финансијских средстава

Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Обезвређење финансијских средстава подразумева одређивање критеријума којима се утврђује да ли је кредитни ризик финансијског средства повећан у односу на почетно признавање тог финансијског средства, дефинисањем, избором и прихватањем одговарајуће интерне методологије од стране руководства, као што је објашњено у напоменама 3.3 и 32.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.11. Преглед значајних рачуноводствених процена и претпоставки (наставак)***Фер вредност средстава*

Фер вредност је цена која се може примити за продају неког средства или платити за пренос неке обавезе у уобичајеној трансакцији на главном (или најповољнијем) тржишту на датум одмеравања под текућим тржишним условима без обзира на то да ли је цена директно утврђива или процењена коришћењем неке друге технике вредновања.

Пословна политика Банке је да обелодани информације о фер вредности средстава или обавеза за коју постоје званичне тржишне информације или информације до којих се долази на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. По мишљењу руководства Банке, износи у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је веродостојна у датим околностима и најкориснија за потребе финансијског извештавања у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања.

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене будућих токова готовине средстава која се дисконтују одговарајућом дисконтном стопом на њихову фер вредност. Банка при избору одговарајућих метода и претпоставки вредновања примењује свој професионални суд. Информације о фер вредности изложене су у оквиру напомене 32.

Резервисања за дугорочна примања запослених

Банка је самостално извршила обрачун резервисања за отпремнине и јубиларне награде запослених користећи при томе свој професионални суд у вези претпоставки о дисконтној стопи, стопи раста зарада и флукутацији запослених на бази расположивих информација, што је детаљно објашњено у напоменама 3.10 и 27.

Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације засноване су на пројектованом економском веку трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Банка процењује економски век сталних средстава на основу тренутних предвиђања.

Резервисања за судске спорове

Банка процењује вероватноћу настанка неповољног догађаја који је резултат прошлог догађаја, и ако је с више од педесет процената вероватноће процењено да ће догађај настати, Банка врши резервисање укупног износа обавезе. Банка је опрезна у проценама али због високог степена неизвесности, у неким случајевима, процена може да не буде у складу са будућим исходом спора.

4. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ КАМАТА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи од камата по основу:		
Хартија од вредности:		
- у динарима	4.603.087	3.179.814
- у страној валути	7.422.144	9.883.186
Пласираних депозита:		
- у динарима	111	126
- у страној валути	360.046	861.031
Датих кредита		
- у динарима	10.342	32.249
РЕПО послова	26.181	32.052
Осталих пласмана:		
- у динарима	71	689
- у страној валути	5.385	241
<i>Укупно</i>	<u>12.427.367</u>	<u>13.989.388</u>
Расходи камата по основу:		
Хартија од вредности у динарима	(1.690.745)	(1.458.343)
Депозита у динарима:		
- по основу издвојене динарске обавезне резерве	(340.858)	(611.779)
- по основу вишкова ликвидних средстава банака	(91.532)	(577.367)
- по основу трансакционих депозита	(230)	(343)
Депозита у страној валути:		
- по основу орочених депозита	(3.146)	(60.616)
- по основу депозита по виђењу	(203)	(2.625)
Негативна камата на финансијска средства у страној валути	(2.053.436)	(1.293.582)
РЕПО послова	(84.567)	(226.302)
Обавеза према ММФ-у	(21.217)	(16.509)
Примљених кредита	(435)	(22.314)
Остало	(4.509)	(3.153)
<i>Укупно</i>	<u>(4.290.878)</u>	<u>(4.272.933)</u>
Нето приход по основу камата	<u>8.136.489</u>	<u>9.716.455</u>

4. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ КАМАТА (Наставак)

Наведени износ нето прихода од камата укључује приходе и расходе по основу камата, израчунате методом ефективне каматне стопе, који се односе на следеће:

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи од камата по основу:		
Финансијска средства која се вреднују по амортизованој вредности	5.005.223	4.106.202
Финансијска средства која се вреднују по фер вредност кроз остали резултат	7.422.144	9.883.186
Укупно	12.427.367	13.989.388
Расходи камата по основу:		
Финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности	(3.815.670)	(4.075.251)
Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(475.208)	(197.682)
Укупно	(4.290.878)	(4.272.933)
Нето приход по основу камата	8.136.489	9.716.455

5. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи од накнада и провизија у динарима:		
- накнаде за послове РТГС и клиринга	1.588.509	1.410.390
- накнаде за послове принудне наплате	1.534.479	1.311.908
- накнаде за послове надзора над обављањем делатности осигурања	474.157	485.054
- остале накнаде у динарима	377.071	353.069
Приходи од накнада и провизија у иностранству:		
- накнаде за девизне и валутне послове	1.601.112	1.226.187
- накнаде по пословима у име и за рачун трећих лица	86.816	101.291
- остале накнаде у иностранству	83.617	110.509
Укупно	5.745.761	4.998.408
Расходи накнада и провизија у динарима:		
- провизија по основу продаје меничних бланкета	(13.893)	(12.537)
- остале накнаде и провизије у динарима	(4.440)	(1.905)
Расходи накнада и провизија у иностранству:		
- накнада за вођење девизних рачуна и платни промет у иностранству	(92.156)	(69.789)
- накнада за девизне и валутне послове	(206.300)	(451.913)
Укупно	(316.789)	(536.144)
Нето приход по основу накнада и провизија	5.428.972	4.462.264

Укупни приказани приход и расход по основу накнада и провизија односи се на финансијска средства и финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
6. НЕТО ДОБИТАК/(ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи по основу продаје и промене фер вредности по основу своп трансакција	126.582	126.673
Расходи по основу продаје и промене фер вредности по основу своп трансакција	(32.432)	(176.420)
Нето добитак/(губитак)	94.150	(49.747)

7. НЕТО ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛИ РЕЗУЛТАТ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Добици по основу престанка признавања (продаје) финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	940.668	2.246.292
Губици по основу престанка признавања (продаје) финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(3.838.765)	(5.048.578)
Нето губитак	(2.898.097)	(2.802.286)

8. НЕТО ПРИХОД/(РАСХОД) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Нето приходи/(расходи) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле:		
- готовина и текући рачуни код банака	1.585.063	(694.654)
- злато и остали племенити метали	10.315.372	19.969.093
- депозити, кредити и пласмани	7.646.791	(5.272.343)
- хартије од вредности	30.074.429	(31.236.473)
- средства и обавезе према ММФ-у	(6.317)	5.407
- обавезе по основу примљених депозита и осталих обавеза према банкама, финансијским организацијама, држави и другим депонентима	(2.435.664)	705.968
- остала средства и остале обавезе	69.018	(25.849)
Укупно нето приход/(расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	47.248.692	(16.548.851)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године

9. НЕТО ПРИХОД ОД УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА/(РАСХОД) ПО ОСНОВУ
ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

а) Структура прихода и расхода

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи од умањења обезвређења:		
- финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности	364.405	61.933
- финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	29.273	18.493
Приходи од наплаћених отписаних потраживања	896	258
<i>Укупно</i>	<u>394.574</u>	<u>80.684</u>
Расходи по основу обезвређења:		
- финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности	(36.147)	(116.026)
- финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(39.610)	(11.432)
<i>Укупно</i>	<u>(75.757)</u>	<u>(127.458)</u>
Нето приход од умањења обезвређења/(расход) по основу обезвређења финансијских средстава	<u>318.817</u>	<u>(46.774)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

9. НЕТО ПРИХОД ОД УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА/(РАСХОД) ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА (наставак)

б) Промене на рачунима исправке вредности

<u>У хиљадама динара</u>	Готовина и текући рачуни код банака (напомена 16)	Депозити (напомена 18)	Хартије од вредности* (напомена 19)	Кредити и пласмани (напомена 20)	Остала средства (напомена 23)	Укупно
Стање 1. јануара 2021. године	814.221	2.570.030	516.184	1.506.678	325.216	5.732.329
Нове исправке вредности	-	-	-	-	-	-
– финансијска средства	-	15.560	8	8.881	11.698	36.147
Нове исправке вредности – залихе	-	-	-	-	1.690	1.690
Укинута умањења вредности	-	(16.926)	(318.964)	(15.729)	(12.786)	(364.405)
Курсне разлике	60.386	221.742	-	-	12.835	294.963
Отписи	-	-	(885)	(10.416)	(4.867)	(16.168)
Остало	-	-	-	917	1	918
Стање 31. децембра 2021. године	874.607	2.790.406	196.343	1.490.331	333.787	5.685.474
Стање 1. јануара 2020. године	881.710	2.819.520	459.018	1.519.525	342.625	6.022.398
Нове исправке вредности	-	-	-	-	-	-
– финансијска средства	-	25.066	57.166	20.488	13.306	116.026
Нове исправке вредности – залихе	-	-	-	-	4.525	4.525
Укинута умањења вредности	-	(26.145)	-	(22.627)	(13.161)	(61.933)
Курсне разлике	(67.489)	(248.411)	-	-	(14.344)	(330.244)
Отписи	-	-	-	(11.712)	(7.705)	(19.417)
Остало	-	-	-	1.004	(30)	974
Стање 31. децембра 2020. године	814.221	2.570.030	516.184	1.506.678	325.216	5.732.329

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија по фер вредности кроз остали резултат признају се кроз остали резултат и биланс успеха, и њима се не умањује књиговодствена вредност хартија у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Приходи оперативног пословања – ЗИН	6.300.097	5.210.591
Приходи од продаје меничних бланкета	138.991	125.370
Приходи од закупа	17.566	17.128
Повећање вредности залиха	26.629	177.009
Приходи од дивиденди	213.521	-
Остало	82.090	65.203
Остали пословни приходи	<u>6.778.894</u>	<u>5.595.301</u>

Приходи из оперативног пословања ЗИН-а односе се на приходе од продаје готових производа ЗИН-а који се, поред израде новчаница, кованог новца за оптицај и пригодног кованог новца, бави и израдом докумената, вредносних хартија и других производа.

Приходи од дивиденди остварени 2021. године у износу од 213.521 хиљаде динара, у целини се односе на учешћа у капиталу Банке за међународна поравнања, Базел и по том основу није било остварених прихода током 2020. године.

11. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Трошкови зарада и накнада зарада, пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	5.049.919	5.017.926
Расходи резервисања		
за пензије и других резервисања за запослене	179.859	12.259
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	53.182	56.717
Јубиларне награде	36.861	29.651
Помоћ запосленима	26.721	26.027
Отпремнине	60.332	54.602
Накнада члановима Савета Банке	11.263	10.932
Остали лични расходи	4.205	-
Укупно трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	<u>5.422.342</u>	<u>5.208.114</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
12. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Трошкови амортизације:		
- нематеријална имовина	186.051	100.394
- грађевински објекти	263.342	233.803
- опрема	1.090.918	921.656
- остало	963	970
Укупно трошкови амортизације	1.541.274	1.256.823

13. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи од укидања резервисања за судске спорове (Напомена 27)	5.158	36.915
Приходи од укњижених основних средстава и ситног инвентара	-	6.352
Приходи по основу ревалоризације осталих основних средстава	3	
Остало	1.867.100	1.691.967
Укупно остали приходи	1.872.261	1.735.234

Од укупног износа осталих прихода највећи део, у износу од 1.816.631 хиљада динара (2020. година: 1.589.408 хиљаде динара), односи се на приходе из деобне масе правних лица под ингеренцијом Агенције за осигурање депозита.

14. ОСТАЛИ РАСХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Трошкови материјала	2.301.918	1.724.039
Трошкови производних услуга:		
- транспортне услуге	17.697	11.588
- ПТТ	44.305	37.219
- аутоматски пренос података	146.392	143.014
- одржавања	299.065	403.131
- трошкови закупа	7.630	7.982
- реклама и пропаганда	795	623
- службени листови и часописи	6.344	6.097
- трошкови дорада – ЗИН	15.081	11.636
- остале услуге	31.078	29.078
Нематеријални трошкови:		
- трошкови службеног пута	3.723	3.106
- трошкови превоза радника	72.273	62.959
- трошкови накнада добровољним пензијским фондовима	117.301	114.972
- стручно образовање радника	5.197	2.253
- интелектуалне услуге	267.586	346.011
- услуге чувања имовине и обезбеђења новца	53.917	43.699
- комуналне услуге	19.146	15.387
- трошкови репрезентације	6.112	6.775
- трошкови премија осигурања	67.397	65.865
- остали нематеријални трошкови	99.166	83.796
Трошкови пореза:		
- порез на имовину	46.480	46.511
- трошкови ПДВ-а	99.192	139.292
- остали трошкови пореза	26.908	24.260
Трошкови доприноса	8.063	8.984
Остали трошкови	74.512	57.799
Смањење вредности залиха	56.352	41
Трошкови резервисања за судске спорове (напомена 27)	19.529	22.212
Остали расходи	87.163	25.972
Укупно остали расходи	4.000.322	3.444.301

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

Класификација финансијских средстава и финансијских обавеза

У прегледу који следи приказана су финансијска средства и финансијске обавезе према категоријама у које су класификовани:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>Амортизована вредност</u>	<u>Фер вредност кроз биланс успеха</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - обавезно</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - опционо</u>	<u>Укупно финансијска средства/обавезе 31. децембар 2021</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБАР 2021.						
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	16	675.393.606	-	-	-	675.393.606
Депозити	18	95.202.904	-	-	-	95.202.904
Потраживања по основу деривата		-	2.462	-	-	2.462
Хартије од вредности	19	110.912.451	-	857.620.411	12.134.708	980.667.570
Кредити и пласмани	20	910.044	-	-	-	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	21	187.854.210	-	-	-	187.854.210
Остала средства	23	1.081.264	-	-	-	1.081.264
Укупно		1.071.354.479	2.462	857.620.411	12.134.708	1.941.112.060
Финансијске обавезе						
Обавезе по основу деривата		-	602	-	-	602
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	798.086.390	-	-	-	798.086.390
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	519.812.267	-	-	-	519.812.267
Обавезе према ММФ-у	26	187.979.401	-	-	-	187.979.401
Новац у оптицају	29	295.311.307	-	-	-	295.311.307
Остале обавезе	30	2.742.323	-	-	-	2.742.323
Укупно		1.803.931.688	602	-	-	1.803.932.290

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Класификација финансијских средстава и финансијских обавеза (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>Амортизована вредност</u>	<u>Фер вредност кроз биланс успеха</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - обавезно</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - опционо</u>	<u>Укупно финансијска средства/обавезе 31. децембар 2020</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБАР 2020.						
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	16	394.424.179	-	-	-	394.424.179
Депозити	18	199.312.402	-	-	-	199.312.402
Потраживања по основу деривата		-	6.959	-	-	6.959
Хартије од вредности	19	119.725.851	-	788.948.361	11.500.248	920.174.460
Кредити и пласмани	20	16.375.557	-	-	-	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	21	91.475.050	-	-	-	91.475.050
Остала средства	23	1.163.521	-	-	-	1.163.521
Укупно		822.476.560	6.959	788.948.361	11.500.248	1.622.932.128
Финансијске обавезе						
Обавезе по основу деривата		-	69.442	-	-	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	748.773.102	-	-	-	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	404.601.318	-	-	-	404.601.318
Обавезе према ММФ-у	26	91.585.239	-	-	-	91.585.239
Новац у оптицају	29	266.698.917	-	-	-	266.698.917
Остале обавезе	30	2.114.806	-	-	-	2.114.806
Укупно		1.513.773.382	69.442	-	-	1.513.842.824

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
16. ГОТОВИНА И ТЕКУЋИ РАЧУНИ КОД БАНАКА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Готовина у благајни:		
- у домаћој валути	26	33
- у иностранској валути	248.633.497	234.958.695
<i>Укупно</i>	<i>248.633.523</i>	<i>234.958.728</i>
Текући рачуни:		
- код домаћих банака и НБС	19.913.845	10.932.910
- код банака у иностранству	407.720.845	149.346.762
Исправка вредности	(874.607)	(814.221)
<i>Укупно</i>	<i>426.760.083</i>	<i>159.465.451</i>
Укупно готовина и текући рачуни код банака	<u>675.393.606</u>	<u>394.424.179</u>

Средства у специјалним правима вучења на текућем рачуну код ММФ-а (укључујући и средства резервне транше) у износу од 99.414.481 хиљаду динара (31. децембар 2020. године: 7.700.392 хиљада динара), приказана су у оквиру напомене 21.

17. ЗЛАТО И ОСТАЛИ ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Злато и златне полуге подобне за трговање	78.883.420	75.302.675
Злато и златне полуге неподобне за трговање	148.216.719	131.655.665
Остали племенити метали	1.066.627	1.119.893
Укупно злато и остали племенити метали	<u>228.166.766</u>	<u>208.078.233</u>

Банка је извршила процену трошкова афинаже са стањем на дан 31. децембра 2021. године, у циљу сагледавања материјалне значајности процењених износа на укупне финансијске извештаје и сагледавања евентуалне потребе за корекцијом фер вредности злата и осталих племенитих метала. Процењени трошкови афинаже на дан 31. децембра 2021. године, у износу од 172.805 хиљада динара (31. децембра 2020. године: 150.363 хиљада динара), не представљају материјално значајан износ у смислу МРС 8 „Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених политика и грешке“.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
18. ДЕПОЗИТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Депозити:		
- орочени депозити	97.978.545	201.865.558
- остали депозити	14.765	16.874
<i>Укупно</i>	<u>97.993.310</u>	<u>201.882.432</u>
Исправка вредности орочених депозита	<u>(2.790.406)</u>	<u>(2.570.030)</u>
Укупно депозити	<u>95.202.904</u>	<u>199.312.402</u>

Орочени депозити укључују краткорочно орочене депозите који су пласирани код страних банака и „call” депозите који немају прецизиран рок доспећа, већ се повлаче и допуњавају у складу с потребама Банке.

Управљање улагањима у депозите код банака у иностранству врши се на бази Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке, како је објашњено у напмени 32.

19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Хартије од вредности у динарима:		
Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	111.108.794	120.242.035
Исправка вредности хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	<u>(196.343)</u>	<u>(516.184)</u>
<i>Укупно хартије од вредности у динарима</i>	<u>110.912.451</u>	<u>119.725.851</u>
Хартије од вредности у страниј валути:		
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат		
- обавезно	857.620.411	788.948.361
- опционо	12.134.708	11.500.248
<i>Укупно хартије од вредности у страниј валути</i>	<u>869.755.119</u>	<u>800.448.609</u>
Укупно хартије од вредности	<u>980.667.570</u>	<u>920.174.460</u>
<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Хартије од вредности у динарима:		
Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности		
Благајнички записи и обвезнице домаћих банака у стечају и ликвидацији	141.045	459.018
Купонске обвезнице	110.967.749	116.501.292
Дисконтне хартије од вредности	-	3.281.725
Исправка вредности хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности у динарима	<u>(196.343)</u>	<u>(516.184)</u>
Укупно	<u>110.912.451</u>	<u>119.725.851</u>

19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (Наставак)

Купонске обвезнице у износу од 110.967.749 хиљада динара односе се на државне и корпоративне обвезнице, које је Банка у току 2020. године, као одговор на COVID – 19, прибавила трајном куповином од банака на секундарном тржишту, како би потпомогла несметано функционисање каматног и кредитног канала монетарне политике у време пандемије.

Прописима Банке којима се уређују монетарне операције, односно услови и начин спровођења операција на отвореном тржишту предвиђени су критеријуми под којима Банка може прихватити хартије од вредности које издају домаћа привредна друштва, како је објашњено у напмени 32.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Хартије од вредности у иностраној валути:		
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат – обавезно		
Купонске обвезнице	800.834.880	687.731.433
Дисконтне хартије од вредности	56.785.531	101.216.928
Укупно	857.620.411	788.948.361

Купонске хартије од вредности у иностраној валути односе се на иностране државне обвезнице (укључујући и државне ХоВ са променљивом каматном стопом *Floating Rate Notes – FRN*), иностране ХоВ јавног сектора (*Supranational, Subnational, Agencies, Sovereign*) укључујући и FRN, као и иностране ХоВ с квалитетним средством обезбеђења (*covered bonds*), у износу од 800.834.880 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 687.731.433 хиљаде динара). ХоВ су деноминоване у EUR, USD, GBP и CAD.

Дисконтне хартије од вредности у иностраној валути односе се на иностране државне дисконтне ХоВ (*T-bills*) рока доспећа до једне године, у износу од 56.785.531 хиљаду динара (31. децембар 2020. године: 101.216.928 хиљада динара), и представљају краткорочне хартије деноминоване у EUR, USD и CAD.

Промена фер вредности, као и очекивани кредитни губици ових средстава исказују се у оквиру капитала на позицији резерве по основу фер вредности (напомена 31).

Управљање финансијским средствима по фер вредности кроз остали резултат врши се на бази Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке, како је објашњено у напмени 32.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године
19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Власничке хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (опционо)		
Учешћа у капиталу у страној валути:		
- Банка за међународна поравнања, Базел	12.133.996	11.499.577
- S.W.I.F.T. scri	712	671
Укупно	12.134.708	11.500.248

На дан 31. децембра 2021. године повећање резерви по основу промене фер вредности власничких хартија од вредности износи 634.460 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 402.181 хиљада динара). Остварен приход по основу дивиденде износи 213.521 хиљаду динара (2020. година: -).

20. КРЕДИТИ И ПЛАСМАНИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Кредити и пласмани:		
- кредити банкама у стечају и ликвидацији	404.716	415.116
- кредити пословним банкама	530.465	530.465
- кредити по репо трансакцијама	-	15.433.873
- кредити из примарне емисије	956.639	956.639
- стамбени кредити запосленима	502.521	539.786
- остали пласмани	6.034	6.356
<i>Укупно</i>	<i>2.400.375</i>	<i>17.882.235</i>
Исправка вредности кредита и пласмана:		
- кредити банкама у стечају и ликвидацији	(404.716)	(415.116)
- кредити из примарне емисије	(956.639)	(956.639)
- стамбени кредити запосленима	(128.976)	(134.923)
<i>Укупно</i>	<i>(1.490.331)</i>	<i>(1.506.678)</i>
Укупно кредити и пласмани	910.044	16.375.557

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2021. године

21. ЧЛАНСКА КВОТА У ММФ-у И СРЕДСТВА У СПЕЦИЈАЛНИМ ПРАВИМА
ВУЧЕЊА

У хиљадама динара	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Чланска квота (<i>Holdings of Currency</i>)	88.439.729	83.774.658
Чланска квота (<i>Reserve Tranche</i>)	6.803.616	6.444.734
Средства у СПВ (<i>SDR Holdings</i>)	92.610.865	1.255.658
Укупно	187.854.210	91.475.050

На дан 31. децембра 2021. године чланска квота Републике Србије у Међународном монетарном фонду (укључујући и резервну траншу) износи 95.243.345 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 90.219.392 хиљада динара).

Чланска квота исказана као пласман деноминован у специјалним правима вучења (*Special Drawing Rights - SDR*) износи SDR 654.800 хиљада (31. децембра 2020. године: SDR 654.800 хиљада).

Одлуком Одбора гувернера Међународног монетарног фонда од 2. августа 2021. године, која је ступила на снагу 23. августа 2021. године, Републици Србији одобрена су средства опште алокације специјалних права вучења у укупном износу од 627.596.351 специјалних права вучења.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

22. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА, НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Промене на некретнинама, постројењима, опреми, инвестиционим некретнинама и нематеријалној имовини приказане су у следећој табели:

У хиљадама динара	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Остала основна средства	Основна средства у припреми	Укупно	Инвестиционе некретнине	Нематеријална имовина
НАБАВНА/РЕВАЛОРИЗОВАНА ВРЕДНОСТ								
Почетно стање 1. јануара 2020. године	2.630.793	75.877.858	13.775.988	356.646	-	92.641.285	407.692	2.258.977
Нове набавке	-	-	95.014	-	1.101.861	1.196.875	-	220.233
Пренос са инвестиција у току	-	250.199	837.264	114	(1.087.577)	-	-	-
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(224.870)	(119)	-	(224.989)	-	(96)
Вишак и накнадно укњижена средства	-	-	6.303	50	-	6.353	-	-
Остало	-	-	-	-	(14.284)	(14.284)	-	14.283
Стање 31. децембар 2020. године	2.630.793	76.128.057	14.489.699	356.691	-	93.605.240	407.692	2.493.397
Нове набавке	-	-	-	-	1.834.354	1.834.354	-	547.281
Пренос са инвестиција у току	-	302.829	1.462.036	228	(1.765.093)	-	-	-
Ревалоризација – позитивни ефекти	-	-	-	73.467	-	73.467	-	-
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(360.276)	(566)	-	(360.842)	-	(1.194)
Вишак, пријем и накнадно укњижена средства	-	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	(63.125.741)	(1.881)	-	(53.500)	(63.181.122)	-	53.501
Стање 31. децембар 2021. године	2.630.793	13.305.145	15.589.578	429.820	15.761	31.971.097	407.692	3.092.985
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ								
Почетно стање 1. јануара 2020. године	-	65.809.820	7.679.292	26.216	-	73.515.328	-	2.104.671
Обрачуната амортизација	-	233.803	921.662	970	-	1.156.435	-	100.394
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(224.168)	(18)	-	(224.186)	-	(96)
Стање 31. децембар 2020. године	-	66.043.623	8.376.786	27.168	-	74.447.577	-	2.204.969
Обрачуната амортизација	-	263.342	1.090.919	963	-	1.355.224	-	186.051
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(359.442)	(565)	-	(360.007)	-	(1.194)
Остало	-	(63.075.525)	-	-	-	(63.075.525)	-	-
Стање 31. децембар 2021. године	-	3.231.440	9.108.263	27.566	-	12.367.269	-	2.389.826
Садашња вредност 31. децембар 2021.	2.630.793	10.073.705	6.481.315	402.254	15.761	19.603.828	407.692	703.159
Садашња вредност 31. децембар 2020.	2.630.793	10.084.434	6.112.913	329.523	-	19.157.663	407.692	288.428

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

22. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА, НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Хијерархија фер вредности

Банка мери фер вредност земљишта, грађевинских објеката, дела осталих основних средстава (уметничка дела и музејске вредности), дела опреме (стилски намештај) и инвестиционих некретнина користећи хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе при вредновању на начин како је то обелодањено у напмени 32.

Фер вредност ових средстава на дан 31. децембар 2021. године, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, може бити приказана како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Земљиште	-	-	2.630.793	2.630.793
Грађевински објекти	-	-	10.073.705	10.073.705
Остала основна средства (уметничке и музејске вредности и нумизматичка збирка)	-	-	360.807	360.807
Опрема – стилски намештај	-	-	196.731	196.731
Инвестиционе некретнине	-	-	407.692	407.692
31. децембар 2021. године	-	-	13.669.728	13.669.728

Преглед техника вредновања и значајних неутврдивих параметара

На дан 31. децембар 2021. године Банка је извршила процену вредности нумизматичке збирке, на основу каталожних референтних података. Ефекти процене исказани су у оквиру осталих прихода, у износу од 3 хиљаде динара и реваоризационих резерви, у износу од 73.464 хиљаде динара. Руководство Банке сматра да кретање и промене на тржишту у току 2021. године не доводе до материјално значајног одступања од књиговодствене вредности и да процене које су рађене од стране независног екстерног проценитеља на дан 31. децембра 2018. године и 2. децембра 2019. године, као и процена нумизматичке збирке на дан 31. децембра 2021. године одражавају књиговодствену вредност на дан 31. децембра 2021. године.

Фер вредност ревалоризованих средстава са стањем на дан 31. децембра 2021. године и садашња вредност ревалоризованих средстава која би била призната да су средства евидентирана по методу набавне вредности приказана је како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Земљиште</u>	<u>Грађевински објекти</u>	<u>Опрема и остала основна средства</u>	<u>Инвестиционе некретнине</u>	<u>Укупно</u>
Фер вредност: 31. децембра 2021.	2.630.793	10.073.705	557.538	407.692	13.669.728
Садашња вредност ревалоризованих средстава исказаних по набавној вредности са стањем на дан 31.12.2021.	967.585	9.707.836	169.459	298.243	11.143.123

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

23. ОСТАЛА СРЕДСТВА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Дати аванси	167.554	446.162
Потраживања за накнаде	216.535	196.188
Потраживања по основу продаје готових производа и услуга	97.511	163.137
Потраживања од запослених	84.008	82.471
Остала потраживања из оперативног пословања	736.233	771.578
Залихе:		
- готови производи	959.265	925.747
- недовршена производња	209.652	240.126
- полупроизводи	309.578	332.651
- материјал	2.017.493	1.926.353
- резервни делови	224.053	244.299
- пригодни ковани новац и комерцијална паковања готовог новца	155.393	155.695
- злато и сребро које није непосредно уновчиво	587.108	587.108
- остало	300.382	310.946
<i>Укупно залихе</i>	<i>4.762.924</i>	<i>4.722.925</i>
Разграничени остали трошкови	35.999	34.602
Остала средства	230.550	223.994
<i>Укупно</i>	<i>6.331.314</i>	<i>6.641.057</i>
Исправке вредности:		
Потраживања за накнаде	(66.481)	(68.762)
Потраживања по основу продаје готових производа и услуга	(18.310)	(19.108)
Потраживања од запослених	(141)	(1.191)
Остала потраживања из оперативног пословања	(40.891)	(39.928)
Залихе	(50.555)	(51.457)
Остала средства	(157.409)	(144.770)
<i>Укупно</i>	<i>(333.787)</i>	<i>(325.216)</i>
Укупно остала средства	<u>5.997.527</u>	<u>6.315.841</u>

Од укупног износа Осталих средстава по амортизованој вредности вреднује се 1.117.605 хиљада динара (31. децембар 2020: 1.198.211 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

24. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Трансакциони депозити у динарима:		
- обавезна резерва банака	279.789.027	251.925.795
- централни депозити	19.913.845	10.932.910
- остали трансакциони депозити у динарима	31.260	411
<i>Укупно</i>	<u>299.734.132</u>	<u>262.859.116</u>
Трансакциони депозити у страној валути:		
- обавезне резерве банака	315.857.690	267.917.102
- остали трансакциони депозити у страној валути	5.548.532	7.309.660
<i>Укупно</i>	<u>321.406.222</u>	<u>275.226.762</u>
Укупно трансакциони депозити	621.140.354	538.085.878
Остали депозити у динарима:		
- вишкови ликвидних средстава	59.348.135	117.378.956
- готовина у трезорима банака	70.770.694	60.729.496
<i>Укупно</i>	<u>130.118.829</u>	<u>178.108.452</u>
Остали депозити у страној валути:		
- орочени депозити	10.337	82.148
- остали депозити у страној валути	1.784.565	1.511.131
<i>Укупно</i>	<u>1.794.902</u>	<u>1.593.279</u>
Укупно остали депозити	131.913.731	179.701.731
Обавезе по репо трансакцијама	44.501.840	30.000.165
Остале финансијске обавезе	530.465	985.328
Укупно остале обавезе	45.032.305	30.985.493
Укупно депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	<u>798.086.390</u>	<u>748.773.102</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

24. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (наставак)*Трансакциони депозити*

Трансакциони депозити банака и других финансијских организација у динарима представљају текуће и друге рачуне банака и других финансијских организација код Банке. На текуће рачуне банака код Банке издваја се обавезна резерва у динарима и банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене обавезне резерве у висини обрачунате обавезне резерве.

На износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, Банка је у 2021. години плаћала камату у висини од 0,10% на годишњем нивоу (2020 година: 0,75% до 17. марта, 0,50% до 17. априла, 0,25% до 17. јуна и 0,10% до краја године, на годишњем нивоу).

Обавезна резерва у страној валути односи се на обавезу пословних банака да држе некаматноне депозите код Банке у складу с правилима прописаним Законом и релевантним подзаконским актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

25. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРЖАВИ И ДРУГИМ ДЕПОНЕНТИМА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Трансакциони депозити у динарима:		
- депозити Министарства финансија и Управе за трезор	223.668.059	204.298.435
- остали трансакциони депозити у динарима	2.587.300	2.607.828
<i>Укупно</i>	<u>226.255.359</u>	<u>206.906.263</u>
Трансакциони депозити у иностраној валути:		
- депозити Министарства финансија и Управе за трезор	181.710.603	105.723.940
- остали трансакциони депозити у иностраној валути	9.840	20.225
<i>Укупно</i>	<u>181.720.443</u>	<u>105.744.165</u>
Укупно трансакциони депозити	407.975.802	312.650.428
Остали депозити у динарима:		
- готовина код Управе за трезор	1.284.825	1.611.813
- остали депозити у динарима	406.185	6.671
<i>Укупно</i>	<u>1.691.010</u>	<u>1.618.484</u>
Остали депозити у иностраној валути:		
- депозит по основу Фонда револвинг кредита	773.286	791.769
- наменски депозити Министарства финансија и Управе за трезор	42.375.493	34.544.722
- остали наменски депозити	37.199.180	24.087.128
- наменски депозити - донације за директне и индиректне кориснике буџетских средстава Републике Србије, односно локалне власти	3.125.159	5.252.765
- депозити по основу одузетог ефективног иностраног новца, девиза	3.607.963	3.312.029
- орочени депозити	1.653.507	1.518.386
- остали депозити у иностраној валути	21.249.101	20.675.887
- остале финансијске обавезе	161.766	149.720
<i>Укупно</i>	<u>110.145.455</u>	<u>90.332.406</u>
Укупно остали депозити	111.836.465	91.950.890
Укупно депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	<u>519.812.267</u>	<u>404.601.318</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

26. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА МЕЂУНАРОДНОМ МОНЕТАРНОМ ФОНДУ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Хартије од вредности и друге обавезе које се односе на регулисање статуса код ММФ-а	88.441.707	83.776.522
Обавеза према ММФ-у у SDR	99.528.589	7.807.364
Обрачуната камата	9.105	1.353
Укупно обавезе према ММФ-у	187.979.401	91.585.239

27. РЕЗЕРВИСАЊА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Резервисања за отпремнине запослених	977.768	708.902
Резервисања за јубиларне награде запослених	631.529	469.959
Резервисања за неискоришћени годишњи одмор	209.899	223.930
Резервисања за судске спорове	115.000	113.870
Укупно резервисања	1.934.196	1.516.661

Кретања промена на резервисањима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Резервисања за отпремнине запослених</u>	<u>Резервисања за јубиларне награде запослених</u>	<u>Резервисања за неискоришће не годишње одморе</u>	<u>Резервисања за судске спорове</u>	<u>Укупно</u>
Стање на дан 01.01.2020.	864.337	528.527	177.081	143.136	1.713.081
Нова резервисања (напомена 11, 14 и 31)	-	-	55.569	22.212	77.781
Искоришћена резервисања у току године	-	-	-	(14.563)	(14.563)
Укидање резервисања (напомена 13)	(155.435)	(58.568)	(8.720)	(36.915)	(259.638)
Стање на дан 31.12.2020.	708.902	469.959	223.930	113.870	1.516.661
Стање на дан 01.01.2021.	708.902	469.959	223.930	113.870	1.516.661
Нова резервисања (напомена 11, 14 и 31)	268.866	161.570	4.992	19.529	454.957
Искоришћена резервисања у току године	-	-	-	(13.241)	(13.241)
Укидање резервисања (напомена 13)	-	-	(19.023)	(5.158)	(24.181)
Стање на дан 31.12.2021.	977.768	631.529	209.899	115.000	1.934.196

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

27. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Отпремнине и јубиларне награде

Резервисања за отпремнине запослених при одласку у пензију и јубиларне награде запослених, формирана на основу извештаја овлашћеног актуара, исказана су у висини дисконтоване садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Основне претпоставке за процену укључују следеће:

- 1) Дисконтна стопа од 3,6% (стопа приноса на Државне евро обвезнице Републике Србије 15Г);
- 2) Очекивана годишња стопа раста зарада коју чине: годишње стопе раста зарада од 11,71% за 2022. годину и стопа од 7,5% након 2022. године;
- 3) Стопа флукуације запослених: 0,23% за ЗИН и 1,21% за седиште и филијале Банке, на основу података Банке о броју запослених код којих је дошло до отказа уговора о раду у периоду од 2016. до 2021. године;
- 4) Стопа инвалидитета: просечна стопа 0,26% за ЗИН и 0,21% за седиште и филијале, на основу података Банке о броју запослених који су отишли у инвалидску пензију у периоду од 2016. до 2021. године;
- 5) Таблице смртности Републике Србије 2010-2012, посебно за женски пол, посебно за мушки пол, које је објавио Републички завод за статистику Републике Србије.

На основу истих претпоставки, Банка је извршила резервисање за јубиларне награде које Банка исплаћује запосленима у складу са интерним актима након испуњења одређеног броја година стажа.

Судски спорови

Резервисања за судске спорове на дан 31. децембра 2021. године износу од 115.000 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 113.870 хиљаде динара) формирана су на основу процене исхода спорова од стране Дирекције за законодавно-правне послове у делу спорова из функције Банке, Дирекције за људске ресурсе и организациона питања у делу радних спорова и адвоката Банке. Формирани износ резервисања представља најбољу могућу процену руководства Банке у вези са очекиваним издацима по судским споровима, где је процењен негативан исход за Банку.

28. ТЕКУЋЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ

Банка порез на добит обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације – обвезнике пореза на добит правних лица. Коначна пореска основица, на коју се примењује прописана стопа пореза на добит правних лица од 15%, утврђује се Пореским билансом за недобитну организацију која примењује контни оквир за НБС, који предаје у року од 180 дана од дана истека периода за који се утврђује пореска обавеза. Уплата пореза на добит се врши у року прописаном за подношење пореске пријаве и пореског биланса.

Износ опорезиве добити обрачунава се на основу прихода остварених на тржишту, односно прихода од продаје производа и услуга, за расходе у вези с приходима оствареним на тржишту и то: трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, трошкова амортизације и осталих пословних расхода. Приходи остварени на тржишту односе се у највећем делу на приходе оперативног пословања ЗИН-а, приходе од продаје меничних бланкета и приходе од закупа, приказаних у оквиру напомене 10.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

28. ТЕКУЋЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ (Наставак)

Расходи настали у вези с приходима оствареним на тржишту, делом се обрачунавају и исказују сразмерно учешћу прихода остварених на тржишту у укупно оствареним приходима обвезника.

Порез на добит по обрачуну за 2021. годину износи 478.486 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 379.091 хиљада динара).

Порески биланс Народне банке Србије

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2021.	31. децембра 2020.
Приходи остварени на тржишту		
- Приходи од продаје производа и услуга	6.533.014	5.417.567
Расходи настали у вези с приходима оствареним на тржишту		
- Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(858.411)	(857.172)
- Трошкови амортизације	(457.004)	(442.451)
- Остали пословни расходи	(2.027.693)	(1.590.673)
Пореска основица	3.189.906	2.527.271
Стопа пореза на добит (ефективна пореска стопа)	15%	15%
Порез на добит	478.486	379.091

29. НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

Готов новац у оптицају у износу од 295.311.307 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 266.698.917 хиљаде динара) представља обавезу Банке према трансакторима. Тај износ не обухвата оптицајни новац у трезорима пословних банака, приказан у оквиру Депозита и осталих обавеза према банкама и другим финансијским организацијама (напомена 24), као ни оптицајни новац код Управе за трезор, приказан у оквиру Депозита и осталих обавеза према држави и другим депонентима (напомена 25).

30. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

<u>У хиљадама динара</u>	31. децембар 2021.	31. децембар 2020
Добављачи:		
- у земљи	196.991	159.108
- у иностранству	74.813	31.880
Примљени аванси:		
- у динарима	250.246	203.259
- у иностранској валути	14.583	8.541
Обавезе по основу зарада	238.031	232.865
Девизне обавезе према банкама у земљи на име замене ефективног страног новца	175.664	397.471
Обавезе по основу оставина	26.357	16.609
Остала пасивна временска разграничења	24.390	22.190
Обавезе по основу пореза и доприноса	61.354	86.324
Остале обавезе из пословања	1.969.113	1.190.548
Укупно остале обавезе	3.031.542	2.348.795

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

31. КАПИТАЛ

Структура капитала приказана је у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Државни капитал	187.698.256	187.698.256
Резерве:		
- Посебне резерве	129.587.624	137.814.357
- Ревалоризационе резерве	13.985.828	13.912.428
- Резерве по основу фер вредности	1.718.877	8.861.871
- Актуарски губици	(252.827)	(16.280)
Нераспоређени добитак/(губитак)	55.537.819	(8.226.733)
Укупно капитал	388.275.577	340.043.899

Република Србија је власник целокупног капитала Банке.

Капитал Банке се састоји од основног капитала и резерви. У складу са Законом, минимални износ основног капитала је 10 милијарди динара. Основни капитал Банке на дан 31. децембра 2021. године износи 187.698.256 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 187.698.256 хиљада динара), што је изнад прописаног цензуса. Посебне резерве користе се за покриће евентуалног губитка. Губитак изнад нивоa минималног основног капитала покрива се из посебних резерви и основног капитала, а ако наведена средства нису довољна, из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, по тржишним условима, емитује Република Србија и преноси Банци. Ако Република Србија не покрије губитак Банке, исти се покрива из добити која се оствари у наредним годинама.

Резерве по основу фер вредности представљају кумулативну нето промену вредности власничких и дужничких хартија од вредности мерених по фер вредности кроз остали резултат. Овај износ обухвата и износ обезвређења дужничких хартија од вредности.

Расподела добити

Према одредбама Закона, до достизања износа минималног основног капитала, целокупна добит Банке распоређује се у основни капитал. После достизања износа минималног основног капитала, целокупна добит Банке распоређује се у посебне резерве Банке, до достизања износа ових резерви од 20 милијарди динара.

После достизања минималног износа основног капитала и износа посебних резерви из претходног става, целокупна добит Банке се распоређује тако, да се део добити проистекао из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви Банке распоређује у основни капитал (33,3%) и посебне резерве (66,7%), док се преостали део добити који није проистекао из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви Банке распоређује у основни капитал (10%), посебне резерве (20%) и у буџет Републике Србије (70%).

У 2021. години Банка је остварила добитак након опорезивања у износу од 55.537.754 хиљаде динара (у 2020. години оставрен је губитак у износу од 8.226.733 хиљаде динара).

У табели која следи приказана је расподела добити за 2021. годину у складу с Одлуком о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2021. годину, која ће бити предмет усвајања од стране Савета. Приказано покриће губитка за претходну 2020. годину усаглашено је са Одлуком о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2020. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

31. КАПИТАЛ (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Добит/(Губитак) проистекла из курсних разлика и ефеката валутне клаузуле	47.248.692	(16.548.851)
Добит проистекла из ревалоризационих резерви	65	-
1. Укупно добит/(губитак) проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви	47.248.757	(16.548.851)
2. Добит која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви	8.289.062	8.322.118
Добит/(Губитак) (1+2)	55.537.819	(8.226.733)
Расподела добити проистекле из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви (1)		
1.1) повећање основног капитала 33,3%	15.733.836	-
1.2) повећање посебних резерви 66,7%	31.514.921	-
	47.248.757	-
Расподела добити која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви (2)		
2.1) пренос буџету 70%	5.802.344	-
2.2) повећање основног капитала 10%	828.906	-
2.3) повећање посебних резерви 20%	1.657.812	-
	8.289.062	-
Укупно повећање основног капитала (1.1+2.2)	16.562.742	-
Укупно (смањење)/повећање посебних резерви (1+2/1.2+2.3)	33.172.733	(8.226.733)
Пренос буџету (2.1)	5.802.344	-
Добит/(Губитак)	55.537.819	(8.226.733)

Банка је у 2021. години по основу оперативног пословања, односно активности на које може да утиче, остварила добитак у износу од 8.767.548 хиљада динара. У складу са Законом о порезу на добит правних лица Банка има обавезу плаћања пореза на добит за 2020. годину у износу од 478.486 хиљада динара. С тим у вези, добит која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви износи 8.289.062 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Основни финансијски ризици којима се Банка излаже у свакодневном пословању су:

- кредитни ризик,
- ризик ликвидности,
- ризик од промене каматних стопа и
- девизни ризик.

С обзиром да Банка за основни циљ има одржавање стабилности цена и очување финансијске стабилности у Републици Србији, њен оквир за управљање финансијским ризицима се разликује у односу на друге, комерцијалне финансијске институције. Већина финансијских ризика Банке настаје по основу управљања девизним резервама и по основу операција на финансијском тржишту.

Управљање девизним резервама врши се на основу Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке које утврђује Извршни одбор. Стратешким смерницама дефинишу се критеријуми за пласирање девизних резерви и циљеви коришћења девизних резерви, као и глобални оквир за пласмане и друго. Тактичке смернице за управљање девизним резервама израђују се на основу Стратешких смерница, а усваја их Извршни одбор Банке на предлог Инвестиционог комитета Банке.

Тактичке смернице спроводе се у Одељењу за девизне резерве у оквиру Сектора за монетарне и девизне операције. Одсек за управљање ризицима и контролу ризика у оквиру Одељења за девизне резерве, задужен је за стварање и одржавање оквира за управљање финансијским ризицима девизних резерви, прати и анализира ове ризике на дневном нивоу и месечно извештава Извршни одбор.

Као и у случају већине других централних банака, сама природа пословања Банке и њене функције излажу је и низу оперативних и репутационих ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Финансијски инструменти (средства и обавезе)

Табела која следи приказује нето изложеност Банке по основу финансијских средстава и обавеза на дан 31. децембар 2021. и 31. децембар 2020. године:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Финансијска средства		
Готовина и текући рачуни код банака	675.393.606	394.424.179
Депозити	95.202.904	199.312.402
Потраживања по основу деривата	2.462	6.959
Хартије од вредности	980.667.570	920.174.460
Кредити и пласмани	910.044	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	187.854.210	91.475.050
Остала средства	1.081.264	1.163.521
Укупно финансијска средства	<u>1.941.112.060</u>	<u>1.622.932.128</u>
Финансијске обавезе		
Обавезе по основу деривата	602	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	798.086.390	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	519.812.267	404.601.318
Обавезе према ММФ-у	187.979.401	91.585.239
Готов новац у оптицају	295.311.307	266.698.917
Остале обавезе	2.742.323	2.114.806
Укупно финансијске обавезе	<u>1.803.932.290</u>	<u>1.513.842.824</u>

Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик неизмирења обавеза, тј. могућност да се средства неће правовремено и/или у потпуности вратити или да се неће наплатити планираном/уговореном динамиком и табеле испод приказују максималну изложеност финансијских средстава на дан 31. децембар 2021. и 31. децембар 2020. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Кредитни квалитет финансијских средстава

Табела која следи приказује кредитни квалитет финансијских средстава Банке која се вреднују по амортизованој вредности, изузев готовине у благајни и чланске квоте у ММФ-у и финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат, изузев власничких хартија од вредности које се опционо вреднују по фер вредности кроз остали резултат, нето:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>31. децембар 2021.</u>
ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА				
Готовина и текући рачуни код банака				
Бруто књиговодствена вредност	426.760.084	-	874.607	427.634.691
Исправка вредности	-	-	(874.607)	(874.607)
Нето књиговодствена вредност	426.760.084	-	-	426.760.084
Депозити				
Бруто књиговодствена вредност	95.206.431	-	2.786.879	97.993.310
Исправка вредности	(3.527)	-	(2.786.879)	(2.790.406)
Нето књиговодствена вредност	95.202.904	-	-	95.202.904
Хартије од вредности по амортизованој вредности				
Бруто књиговодствена вредност	110.967.749	-	141.045	111.108.794
Исправка вредности	(55.298)	-	(141.045)	(196.343)
Нето књиговодствена вредност	110.912.451	-	-	110.912.451
Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат - обавезно				
Нето књиговодствена вредност	857.620.411	-	-	857.620.411
Резервисања за очекиване кредитне губитке	(56.624)	-	-	(56.624)
Бруто књиговодствена вредност*	857.620.411	-	-	857.620.411
(напомена 19)				
Кредити и пласмани				
Бруто књиговодствена вредност	915.958	69.012	1.415.405	2.400.375
Исправка вредности	(71.434)	(19.302)	(1.399.595)	(1.490.331)
Нето књиговодствена вредност	844.524	49.710	15.810	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	99.414.481	-	-	99.414.481
Остала средства				
Бруто књиговодствена вредност	1.003.754	21.721	339.021	1.364.496
Исправка вредности	-	(1.178)	(282.054)	(283.232)
Нето књиговодствена вредност	1.003.754	20.543	56.967	1.081.264

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат признаје се кроз остали резултат и у билансу успеха, и њиме се не умањује књиговодствена вредност хартија од вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Кредитни квалитет финансијских средстава (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА				
Готовина и текући рачуни код банака				
Бруто књиговодствена вредност	159.465.451	-	814.221	160.279.672
Исправка вредности	-	-	(814.221)	(814.221)
Нето књиговодствена вредност	159.465.451	-	-	159.465.451
Депозити				
Бруто књиговодствена вредност	199.317.120	-	2.565.312	201.882.432
Исправка вредности	(4.718)	-	(2.565.312)	(2.570.030)
Нето књиговодствена вредност	199.312.402	-	-	199.312.402
Хартије од вредности по амортизованој вредности				
Бруто књиговодствена вредност	119.783.017	-	459.018	120.242.035
Исправка вредности	(57.166)	-	(459.018)	(516.184)
Нето књиговодствена вредност	119.725.851	-	-	119.725.851
Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат - обавезно				
Нето књиговодствена вредност	788.948.361	-	-	788.948.361
Резервисања за очекиване кредитне губитке	46.286	-	-	46.286
Бруто књиговодствена вредност* (напомена 19)	788.948.361	-	-	788.948.361
Кредити и пласмани				
Бруто књиговодствена вредност	16.371.396	70.333	1.440.506	17.882.235
Исправка вредности	(66.878)	(15.245)	(1.424.555)	(1.506.678)
Нето књиговодствена вредност	16.304.518	55.088	15.951	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	7.700.392	-	-	7.700.392
Остала средства				
Бруто књиговодствена вредност	1.075.918	6.705	354.656	1.437.279
Исправка вредности	-	(1.322)	(272.436)	(273.758)
Нето књиговодствена вредност	1.075.918	5.383	82.220	1.163.521

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Кредитни квалитет финансијских средстава (наставак)

Основна изложеност Банке кредитном ризику настаје пре свега по основу управљања девизним резервама. При пласирању девизних резерви, Банка се руководи начелима ликвидности и сигурности. Банка настоји да инвестирањем девизних резерви оствари што је могуће већи принос по основу улагања, али да при том не доведе у питање ликвидност и сигурност.

Анализа и мерење кредитног ризика портфолија Банке врши се у складу са општеприхваћеним методама, укључујући захтеве за минималним кредитним рејтингом.

Хартије од вредности у које се улаже, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг од А- за државне, А+ за обвезнице јавног сектора и АА за обвезнице покривене средствима обезбеђења, према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's Investor Service (Moody's)* и *Fitch Ratings*.

Банке код којих Банка пласира депозите, уколико нису покривени колатералом, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг АА- према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's* и *Fitch Ratings*. За сваку банку одређује се индивидуални кредитни лимит, на основу кредитног рејтинга банке, искуства у раду с тим банкама, као и на основу анализе података о пословању банака. Индивидуални кредитни лимити одређују се у Листи издавалаца хартија од вредности и банака код којих је дозвољено пласирати средства девизних резерви Банке, коју усваја Извршни одбор.

Пласмани код централних банака и међународних финансијских институција нису ограничени.

Изузетак од претходних ставова чине средства на редовним текућим рачунима Банке код банака које немају наведени рејтинг, а користе се за потребе обављања платног промета са иностранством.

Пласмани Банке у динарске хартије од вредности се односе на државне и корпоративне хартије од вредности прибављене трајном куповином од банака на секундарном тржишту у склопу мера монетарне политике предузетих као одговор на пандемију COVID- 19 у 2020. години. Република Србија према екстерним рејтинг агенцијама *S&P* има кредитни рејтинг на нивоу ВВ+ уз позитивне изгледе (*positive outlook*), према *Fitch Ratings* има кредитни рејтинг на нивоу ВВ+ уз стабилне изгледе (*stable outlook*), док према агенцији *Moody's Investors Service* има кредитни рејтинг Вa2 уз стабилне изгледе (*stable outlook*). Услов за прихватање корпоративних обвезница у монетарним операцијама је да привредно друштво, њихов издавалац, има оцену бонитета Агенције за привредне регистре најмање на нивоу „(Д) прихватљив“ бонитет.

Умањење вредности финансијских средстава

Банка умањење вредности финансијских средстава (исказивање исправке вредности, односно резервисања за очекиване кредитне губитке), врши за износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат.

Очекивани кредитни губитак је износ садашње вредности процењених кредитних губитака, пондерисаних ризиком неиспуњења обавеза.

Финансијска средства се, на основу процене да ли је кредитни ризик значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања тих финансијских средстава, сврставају у ниво обезвређења 1, 2 или 3.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 1, ако је процењено да имају низак кредитни ризик или ако кредитни ризик није значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања тих финансијских средстава. За ова финансијска средства утврђује се износ дванаестомесечних очекиваних кредитних губитака.

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 2, ако је процењено да је кредитни ризик значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања и за ова финансијска средства утврђује се износ очекиваних кредитних губитака током читавог века трајања финансијског средства.

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 3, ако је процењено да је кредитни ризик значајно повећан, тако да се може сматрати да је вредност тих финансијских средстава кредитно умањена и за ова финансијска средства утврђује се износ очекиваних кредитних губитака током читавог века трајања финансијског средства.

Финансијска средства чија је вредност кредитно умањена при стицању, обавезно се сврставају у ниво 3 обезвређења и остају у том нивоу током читавог века трајања.

При дефинисању критеријума за процену повећања кредитног ризика који се сматра значајним, за сва финансијска средства за која се врши процена очекиваних кредитних губитака примењују се критеријуми који су у складу с критеријумима у употреби при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства, укључујући и разматрање квалитативних показатеља, а нарочито:

- промене утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) услова финансијског средства, који би се онда значајно разликовали од услова на тржишту,
- промене интерног/екстерног кредитног рејтинга дужника,
- значајних промена у привредној грани (у финансијским и/или економским условима),
- промене у пословном резултату дужника,
- значајног повећања кредитног ризика других финансијских средстава истог дужника,
- промене вредности средства обезбеђења или гаранције трећих лица,
- информација о истеку рока доспећа,
- других одговарајућих показатеља.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је дошло до значајног повећања кредитног ризика код свих финансијских средстава која су доспела на последњи дан извештајног периода, а нису наплаћена у року од 30 дана од дана доспећа.

Вредност финансијског средства је обезвређена (*credit - impaired assets*) када настане један или више догађаја са штетним утицајем на процењени будући новчани ток тог финансијског средства, и тада се то средство сврстава у ниво обезвређења 3.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

Докази обезвређења вредности свих финансијских средстава која подлежу процени очекиваних кредитних губитака укључују, нарочито, расположиве информације о следећим догађајима:

- значајним финансијским потешкоћама дужника,
- повреди уговора или других утврђених услова, као што је неизмирење обавеза или прекорачење доспећа,
- реструктурирању дуга из економских или правних разлога повезаних с финансијским потешкоћама дужника,
- очигледној могућности да ће над дужником бити покренут стечајни поступак или други облик финансијске реорганизације,
- престанку постојања активног тржишта за односно финансијско средство услед финансијских потешкоћа дужника,
- куповини или издавању финансијског средства уз велики дисконт који одражава настале кредитне губитке.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је финансијско средство прешло у статус неизмирења обавеза (ниво 3 обезвређења) ако је доспело на последњи дан извештајног периода, а није наплаћено у року дужем од 90 дана од дана доспећа.

Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Начин на који се одређује да ли на извештајни датум финансијска средства имају низак кредитни ризик и поступци на основу којих се процењује да ли је на извештајни датум кредитни ризик значајно повећан у односу на дан почетног признавања, као и поступци за процену износа обезвређења, методе и технике које се користе за процену обезвређења, модели који се користе за мерење очекиваних кредитних губитака утврђени су методологијама за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака у оквиру надлежних организационих делова Банке, и то:

- готовине и текућих рачуна код банака,
- пласмана девизних резерви,
- финансијских средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима,
- чланске квоте код ММФ-а и средстава у специјалним правима вучења,
- осталих средства и потраживања.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Природа **готовине и текућих рачуна код банака** у иностраној валути је таква да су ова средства тренутно расположива, те се сматра да су очекивани кредитни губитак за 12 месеци и за цео животни век трајања ових финансијских средстава једнаки. Докле год су ова финансијска средства тренутно расположива, сматра се да је кредитни ризик занемарљив и да је очекивани кредитни губитак у вези ових средстава једнак нули. Такође, имајући у виду да се средства на текућим рачунима код банака налазе код банака чији су кредитни рејтинзи инвестиционог ранга, ова средства имају низак кредитни ризик и сматра се да није дошло до значајног повећања кредитног ризика све док њихов кредитни рејтинг остане на том рангу. Немогућност располагања овим финансијским средствима дуже од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа је основни индикатор да је њихова вредност кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за опредељивање статуса кредитно умањене вредности се могу користити и сазнања о кашњењу у извршавању обавеза других држалаца рачуна, односно кашњење у испуњењу обавеза према повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

Кредитни ризик **пласмана девизних резерви** (депозита и хартија од вредности у иностраној валути) се квантификује преко *default* модела, заснованог на вероватноћи губитка уговорене стране. Параметри за мерење кредитног ризика су следећи:

- износ изложен ризику (максималан износ који може постати губитак у случају настанка случаја немогућности измирења уговорне обавезе), који је једнак тржишној вредности пласираних средстава,
- вероватноћа губитка (вероватноћа да ће настати ситуација у којој уговорна страна неће моћи да испуни своју обавезу), која се, у зависности од композитног кредитног рејтинга банке/издаваоца, израчунава као просек *default* стопа за годину дана рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*,
- губитак за дати степен вероватноће, који се добија као $1 - \text{recovery rate}$ (ниво до кога се може надокнадити губитак услед немогућности уговорне стране да испуни своју обавезу) и
- очекивани кредитни губитак, који представља просечан потенцијални губитак тржишне вредности средстава који је последица неког догађаја на тржишту, а у вези је са кредитним ризиком.

Пласмани девизних резерви код банака, односно издавалаца чији је кредитни рејтинг инвестиционог ранга, имају низак кредитни ризик. Снижење кредитног рејтинга за неки инструмент из пласмана девизних резерви на ниво за један степен нижи од инвестиционог ранга сматра се значајним повећањем кредитног ризика, у ком случају се примењује вредност параметра вероватноћа губитка за преостали век трајања финансијског средства израчунат као просек *default* стопа за одговарајући период рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*.

Свако кашњење уговорне стране у испуњењу обавеза дуже од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа представља основни индикатор да је вредност пласмана девизних резерви кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за опредељивање статуса кредитно умањене вредности ових средстава се могу користити и сазнања о кашњењу банке код које су пласирани депозити или издаваоца хартије од вредности у испуњењу обавеза према другим повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Кредитни квалитет пласмана девизних резерви се континуирано прати и по потреби се реагује како би се кредитни ризик свео на најмању могућу меру. Имајући у виду висок кредитни квалитет инструмената у девизним резервама Банке и чињеницу да је методологијом за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака предвиђено повећање обрачунатих очекиваних кредитних губитака у случају смањења кредитног квалитета инструмената/уговорне стране, изузев прилагођавања стопа вероватноћа губитка у складу са последњим доступним подацима, у 2021. години, коју је, као и 2020. годину обележила пандемија вируса COVID-19, није било потребе за изменом методологије за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака.

Финансијска средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима су средства ниског кредитног ризика у случајевима измирења обавеза дужника о року доспећа, када се не очекују проблеми по основу кредитне способности дужника и када су иста покривена одговарајућим средствима обезбеђења.

Критеријуми за утврђивање значајног пораста кредитног ризика су неизмиревање обавеза дужника о року доспећа, смањење кредитне способности дужника, смањење вредности средстава обезбеђења, значајно повећање кредитног ризика код других финансијских средстава истог дужника, утицај економских, финансијских криза на глобалном, и/или регионалном нивоу, специфични проблеми везани за поједине групације банака или привредних друштава, проблеми у одржавању текуће ликвидности банака и осталих дужника, проблеми везани за погоршавање показатеља ризичности пословања дужника и остале доступне информације.

Критеријуми за утврђивање статуса неизмирења обавеза су: значајни проблеми у вези са кредитном способношћу дужника, реструктурирање из економских или правних разлога повезаних с финансијским потешкоћама дужника, могућност да ће над дужником бити покренут стечајни поступак или други облик финансијске реорганизације.

Процена очекиваних кредитних губитака код трансакција репо куповине хартија од вредности и кредита за ликвидност, израчунава се као збир вредности свих могућих губитака, при чему се сваки пондерише вероватноћом настанка тог губитка. Процена вероватноће неизмирења обавеза врши се полазећи од „кредитног рејтинга“, односно стопе *default-a* коју су рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's* утврдиле за ниво кредитног рејтинга који има Република Србија. Овако утврђена базна стопа вероватноће губитка коригује се стопом вероватноће губитка банке матице, као и интерном проценом рејтинга банака утврђеном на основу праћења основних индикатора ризика, анализе пословног модела, процене корпоративног управљања и система унутрашњих контрола, ризика који утичу на солвентност, ликвидност, адекватност капитала и адекватност ликвидних средстава, као и на основу оперативних података којима се интерно располаже.

Процена износа обезвређења финансијских средстава у вези са трајним операцијама са ХоВ, регулисаним Одлуком о условима и начину спровођења операција на отвореном тржишту (осим корпоративних обвезница) и пласмана у ХоВ у динарима и страној валути, који су стечени ван активности везаних за спровођење монетарне политике (осим корпоративних обвезница), врши се на основу броја дана кашњења у измиревању обавеза, уколико су та средства сврстана у први ниво обезвређења. Уколико су та средства сврстана у ниво обезвређења 2 или 3, обрачун обезвређења се врши сходно обрачуну који се примењује код корпоративних обвезница, са изузетком фактора скоринга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

Процена очекиваних кредитних губитака код трајних операција које се односе на пласмане у корпоративне обвезнице врши се полазећи од података рејтинг агенција Standard&Poor's и Moody's о default стопама по кредитним рејтинзима за Републику Србију и података Агенције за привредне регистре о бонитету привредног друштва. Поред тога, процена се врши на основу других значајних података, као што су број дана неликвидности привредног друштва у последњих 12 месеци, подаци о забрани располагања средствима на рачунима код банака и сл, као и на основу оперативних података о пословању привредних друштава којима се интерно располаже (очекивана кретања основних макроекономских показатеља земље, оцена стабилности финансијског система, сазнања о проблемима у пословању појединачних привредних друштава или групе привредних друштава и сл.).

За **остала средства и потраживања** Банке која су предмет процене кредитног ризика на нивоу дефинисаних група и подгрупа, процена очекиваних кредитних губитака врши се на основу просечних историјских стопа губитака за дефинисане сегменте, на основу матрица миграције, дужине кашњења у измирењу обавеза дужника и степена осигурања њихове наплате.

Табеле које следе приказују стање и промене на рачунима исправке вредности и резервисања по основу очекиваних кредитних губитака по врсти финансијског средства и нивоима обезвређења за 2021. и 2020. годину:

ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	-	-	814.221	814.221
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Курсне разлике	-	-	60.386	60.386
Стање 31. децембра 2021. године	-	-	874.607	874.607
Стање 1. јануара 2020. године	-	-	881.710	881.710
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Курсне разлике	-	-	(67.489)	(67.489)
Стање 31. децембра 2020. године	-	-	814.221	814.221

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ДЕПОЗИТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	4.718	-	2.565.312	2.570.030
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	15.560	-	-	15.560
Укинута умањења вредности	(16.926)	-	-	(16.926)
Курсне разлике	175	-	221.567	221.742
Стање 31. децембра 2021. године	3.527	-	2.786.879	2.790.406
Стање 1. јануара 2020. године	6.029	-	2.813.491	2.819.520
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	25.066	-	-	25.066
Укинута умањења вредности	(26.145)	-	-	(26.145)
Курсне разлике	(232)	-	(248.179)	(248.411)
Стање 31. децембра 2020. године	4.718	-	2.565.312	2.570.030

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	57.166	-	459.018	516.184
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	8	-	-	8
Укинута умањења вредности	(1.876)	-	(317.088)	(318.964)
Отписи	-	-	(885)	(885)
Стање 31. децембра 2021. године	55.298	-	141.045	196.343
Стање 1. јануара 2020. године	-	-	459.018	459.018
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	57.166	-	-	57.166
Стање 31. децембра 2020. године	57.166	-	459.018	516.184

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛИ РЕЗУЛТАТ – ОБАВЕЗНО

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	46.286	-	-	46.286
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	39.610	-	-	39.610
Укинута умањења вредности	(29.272)	-	-	(29.272)
Стање 31. децембра 2021. године	56.624	-	-	56.624
Стање 1. јануара 2020. године	53.347	-	-	53.347
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	11.432	-	-	11.432
Укинута умањења вредности	(18.493)	-	-	(18.493)
Стање 31. децембра 2020. године	46.286	-	-	46.286

КРЕДИТИ И ПЛАСМАНИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	66.878	15.245	1.424.555	1.506.678
Пренос у ниво 1	15.329	(6.207)	(9.122)	-
Пренос у ниво 2	(7.771)	19.390	(11.619)	-
Пренос у ниво 3	(2.310)	(5.511)	7.821	-
Нове исправке вредности	7.031	760	1.090	8.881
Укинута умањења вредности	(7.723)	(4.375)	(3.631)	(15.729)
Отписи	-	-	(10.416)	(10.416)
Остало	-	-	917	917
Стање 31. децембра 2021. године	71.434	19.302	1.399.595	1.490.331
Стање 1. јануара 2020. године	61.245	9.207	1.449.073	1.519.525
Пренос у ниво 1	28.163	(13.419)	(14.744)	-
Пренос у ниво 2	(10.769)	25.437	(14.668)	-
Пренос у ниво 3	(13.678)	(7.422)	21.100	-
Нове исправке вредности	10.585	6.969	2.934	20.488
Укинута умањења вредности	(8.668)	(5.527)	(8.432)	(22.627)
Отписи	-	-	(11.712)	(11.712)
Остало	-	-	1.004	1.004
Стање 31. децембра 2020. године	66.878	15.245	1.424.555	1.506.678

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ОСТАЛА СРЕДСТВА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2021. године	-	1.322	272.436	273.758
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	(2)	2	-
Нове исправке вредности	-	2.431	9.267	11.698
Укинута умањења вредности	-	(2.613)	(10.173)	(12.786)
Курсне разлике	-	40	12.795	12.835
Отписи	-	-	(2.273)	(2.273)
Стање 31. децембра 2021. године	-	1.178	282.054	283.232
Стање 1. јануара 2020. године	-	712	291.217	291.929
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	(686)	686	-
Нове исправке вредности	-	3.101	10.205	13.306
Укинута умањења вредности	-	(1.803)	(11.358)	(13.161)
Курсне разлике	-	(2)	(14.342)	(14.344)
Отписи	-	-	(3.915)	(3.915)
Остало	-	-	(57)	(57)
Стање 31. децембра 2020. године	-	1.322	272.436	273.758

Остала средства која не подлежу кредитном ризику на дан 31. децембар 2021. године обухватају залихе, дате авансе и разграничене трошкове у укупном износу од 4.916.263 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 5.152.320 хиљада динара).

У току 2021. године није вршен репрограм, рекласификација или модификација финансијских средстава.

Такође, у 2021. години не постоје финансијска средства која су кредитно обезвређена, а код којих су уговорени услови значајно измењени тако да долази до престанка признавања оригиналног средства и признавања новог финансијског средства.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава

а) Концентрација по регионима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Србија</u>	<u>Европа</u>	<u>Америка и Канада</u>	<u>Азија</u>	<u>Остало</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	19.913.845	405.698.796	901.920	10.549	234.974	426.760.084
Депозити	36.545	73.695.208	21.471.151	-	-	95.202.904
Хартије од вредности	110.912.451	582.294.999	170.318.149	105.007.263	-	968.532.862
Кредити и пласмани	910.044	-	-	-	-	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	-	99.414.481	-	-	99.414.481
Остала средства	1.077.082	3.719	463	-	-	1.081.264
Укупно на дан 31. децембар 2021. године	132.849.967	1.061.692.722	292.106.164	105.017.812	234.974	1.591.901.639
Укупно на дан 31. децембар 2020. године	148.226.420	793.317.736	246.968.887	104.043.790	134.702	1.292.691.535

б) Концентрација по делатностима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Банке</u>	<u>Јавни сектор (држава и јавна предузећа)</u>	<u>Остале финансијске организације</u>	<u>Страна правна лица (осим банака)*</u>	<u>Физичка лица</u>	<u>Сектор других правних лица</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства							
Готовина и текући рачуни код банака	426.760.084	-	-	-	-	-	426.760.084
Депозити	95.186.088	15.975	841	-	-	-	95.202.904
Хартије од вредности	94.184.803	108.602.346	37.046.565	726.389.043	-	2.310.105	968.532.862
Кредити и пласмани	536.499	-	-	-	373.545	-	910.044
Чланска квота ММФу -у и средства у специјалним правима вучења	-	-	99.414.481	-	-	-	99.414.481
Остала средства	189.654	676.750	2.655	117.510	88.759	5.936	1.081.264
Укупно 31. децембар 2021. године	616.857.128	109.295.071	136.464.542	726.506.553	462.304	2.316.041	1.591.901.639
Укупно 31. децембар 2020. године	472.057.577	118.093.731	12.953.169	686.778.624	491.731	2.316.703	1.292.691.535

* Издаваоци хартија од вредности: међународне финансијске институције (Supranational), федералне јединице најразвијенијих држава (Subnational-municipal) и финансијске институције с државном подршком (Agency).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021 године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава (наставак)

в) Концентрација по кредитном рејтингу

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Хартије од вредности у страној валути:		
- Купонске обвезнице		
AAA	395.006.013	361.873.514
AA+	136.227.421	94.067.837
AA	133.059.187	102.144.415
AA-	13.841.210	25.282.333
A+	73.530.266	71.208.273
A	11.437.895	5.249.139
A-	37.732.888	27.905.922
Укупно	800.834.880	687.731.433
- Дисконтне хартије од вредности		
AAA	23.709.373	28.114.721
AA+	10.030.147	27.118.296
AA	17.727.701	26.544.624
AA-	5.318.310	7.670.815
A+	-	11.768.472
Укупно	56.785.531	101.216.928
Орочени депозити		
Без рејтинга (без ризика)*	2.185.983	8.238.298
AAA	28.843.692	113.182.356
AA	64.136.685	75.214.808
AA-	-	2.646.506
Укупно	95.166.360	199.281.968
Купонске хартије од вредности:		
- државне обвезнице Републике Србије		
Рејтинг Републике Србије**	83.396.206	88.907.042
- корпоративне хартије од вредности		
Оцена бонитета издаваоца је у распону од „(Б) веома добар“ до „(Д) прихватљив“ рејтинга Агенције за привредне регистре***	27.516.245	27.537.084
Дисконтне хартије од вредности		
- државни записи Републике Србије		
Рејтинг Републике Србије**	-	3.281.725
Укупно	110.912.451	119.725.851

* Депозити код Банке за међународна поравнања, Базел нису предмет одређивања кредитног рејтинга и третирају се као пласмани без ризика.

** Кредитни рејтинг Републике Србије према екстерним рејтинг агенцијама: S&P кредитни рејтинг на нивоу ББ+ уз позитивне изгледе, Fitch кредитни рејтинг на нивоу ВВ+ уз стабилне изгледе, док према агенцији Moody's има кредитни рејтинг Вa2 уз стабилне изгледе.

*** Оцена бонитета (скоринга) је објективизирана оцена утврђена на основу података из финансијских извештаја у последњих пет, а најмање три године, а при изради скоринга вреднују се финансијске перформансе друштва исказане и анализиране преко показатеља за оцену бонитета, уз уважавање основних тенденција у области у којој оно обавља делатност. Поред тога, обухватају се и други значајни подаци, као што су број дана неликвидности у последњих 12 месеци и сл. Услов за прихватање корпоративних обвезница у монетарним операцијама је да привредно друштво, њихов издавалац, има оцену бонитета Агенције за привредне регистре најмање на нивоу „(Д) прихватљив“ бонитет.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021 године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар. 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Средства на текућим рачунима код страних банака (користе се за обављање платног промета са иностранством)		
- средства код међународних финансијских институција (без рејтинга)	12.054	11.093
- стране банке са рејтингом ААА	23.970.121	24.626.057
- стране банке са рејтингом АА+	382.570.769	123.603.026
- стране банке са рејтингом АА, АА-, А+, А и А-	293.094	130.697
- стране банке са рејтингом БББ+ и ББ+ и ББ-	201	161.668
Укупно	406.846.239	148.532.541
Остала финансијска средства изложена кредитном ризику	121.356.178	36.202.814
УКУПНО	1.591.901.639	1.292.691.535

Остала финансијска средства изложена кредитном ризику представљају средства која нису предмет улагања Банке у складу са смерницама за управљање девизним резервама и интерним инструкцијама и одражавају следећу структуру:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар. 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
Средства на текућим рачунима код домаћих банака	19.913.845	10.932.910
Депозити (и камата) дати за стамбену изградњу запослених	36.544	30.435
Кредити по репо трансакцијама	-	15.433.873
Средства у специјалним правима вучења	99.414.481	7.700.392
Остала средства	1.991.308	2.105.204
Укупно	121.356.178	36.202.814

Ризик ликвидности

Ризик ликвидности обухвата ризик немогућности да се средства Банке финансирају изворима подједнаке рочности и каматне стопе, као и ризик немогућности наплате средстава по одговарајућој цени и у одређеном времену.

Свакодневне активности Банке усмерене су на обезбеђење потребне ликвидности, односно измирење свих обавеза у року доспећа. Банка процењује ризик ликвидности тако што идентификује и контролише промене у изворима финансирања који су потребни да би се достигли пословни циљеви утврђени у стратегији Банке. Поред тога, као део стратегије управљања ризиком ликвидности, Банка поседује портфолио ликвидне активе, као што су средства на рачунима код иностраних банака и обвезнице које су емитовале најразвијеније земље, међународне финансијске институције, федералне јединице најразвијенијих земаља и финансијске институције с подршком тих држава, као и обвезнице издате на основу првокласног средства обезбеђења, а у складу са смерницама за управљање девизним резервама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табела која следи представља анализу рокова доспећа финансијских средстава и обавеза Банке на основу уговорених услова плаћања или претпостављене ликвидности. Рокови доспећа финансијских средстава и обавеза одређени су на основу преосталог периода на дан биланса стања у односу на утврђени рок доспећа.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>До једног месеца</u>	<u>Од 1 до 3 месеца</u>	<u>Од 3 месеца до 1 године</u>	<u>Од 1 до 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Без рока</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и текући рачуни код банака	675.393.606	-	-	-	-	-	675.393.606
Депозити	58.333.539	34.646.846	-	14.756	-	2.207.763	95.202.904
Потраживања по основу деривата	-	-	-	-	-	2.462	2.462
Хартије од вредности	56.091.271	45.496.955	222.074.402	629.275.755	15.594.479	12.134.708	980.667.570
Кредити и пласмани	6.034	-	122	1.626	371.797	530.465	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	99.414.481	-	-	-	-	88.439.729	187.854.210
Остала средства	492.012	-	-	15	-	589.237	1.081.264
<i>Укупно</i>	<i>889.730.943</i>	<i>80.143.801</i>	<i>222.074.524</i>	<i>629.292.152</i>	<i>15.966.276</i>	<i>103.904.364</i>	<i>1.941.112.060</i>
Обавезе по основу деривата	-	-	-	-	-	602	602
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	409.142.976	-	-	-	-	388.943.414	798.086.390
Депозити и друге обавезе према држави и другим депонентима	409.913.691	-	-	-	-	109.898.576	519.812.267
Обавезе према ММФ-у	9.105	-	-	-	-	187.970.296	187.979.401
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	-	295.311.307	295.311.307
Остале обавезе	1.089.572	-	-	63.077	-	1.589.674	2.742.323
<i>Укупно</i>	<i>820.155.344</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>63.077</i>	<i>-</i>	<i>983.713.869</i>	<i>1.803.932.290</i>
Рочна неусклађеност на дан 31. децембра 2021.	69.575.599	80.143.801	222.074.524	629.229.075	15.966.276	(879.809.505)	137.179.770
Кумулативна неусклађеност на дан 31. децембар 2021.	69.575.599	149.719.400	371.793.924	1.001.022.999	1.016.989.275	137.179.770	-
Рочна неусклађеност на дан 31. децембра 2020.	(286.532.461)	162.147.386	282.819.366	548.126.270	21.156.994	(618.628.251)	109.089.304
Кумулативна неусклађеност на дан 31. децембар 2020.	(286.532.461)	(124.385.075)	158.434.291	706.560.561	727.717.555	109.089.304	-

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Рочна усклађеност произилази из специфичности Банке као централне банке, њене улоге као главне монетарне установе и регулатора банкарског система, као и њене функције да самостално и независно утврђује и спроводи монетарну и девизну политику. Токови динарске ликвидности у банкарском сектору зависе од спровођења монетарне политике Банке и активности државе.

Рочност већине обавеза Банке зависи од природе инструмената монетарне политике. Промене у вези са обавезном резервом, репо-трансакцијама и депоновањем вишкова ликвидних средстава банака у динарима, као и депозита државе у динарима, не представљају по аутоматизму смањену или повећану ликвидну обавезу Банке, већ најчешће промену у структури обавеза Банке, имајући у виду последично преливање средстава између банака, између банака и државе, као и промену појединих врста потраживања банака од Банке, и следствено томе обавеза Банке (смањење пласмана путем репо-операција доводи до повећања стања на жиро-рачунима банака и/или рачунима депозитних вишкова, али укупне билансне обавезе Банке могу остати на истом нивоу).

С друге стране, девизне обавезе Банке, укључујући и потенцијалне девизне обавезе по основу интервенција на девизном тржишту, обезбеђене су високо ликвидним девизним средствима којима управља Банка у складу са Стратешким смерницама за управљање девизним резервама Банке.

У одговору на пандемију вируса COVID-19, Банка није, за пласмане девизних резерви, уводила измене у начину управљања ризиком ликвидности, имајући у виду да је захваљујући високо постављеним критеријумима ликвидности и сигурности финансијских инструмената у девизним резервама, овај ризик већ сведен на најмању могућу меру.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности

Упоредни преглед књиговодствених вредности (након корекција за обезвређење) и фер вредности свих позиција финансијске имовине и обавеза Банке на дан 31. децембар 2021. и 31. децембар 2020. године:

У хиљадама динара	Књиговодствена вредност		Фер вредност	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	675.393.606	394.424.179	675.393.606	394.424.179
Депозити	95.202.904	199.312.402	95.202.904	199.312.402
Потраживања по основу деривата	2.462	6.959	2.462	6.959
Хартије од вредности	980.667.570	920.174.460	980.667.570	920.174.460
Кредити и пласмани	910.044	16.375.557	910.044	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	187.854.210	91.475.050	187.854.210	91.475.050
Остала средства	1.081.264	1.163.521	1.081.264	1.163.521
Укупно финансијска средства	1.941.112.060	1.622.932.128	1.941.112.060	1.622.932.128
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	602	69.442	602	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	798.086.390	748.773.102	798.086.390	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	519.812.267	404.601.318	519.812.267	404.601.318
Обавезе према ММФ-у	187.979.401	91.585.239	187.979.401	91.585.239
Готов новац у оптицају	295.311.307	266.698.917	295.311.307	266.698.917
Остале обавезе	2.742.323	2.114.806	2.742.323	2.114.806
Укупно финансијске обавезе	1.803.932.290	1.513.842.824	1.803.932.290	1.513.842.824

Хијерархија фер вредности

Банка мери фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе при вредновању:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене на активном тржишту за идентичне инструменте,
- Ниво 2: Улазни подаци нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведено из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање активним или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Улазни подаци нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности

Фер вредност финансијских средстава и обавеза које се воде по фер вредности, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, може бити приказана како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2021.				
Финансијска средства				
Потраживања по основу деривата	-	2.462	-	2.462
Хартије од вредности	855.263.031	-	14.492.088	869.755.119
Укупно финансијска средства	855.263.031	2.462	14.492.088	869.757.581
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	-	602	-	602
Укупно финансијске обавезе	-	602	-	602
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2020.				
Финансијска средства				
Потраживања по основу деривата	-	6.959	-	6.959
Хартије од вредности	761.827.323	-	38.621.286	800.448.609
Укупно финансијска средства	761.827.323	6.959	38.621.286	800.455.568
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	-	69.442	-	69.442
Укупно финансијске обавезе	-	69.442	-	69.442

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности (наставак)

а) Финансијска средства и обавезе по фер вредности - обавезно

Потраживања по основу деривата у износу од 2.462 хиљаде динара на дан 31. децембра 2021. године (31. децембар 2020. године: 6.959 хиљаде динара), односе се на позитивну промену фер вредности деривата (своп трансакција куповине и продаје девиза), која се исказује као средство.

Обавезе по основу деривата у износу од 602 хиљаде динара на дан 31. децембра 2021. године (31. децембар 2020. године: 69.442 хиљада динара), односе се на негативну промену фер вредности деривата која се исказује као обавеза.

Инпути за обрачун фер вредности свопа доступни на тржишту су важећа референтна стопа НБС, EURIBOR стопа одговарајуће рочности и важећи званични средњи курс EURRSD.

Своп трансакције исказане су по спот, односно терминском курсу по коме Банка треба да откупи, односно прода девизе и у ванбилансној евиденцији. Своп трансакције исказане у ванбилансној евиденцији у укупном износу од 3.536.855 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 37.296.427 хиљада динара), односе се на своп продају девиза и то термински део 1.767.497 хиљада динара (31. децембар 2020. године: термински део 6.471.183 хиљада динара) и своп куповину девиза и то термински део 1.769.358 хиљада динара (31. децембар 2020. године: термински део 30.825.244 хиљада динара).

Хартије од вредности у износу од 855.263.031 хиљаду динара на дан 31. децембра 2021. године (31. децембар 2020. године: 761.827.323 хиљада динара), распоређене у ниво 1 хијерархије фер вредности, односе се на државне обвезнице (укључујући и државне ХоВ са променљивом каматном стопом - *Floating Rate Notes – FRN*), ХоВ јавног сектора (*Supranational, Subnational, Agencies, Sovereign*) укључујући и FRN, ХоВ с квалитетним средством обезбеђења (*covered bonds*), као и државне дисконтне ХоВ (*T-bills*) и вреднује се по фер вредности на бази објављених цена на финансијским тржиштима. Дужничке хартије од вредности у износу од 2.357.380 хиљада динара на дан 31. децембра 2021. године (31. децембар 2020. године: 27.121.038 хиљада динара), распоређене у ниво 3 хијерархије фер вредности, односе се на државне дисконтне ХоВ (*T-bills*) и вреднују се на основу званичне цене за сличне инструменте, где су одређене корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената, односно њихова цена је прилагођена за *spread* фиксиран на дан куповине хартије од вредности

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности (наставак)

б) Финансијска средства по фер вредности - опционо

Преостали део хартија од вредности у износу од 12.134.708 хиљада динара на дан 31. децембра 2021. године (2020: 11.500.248 хиљада динара), распоређених у ниво 3 хијерархије фер вредности, односи се на учешће у капиталу у Банци за међународна поравнања Базел (у даљем тексту: БИС Базел), где Банка поседује 2.920 акција. Банка ове акције води по фер вредности, на бази нето садашње вредности БИС Базел акција, дисконтване за 30%.

Овај метод обрачуна фер вредности утврђен је на бази одлуке Међународног суда у Хагу, која се односи на откуп акција БИС Базел 2001. године и на утврђивање вредности акције БИС Базел на бази његове нето имовине умањене за 30% као основе за евидентирање свих наредних трансакција у вези акција, што је устаљена пракса централних банака.

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза које се не воде по фер вредности

Процењена фер вредност финансијских средстава и обавеза које се не воде по фер вредности, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, приказана је у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Фер вредност укупно</u>	<u>Књиго- водствена вредност</u>
На дан 31. децембра 2021.					
Финансијска средства					
Готовина и текући рачуни код банака		675.393.606		675.393.606	675.393.606
Депозити			95.202.904	95.202.904	95.202.904
Хартије од вредности		110.912.451		110.912.451	110.912.451
Кредити и пласмани			910.044	910.044	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења		99.414.481	88.439.729	187.854.210	187.854.210
Остала средства			1.081.264	1.081.264	1.081.264
Укупно		885.720.538	185.633.941	1.071.354.479	1.071.354.479
Финансијске обавезе					
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама			798.086.390	798.086.390	798.086.390
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима			519.812.267	519.812.267	519.812.267
Обавезе према ММФ-у			187.979.401	187.979.401	187.979.401
Готов новац у оптицају			295.311.307	295.311.307	295.311.307
Остале обавезе			2.742.323	2.742.323	2.742.323
Укупно			1.803.931.688	1.803.931.688	1.803.931.688

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се не воде по фер вредности (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Фер вредност укупно</u>	<u>Књиго- водствена вредност</u>
На дан 31. децембра 2020.					
Финансијска средства					
Готовина и текући рачуни код банака	-	394.424.179	-	394.424.179	394.424.179
Депозити	-	-	199.312.402	199.312.402	199.312.402
Хартије од вредности	-	119.725.851	-	119.725.851	119.725.851
Кредити и пласмани	-	-	16.375.557	16.375.557	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	7.700.392	83.774.658	91.475.050	91.475.050
Остала средства	-	-	1.163.521	1.163.521	1.163.521
Укупно финансијска средства	-	521.850.422	300.626.138	822.476.560	822.476.560
Финансијске обавезе					
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	-	-	748.773.102	748.773.102	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	-	-	404.601.318	404.601.318	404.601.318
Обавезе према ММФ-у	-	-	91.585.239	91.585.239	91.585.239
Готов новац у оптицају	-	-	266.698.917	266.698.917	266.698.917
Остале обавезе	-	-	2.114.806	2.114.806	2.114.806
Укупно финансијске обавезе	-	-	1.513.773.382	1.513.773.382	1.513.773.382

За финансијска средства и обавезе који се не воде по фер вредности, фер вредност је размотрена само у сврху обелодањивања података о процењеној фер вредности ових инструмената. Руководство Банке сматра да нема материјално значајних разлика између књиговодствене и фер вредности појединих позиција финансијских средстава и обавеза узимајући у обзир специфичан положај Банке као централне банке.

У наставку су приказане главне методе и претпоставке које су биле коришћене у процени фер вредности финансијских инструмената приказаних у табели изнад на дан 31. децембар 2021. године и за које није било промена у претпоставкама у односу на дан 31. децембар 2020. године:

Књиговодствена вредност представља разумну процену фер вредности следећих финансијских средстава и обавеза које су претежно краткорочне (до годину дана од дана 31. децембра 2021. године):

- Готовина и текући рачуни код банака, у износу 675.393.606 хиљада динара,
- Депозити, у износу 92.980.385 хиљада динара,
- Хартије од вредности, у износу од 26.025.152 хиљаде динара,
- Кредити и пласмани, у износу 6.156 хиљада динара,

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

- Средства код ММФ-а, у износу 99.414.481 хиљаду динара,
- Остала средства, у износу 492.012 хиљаде динара,
- Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама, у износу 409.142.976 хиљада динара,
- Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима, у износу од 409.913.691 хиљаду динара,
- Обавезе према ММФ-у, у износу од 9.103 хиљаде динара, и
- Остале обавезе, у износу од 1.089.571 хиљаду динара.

Процењена фер вредност следећих финансијских средстава и обавеза које су претежно дугорочног карактера (више од годину дана од дана 31. децембра 2021. године):

- Дугорочне депозите у износу од 2.222.519 хиљада динара, чине *call* депозити а који немају прецизиран рок доспећа и наменски депозити за стамбене потребе,
- Хартије од вредности (државне и корпоративне) у износу од 84.887.299 хиљада динара, чине динарске хартије од вредности које су прибављене у оквиру монетарних операција чија се фер вредност процењује на основу званичних тржишних цена за исте или сличне финансисјке инструменте,
- Кредите и пласмане, у износу од 903.888 хиљада динара, делом (373.423 хиљаде динара) чине кредити и пласмани чији се износи редовно ревалоризују применом стопе раста цена на мало у Републици Србији, а највише до висине стопе раста просечне нето зараде у привреди Републике Србије, као и усклађивањем с кретањем просечне уговорене цене градње квадратног метра или променом курса динара у односу на евро, а делом (530.465 хиљада динара) износ кредита који је у потпуности обезбеђен депозитом,
- Чланска квота у ММФ-у (без средстава резервне транше) у износу 88.439.729 хиљада динара, средства која немају рок доспећа,
- Остала средства, у износу 589.252 хиљаде динара,
- Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама, у износу 388.943.414 хиљаде динара, чине обавезе без рока доспећа,
- Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима, у износу од 109.898.576 хиљада динара чине обавезе без рока доспећа,
- Обавезе према ММФ-у, у износу од 187.970.298 хиљада динара, обавезе које немају рок доспећа,
- Готов новац у оптицају, у износу 295.311.307 хиљада динара, обавезе које немају рок доспећа, и
- Остале обавезе, у износу 1.652.752 хиљада динара.

Према мишљењу руководства Банке, фер вредност не одступа значајно од књиговодствене вредности дугорочних финансијских средстава и обавеза исказаних у финансијским извештајима Банке, имајући у виду да се иста односе на финансијска средства и финансијске обавезе које проистичу из обављања функција Банке као централне банке и чији износи и рокови доспећа првенствено зависе од циљева и мера монетарне политике. На дан 31. децембар 2021. године 48,17% износа средстава која су претежно дугорочног карактера односи се на средства прибављена у оквиру монетарних операција. Фер вредност ових средстава процењује се на основу званичних тржишних цена за исте или сличне финансијске инструменте и не одступа значајно од књиговодствене вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Преостала средства, 51,83%, су без дефинисаног рока доспећа (31. децембар 2020. године: 43,50%), као и 99,99% износа обавеза које су претежно дугорочног карактера (31. децембар 2020 године: 99,98%). Хијерархија фер вредности (одмеравања фер вредности) финансијских средстава и обавеза претежно дугорочног карактера које се не воде по фер вредности је ниво 2 и 3 у хијерархији фер вредности

Током 2021. и 2020. године није било преноса између нивоа хијерархије фер вредности финансијских средстава и обавеза који се не воде по фер вредности.

Ризик од промена каматних стопа

Ризик од промене каматних стопа је ризик смањења нето резултата или нето вредности имовине Банке услед промена у висини каматних стопа. Изложеност ризику од промена каматних стопа зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве Банке.

Банка, као централна банка Републике Србије која обавља функције утврђене Законом и другима законима:

- утврђује начин обрачуна, наплате и плаћања камате на пласмане и друга потраживања Банке, као и на средства на која Банка плаћа камату ради остварења циљева усвојене монетарне политике (референтну каматну стопу, каматне стопе за обрачун камате по основу обавезне резерве, кредита за ликвидност, вишкова ликвидних средстава и др.);
- држи депозите банака и других финансијских организација, државе и других депонената, управља девизним резервама, држи средства на текућим рачунима и ороченим депозитима код иностраних банака и ангажује средства у купонске хартије од вредности, односно обвезнице које су емитовале најразвијеније државе, квалитетне финансијске институције с њиховом подршком и међународне финансијске институције, као и дисконтне хартије од вредности, које се односе на благајничке записе емитоване од стране најразвијенијих држава.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Изложеност ризику од промене каматних стопа на дан 31. децембра 2021. године приказана је у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Каматносноне позиције</u>	<u>Некаматносноне позиције</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства			
Готовина и текући рачуни код банака	405.645.909	269.747.697	675.393.606
Депозити	95.150.521	52.383	95.202.904
Потраживања по основу деривата	-	2.462	2.462
Хартије од вредности	980.667.570	-	980.667.570
Кредити и пласмани	426.499	483.545	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	99.414.481	88.439.729	187.854.210
Остала средства	-	1.081.264	1.081.264
Укупно финансијска средства	1.581.304.980	359.807.080	1.941.112.060
Финансијске обавезе			
Обавезе по основу деривата	-	602	602
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	390.910.155	407.176.235	798.086.390
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	38.048.238	481.764.029	519.812.267
Обавезе према ММФ-у	99.528.589	88.450.812	187.979.401
Готов новац у оптицају	-	295.311.307	295.311.307
Остале обавезе	-	2.742.323	2.742.323
Укупно финансијске обавезе	528.486.982	1.275.445.308	1.803.932.290
Нето изложеност на дан			
31. децембра 2021. године	1.052.817.998	(915.638.228)	137.179.770
31. децембра 2020. године	848.979.905	(739.890.601)	109.089.304

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Две основне методе које Банка користи у квантификавању тржишних ризика у односу на финансијска средства су: вредновање ризика („Value-at-Risk“ или „VaR“) и тест стреса („Stress test“). Први метод се користи да би се антиципирао максимални могући губитак у нормалним, док се други користи за предвиђање губитака у екстремним тржишним условима.

VaR

VaR представља метод који с високим степеном вероватноће (95% или 99%) процењује губитак који у датом временском интервалу неће бити прекорачен.

Када се VaR (95%) израчуна на месечном нивоу, за укупан портфолио прерачунат у EUR, који укључује купонске и дисконтне ХоВ и орочене депозите укључене у инвестициони портфељ у иностраној валути, на дан 31. децембра 2021. године, само у 5% случајева можемо очекивати губитак већи од 0,96% или 12.212 милиона динара (EUR 103,86 милиона).

Посматрано на дан 31. децембра 2020. године, за портфолио прерачунат у EUR, само у 5% случајева могли смо очекивати губитак већи од 1,07% или 12.362 милиона динара (EUR 105,14 милиона).

Тест стреса

Уколико наступе екстремни тржишни услови, као допуна VaR анализе, користи се тест стреса који представља модел који на бази дурације и конвексности портфолија предвиђа могући ефекат промене каматних стопа и осталих негативних сценарија на вредност портфолија.

За Банку је најважнији сценарио могући неочекивани скок каматних стопа (пад цена хартија од вредности), па се тако израчунава шта би се десило са укупним портфељом уколико каматне стопе порасту за 100 базних поена. Да су каматне стопе порасле за 100 базних поена на дан 31. децембра 2021. године, EUR портфељ би изгубио 6.737 милиона динара (EUR 57,3 милиона), USD портфељ би изгубио 1.704 милиона динара (USD 16,4 милиона), GBP портфељ би изгубио 70 милиона динара (GBP 0,5 милиона), CAD портфељ би изгубио 33 милиона динара (CAD 0,4 милиона).

Укупан ефекат пораста каматних стопа за 100 базних поена на EUR, USD, GBP и CAD портфељ на дан 31. децембра 2020. године износио би 11.146 милиона динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Промена каматних стопа за 100 базних поена, искључујући ефекат промене каматних стопа на финансијска средства (хартије од вредности) које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат, на дан биланса стања би повећала/(смањила) капитал и нето резултат Банке у износима који су приказани у табели испод. Ова анализа претпоставља да све остале варијабле, посебно девизни курсеви, остају непромењене. Анализа је урађена на исти начин за 2020. годину.

У хиљадама динара	31. децембар 2021.			
	Капитал		Нето резултат	
	100 бп Повећање	100 бп смањење	100 бп повећање	100 бп Смањење
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	4.056.459	(4.056.459)	4.056.459	(4.056.459)
Депозити	951.505	(951.505)	951.505	(951.505)
Хартије од вредности	1.109.125	(1.109.125)	1.109.125	(1.109.125)
Кредити и пласмани	4.265	(4.265)	4.265	(4.265)
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	994.145	(994.145)	994.145	(994.145)
Укупно	7.115.499	(7.115.499)	7.115.499	(7.115.499)
Финансијске обавезе				
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(3.909.102)	3.909.102	(3.909.102)	3.909.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	(380.482)	380.482	(380.482)	380.482
Обавезе према ММФ-у	(995.286)	995.286	(995.286)	995.286
Укупно	(5.284.870)	5.284.870	(5.284.870)	5.284.870
Нето ефекат	1.830.629	(1.830.629)	1.830.629	(1.830.629)

У хиљадама динара	31. децембар 2020.			
	Капитал		Нето резултат	
	100 бп Повећање	100 бп смањење	100 бп повећање	100 бп Смањење
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	1.483.609	(1.483.609)	1.483.609	(1.483.609)
Депозити	1.992.675	(1.992.675)	1.992.675	(1.992.675)
Хартије од вредности	1.197.259	(1.197.259)	1.197.259	(1.197.259)
Кредити и пласмани	158.803	(158.803)	158.803	(158.803)
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	77.004	(77.004)	77.004	(77.004)
Укупно	4.909.350	(4.909.350)	4.909.350	(4.909.350)
Финансијске обавезе				
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(4.087.128)	4.087.128	(4.087.128)	4.087.128
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	(258.834)	258.834	(258.834)	258.834
Обавезе према ММФ-у	(78.074)	78.074	(78.074)	78.074
Укупно	(4.424.036)	4.424.036	(4.424.036)	4.424.036
Нето ефекат	485.314	(485.314)	485.314	(485.314)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Девизни ризик

Банка се излаже девизном ризику кроз трансакције у страној валути. Излагање ризику доводи до пораста позитивних и негативних курсних разлика, које се евидентирају у билансу успеха. Излагање девизном ризику јавља се по основу ставки монетарне активе и пасиве, које нису деноминоване у обрачунској валути Банке. Банка управља девизним ризиком преко политике утврђивања валутне структуре активе, у складу са очекиваним девизним обавезама у будућности.

Слабљење динара у износу од 1% у односу на EUR, USD, CHF и SDR на дан 31. децембра 2021. године би повећало капитал и повећало добит/смањило губитак Банке у износу од 9.488.681 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 8.598.718 хиљаде динара). Ова анализа претпоставља да све остале варијабле, посебно каматне стопе, остају непромењене.

Јачање динара у износу од 1% у односу на дате валуте имало би исти али супротан ефекат, уз исту претпоставку да све остале варијабле остају непромењене.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Анализа изложености девизном ризику финансијских средстава и обавеза по валутама на дан 31. децембра 2021. године је следећа:

У хиљадама динара	EUR	USD	SDR	GBP	CAD	Остале валуте*	Укупно стране валуте	RSD	Укупно
Финансијска средства									
Готовина и текући рачуни код банака	634.795.161	8.065.711	-	248.034	888.690	11.482.139	655.479.735	19.913.871	675.393.606
Депозити	16.482.369	74.069.940	-	2.185.514	2.449.847	469	95.188.139	14.765	95.202.904
Потраживања по основу деривата	-	-	-	-	-	-	-	2.462	2.462
Хартије од вредности	483.430.309	324.663.518	12.133.996	25.962.412	23.564.885	-	869.755.120	110.912.450	980.667.570
Кредити и пласмани	-	-	-	-	-	-	-	910.044	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	-	187.854.210	-	-	-	187.854.210	-	187.854.210
Остала средства	28.509	560.298	-	101	-	97	589.005	492.259	1.081.264
Укупно	1.134.736.348	407.359.467	199.988.206	28.396.061	26.903.422	11.482.705	1.808.866.209	132.245.851	1.941.112.060
Финансијске обавезе									
Обавезе по основу деривата	-	-	-	-	-	-	-	602	602
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	322.316.172	878.667	-	6.176	-	110	323.201.125	474.885.265	798.086.390
Депозити и друге обавезе према држави и другим депонентима	288.027.462	3.295.432	2.369	113.957	20.072	406.608	291.865.900	227.946.367	519.812.267
Обавезе према ММФ-у	-	-	187.979.401	-	-	-	187.979.401	-	187.979.401
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	-	-	-	295.311.307	295.311.307
Остале обавезе	221.933	206.160	-	31.263	24.566	166.542	650.464	2.091.859	2.742.323
Укупно	610.565.567	4.380.259	187.981.770	151.396	44.638	573.260	803.696.890	1.000.235.400	1.803.932.290
Нето изложеност на дан 31. децембра 2021.	524.170.781	402.979.208	12.006.436	28.244.665	26.858.784	10.909.445	1.005.169.319	(867.989.549)	137.179.770
Нето изложеност на дан 31. децембра 2020.	480.633.264	360.548.098	11.387.857	25.149.698	23.836.905	7.536.738	909.092.560	(800.003.256)	109.089.304

* Остале валуте се, пре свега односе на CHF.

Валутна неусклађеност имовине и обавеза произилази из специфичности Банке као централне банке, њене улоге као главне монетарне институције и регулатора банкарског система, као и њене функције да самостално и независно утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и у оквиру тога управља девизним резервама на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

33. АНАЛИЗА ДОСПЕЋА ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

Следеће табеле презентују класификацију имовине и обавеза у складу са очекиваним периодом њихове реализације (обртне/сталне ставке), са стањем на дан 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године:

31. децембар 2021.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Обртна ставка (до 12 месеци)</u>	<u>Стална ставка (преко 12 месеци)</u>	<u>Без рока</u>	<u>Укупно</u>
АКТИВА				
Готовина и текући рачуни код Банака	675.393.606	-	-	675.393.606
Злато и остали племенити метали	228.166.766	-	-	228.166.766
Депозити	92.980.385	14.756	2.207.763	95.202.904
Потраживања по основу деривата	-	-	2.462	2.462
Хартије од вредности	323.662.628	644.870.234	12.134.708	980.667.570
Кредити и пласмани	6.156	373.423	530.465	910.044
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	99.414.481	-	88.439.729	187.854.210
Нематеријална имовина	-	703.159	-	703.159
Некретнине, постројења и опрема	-	19.603.828	-	19.603.828
Инвестиционе некретнине	-	407.692	-	407.692
Остала средства	5.408.274	15	589.238	5.997.527
Укупно актива	1.425.032.296	665.973.107	103.904.365	2.194.909.768
ОБАВЕЗЕ				
Обавезе по основу деривата	-	-	602	602
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	409.142.976	-	388.943.414	798.086.390
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	409.913.691	-	109.898.576	519.812.267
Обавезе према ММФ-у	9.103	-	187.970.298	187.979.401
Резервисања	841.428	1.092.768	-	1.934.196
Текуће пореске обавезе	478.486	-	-	478.486
Готов новац у оптицају	-	-	295.311.307	295.311.307
Остале обавезе	1.378.791	63.077	1.589.674	3.031.542
Укупно обавезе	821.764.475	1.155.845	983.713.871	1.806.634.191
НЕТО АКТИВА	603.267.821	664.817.262	(879.809.506)	388.275.577

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

33. АНАЛИЗА ДОСПЕЋА ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА (наставак)

31. децембар 2020.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Обртна ставка (до 12 месеци)</u>	<u>Стална ставка (преко 12 месеци)</u>	<u>Без рока</u>	<u>Укупно</u>
АКТИВА				
Готовина и текући рачуни код Банака	394.424.179	-	-	394.424.179
Злато и остали племенити метали	208.078.233	-	-	208.078.233
Депозити	197.276.313	16.863	2.019.226	199.312.402
Потраживања по основу деривата	-	-	6.959	6.959
Хартије од вредности	339.699.867	568.974.344	11.500.249	920.174.460
Кредити и пласмани	15.440.285	404.807	530.465	16.375.557
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	7.700.392	-	83.774.658	91.475.050
Нематеријална имовина	-	288.428	-	288.428
Некретнине, постројења и опрема	-	19.157.663	-	19.157.663
Инвестиционе некретнине	-	407.692	-	407.692
Остала средства	5.700.760	-	615.081	6.315.841
Укупно актива	1.168.320.029	589.249.797	98.446.638	1.856.016.464
ОБАВЕЗЕ				
Обавезе по основу деривата	-	-	69.442	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	478.814.396	-	269.958.706	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	316.052.927	-	88.548.391	404.601.318
Обавезе према ММФ-у	1.353	-	91.583.886	91.585.239
Резервисања	693.889	822.772	-	1.516.661
Текуће пореске обавезе	379.091	-	-	379.091
Готов новац у оптицају	-	-	266.698.917	266.698.917
Остале обавезе	2.020.498	112.750	215.547	2.348.795
Укупно обавезе	797.962.154	935.522	717.074.889	1.515.972.565
НЕТО АКТИВА	370.357.875	588.314.275	(618.628.251)	340.043.899

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

34. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2021. године, Банка води судске спорове у укупном процењеном износу од 14.291.428 хиљада динара (31. децембар 2020: 12.552.281 хиљаду динара). Од укупног процењеног износа спорова, 115.000 хиљаде динара (31. децембар 2020: 113.870 хиљада динара) односи се на спорове за које је процењен негативан исход за Банку. У тај износ су укључени судски трошкови и процењени износ евентуалних затезних камата.

Као што је обелодањено у напомени 27, на дан 31. децембра 2021. године, Банка је формирала резервисања за потенцијалне губитке који могу проистећи из напред наведених судских спорова у износу 115.000 хиљаде динара (31. децембра 2020. године, у износу 113.870 хиљада динара). Резервисање је формирано на основу процене правних заступника Банке у вези са статусом спорова у току, у којима се Банка јавља на страни туженог, односно тужиоца, у износу који одговара најбољој процени у погледу издатака који ће настати у случају негативног исхода. Руководство Банке сматра да није могуће с високим степеном прецизности предвидети крајњи исход судских спорова који су у току, али процењује да неће бити материјално значајних губитака по основу судских спорова у току, изнад износа за који је формирано резервисање.

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА**Трансакције са државом и државним органима Републике Србије**

У складу са Законом, Банка је централна банка Републике Србије и обавља функције утврђене тим и другим законом. Република Србија је власник целокупног капитала Банке. Банка, органи банке и чланови ових органа у обављању својих функција не примају нити траже упутства од државних органа и организација, као ни од других лица. Државни органи и организације као ни друга лица не могу угрожавати самосталност и независност банке, нити могу вршити утицај на Банку, органе Банке и чланове ових органа у обављању њихових функција. Не угрожавајући остваривање својих циљева, Банка, уз сагласност Владе, може заступати Републику Србију у међународним финансијским организацијама и институцијама и другим облицима међународне сарадње.

Осим наведеног, Банка обавља и следеће послове за рачун Републике Србије:

- води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, односно закљученим уговором;
- обавља послове фискалног агента у име и за рачун Републике Србије у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези с повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству;
- послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду;
- измиривање обавеза Републике Србије по основу чланства у Међународном монетарном фонду;
- друге послове за Републику Србију, државне органе и институције, у складу са законом односно закљученим уговором.

Банка плаћа камату на средства система консолидованог рачуна трезора и других рачуна утврђених законом у складу са уговором закљученим с депонентом. За послове и услуге пружене држави, Банка наплаћује накнаду у складу с јединственом тарифом по којој Банка наплаћује накнаду за извршење својих услуга или на основу закљученог уговора.

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)**Трансакције са државом и државним органима Републике Србије (наставак)**

Према Закону, Банка не може одобравати кредите, позајмице, прекорачења по рачуну или друге видове кредитних олакшица Републици Србији, аутономној покрајини или јединици локалне самоуправе, јавним предузећима и другим правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, односно у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе имају контролно учешће, нити може давати гаранције за измирење обавеза тих субјеката или на други начин обезбеђивати измирење њихових обавеза.

Банка не може непосредно куповати хартије од вредности које издају поменути субјекти.

По том основу Република Србија, њена министарства, агенције и јавна предузећа у смислу наведених одредби Закона се не сматрају повезаним лицима са Банком.

Покриће губитка/расподела добити

У складу са Законом, после достизања износа минималног основног капитала (из ст. 3. члан 77.), и износа посебних резерви (из ст. 4. члан 77.), добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви, Банка расподељује 70% у корист буџета Републике Србије.

Остварени губитак Банке (ст. 1 члан 78.) покрива се из посебних резерви и основног капитала изнад нивоа минималног основног капитала, а ако наведена средства нису довољна – из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, под тржишним условима, издаје Република Србија и преноси Банци (напомена 31).

Послови у име и за рачун државе

Послови у име и за рачун Републике Србије, односе се на послове у вези са исплатом старе девизне штедње, зајма за привредни развој, затим на евиденцију јавног дуга Републике Србије и остало.

Послови у име и за рачун Републике Србије исказани су у ванбилансним ставкама, узимајући у обзир да се Банка код ових послова јавља у улози агента или само води евиденцију о јавном дугу.

Трансакције са кључним руководиоцима

Банка сматра да је кључно руководство: председник и чланови Савета, гувернер, вицегувернери, генерални секретар, руководиоци, заменици и помоћници руководиоца организационих јединица и директори одељења.

Руководство Банке добија накнаду за свој рад у Банци и не поседује уделе у капиталу Банке.

Поред нето зарада руководству, Банка плаћа и доприносе на зараде у складу са законском регулативом. Нето зараде руководства такође подлежу плаћању годишњег пореза на доходак грађана. Банка руководству не исплаћује накнаде по престанку запослења нити компензира њихов рад плаћањима у акцијама или капиталу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

Трансакције са кључним руководиоцима (наставак)

Накнаде кључном руководству Банке приказане су у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Бруто износи исплаћени у 2021.</u>	<u>Нето износи исплаћени у 2021.</u>	<u>Бруто износи исплаћени у 2020.</u>	<u>Нето износи исплаћени у 2020.</u>
Функција				
Гувернер	10.329	8.185	10.034	8.011
Вицегувернери	24.320	18.721	23.526	18.278
Генерални секретар	4.774	3.361	4.639	3.290
Генерални директори и директори ОЈ у седишту, директори филијала и генерални директор ЗИН-а	124.418	88.550	114.435	82.141
Заменици и помоћници генералних директора и директора ОЈ, директора филијала и генералног директора ЗИН-а	117.956	82.883	110.470	77.819
Директори одељења у седишту и директори дирекције, центра и одељења у ЗИН-у	224.616	157.741	212.764	150.147
Председник и чланови Савета гувернера	17.700	11.263	17.189	10.913
Укупно за годину	524.113	370.704	493.057	350.599

36. УСАГЛАШАВАЊЕ МЕЋУСОБНИХ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

У складу с чланом 22. Закона о рачуноводству, Банка је извршила усаглашавања потраживања и обавеза с повериоцима и дужницима. Потраживања у динарима усаглашена су са стањем на дан 31. октобра 2021. године, а потраживања у инострану валути са стањем на дан 31. децембра 2021. године.

Банка је усагласила потраживања у укупном износу од 1.584.248.331 хиљада динара (31. децембар 2020: 1.436.03.382 хиљаде динара) са 195 партнера, што износи 99,76% од укупног износа потраживања према партнерима, а неусаглашено је остало 11.130.816 хиљада динара (31. децембар 2020: 535.826 хиљада динара) са 42 партнера, односно мање од 0,01% у односу на укупан износ потраживања према партнерима. На обрасцима за усаглашавање потраживања, достављеним партнерима, напоменуто је да уколико образац не буде враћен у року од 10 дана од дана пријема, Банка ће исказано стање сматрати усаглашеним. Банка не врши усаглашавање за потраживања од запослених, као ни од правних лица у поступку стечаја и ликвидације.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2021. године

37. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

До дана издавања ових финансијских извештаја, нису настали материјално значајни догађаји након датума биланса стања који би захтевали корекцију финансијских извештаја (корективни догађаји).

Након датума биланса стања, у складу са Законом о регулисању обавеза Републике Србије према ММФ-у по основу коришћења средстава опште алокације SDR, одобрених Одлуком Одбора гувернера ММФ-а од 2. августа 2021. године („Службени гласник РС“ бр. 114/2021), извршена је са 31. јануаром 2022. године, конверзија дела алоцираних средстава Републике Србије у износу од 564.800.000 SDR и евидентирана на посебном рачуну Министарства финансија Републике Србије. Овај догађај указује на материјално значајне околности које су настале после извештајног периода, али које не захтевају корекцију признатих износа у овим финансијским извештајима (некорективни догађај).

Банка ће као и до сада пратити све догађаје који на било који начин могу да утичу на очувану стабилност у Републици Србији што је и доказала у претходном периоду у условима пандемије COVID – 19.

Украјинско – руска криза која је започела након датума биланса стања, у значајној мери утиче на кретања на глобалном финансијском тржишту. Потенцијални ефекти (позитивни и негативни) на финансијски резултат Банке континуирано се прате и анализирају. Банка, поред свеобухватних аналитичких алата, високог нивоа резерви, одличне међународне сарадње, располаже и великим бројем инструмената којима може у кратком року да реагује.

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични средњи курсеви динара примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2021. и 2020. године за важније валуте су:

<u>У динарима</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
USD	103,9262	95,6637
EUR	117,5821	117,5802
GBP	140,2626	130,3984
CAD	81,6316	75,0831
CHF	113,6388	108,4388
SDR	145,4541	137,7816

 Др Јоргованка Табаковић
 Гувернер
 Бр. 4862
 1. 4. 2022.

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА
2021. ГОДИНУ
У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О РАЧУНОВОДСТВУ

Уводна напомена

У складу са Законом о рачуноводству¹ Народна банка Србије израђује Годишњи извештај о пословању у 2021. години. Извештај пружа објективну и свеобухватну анализу развоја и резултата пословања Народне банке Србије и њеног положаја, у складу с обимом и сложености пословања. Годишњи извештај о пословању у 2021. години садржи и финансијске извештаје Народне банке Србије за годину завршену 31. децембра 2021. године у којима су исказани приходи и расходи, имовина Републике Србије коју Народна банка Србије користи ради остваривања циљева и обављања својих функција, као и обавезе и капитал Народне банке Србије.

Поред наведеног, Годишњи извештај о пословању у 2021. години садржи приказ институционалног оквира и организационе структуре Народне банке Србије, резултате и активности Народне банке Србије у 2021. години, приказ финансијских инструмената значајних за процену финансијског положаја и успешности пословања, циљеве и политике везане за управљање финансијским ризицима, податке о изложености кредитном ризику, ризику ликвидности, каматном и девизном ризику. Извештај такође садржи информације о улагањима у циљу заштите животне средине, значајним догађајима по завршетку пословне године, активностима истраживања и развоја, као и планирани будући развој.

Садржај:

Уводна напомена	1
Опис пословних активности и организационе структуре Народне банке Србије са информацијама о кадровским питањима	3
Веродостојан приказ развоја, финансијског положаја и резултата пословања Народне банке Србије са финансијским и нефинансијским показатељима.....	8
Информације о улагањима у циљу заштите животне средине.....	12
Значајни догађаји по завршетку пословне године	12
Планирани будући развој са активностима истраживања и развоја.....	13
Финансијски инструменти.....	16
Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима, заједно са политиком сваке значајније врсте планиране трансакције за коју се користи заштита.....	23
Инструменти монетарне политике, значајни за процену финансијског положаја и успешности пословања.....	24
Изложеност и управљање ризицима.....	26
Кредитни квалитет финансијских средстава	27

Опис пословних активности и организационе структуре Народне банке Србије са информацијама о кадровским питањима

Народна банка Србије (у даљем тексту: Банка) има своје корене у оснивању и почетку рада Привилеговане народне банке Краљевине Србије 1884. године, која је 1920. године прерасла у Народну банку Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. У складу са променом имена државе, Банка од 1929. године делује под називом Народна банка Краљевине Југославије. Од 1946. године, Банка своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција, најпре Федеративне Народне Републике Југославије, касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и по њеном распаду, Савезне Републике Југославије. Законом за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, Банка наставља да ради као орган државе Србије под садашњим називом. Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018, у даљем тексту: Закон) и Уставом Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/2006 и 115/2021) уређени су положај, организација, овлашћења и функције Банке, као централне банке Републике Србије, као и однос Банке према органима Републике Србије и међународним организацијама и институцијама. Банка је дефинисана као самостална и независна у обављању функција утврђених Законом и другима законима и подлеже надзору Народне скупштине и њој је одговорна за свој рад. Основни циљ Банке је постизање и одржавање стабилности цена. Поред основног циља, Банка има за циљ и очување и јачање стабилности финансијског система, као и да, не доводећи у питање остваривање наведених циљева, подржи спровођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу с начелима тржишне привреде. На пословање Народне банке Србије не може се односити члан 34. став 4 тачка 7 Закона о рачуноводству која се односи на информације о откупу сопствених акција односно удела из напред наведених разлога.

Народна банка Србије обавља следеће функције:

- утврђује и спроводи монетарну и девизну политику;
- управља девизним резервама;
- утврђује и спроводи, у оквиру своје надлежности, активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система;
- издаје новчанице и ковани новац и управља токовима готовине;
- уређује, контролише и унапређује несметано функционисање платног промета у земљи и са иностранством, у складу са Законом;
- издаје и одузима банкама дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима дозволе за обављање делатности осигурања, врши контролу ове делатности, односно надзор над њеним обављањем, издаје и одузима овлашћења за обављање појединих послова из делатности осигурања и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује осигурање;

- издаје и одузима дозволе за обављање послова финансијског лизинга, врши надзор над обављањем ових послова и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује финансијски лизинг;
- издаје и одузима друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима дозволе за рад и дозволе за управљање тим фондовима, врши надзор над овом делатношћу и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују добровољни пензијски фондови;
- издаје и одузима платним институцијама дозволе за пружање платних услуга, а институцијама електронског новца дозволе за издавање електронског новца, врши надзор над пружањем платних услуга и издавањем електронског новца, а обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима дозволе за пружање услуга повезаних с виртуеним валутама, врши надзор над обављањем ових услуга и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина;
- обавља послове заштите права и интереса корисника услуга које пружају банке, друштва за осигурање, даваоци финансијског лизинга, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, пружаоци платних услуга и издаваоци електронског новца, у складу са законом;
- утврђује испуњеност услова за покретање поступака реструктурирања банака, односно чланова банкарске групе и спроводи ове поступке, одлучује о инструментима и мерама које ће се предузети у реструктурирању и обавља друге послове у вези с реструктурирањем банака, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима операторима платног система дозволе за рад овог система, врши надзор над њиховим пословањем и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима овлашћења за обављање мењачких послова, врши контролу мењачког и девизног пословања и обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређује девизно пословање;
- обавља законом, односно уговором утврђене послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност;
- обавља друге послове из своје надлежности, у складу са Законом.

Органи Банке су Извршни одбор Народне банке Србије (у даљем тексту: Извршни одбор), гувернер Народне банке Србије (у даљем тексту: гувернер) и Савет гувернера Народне банке Србије (у даљем тексту: Савет).

Извршни одбор, који чине гувернер и вицегувернери Банке, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система.

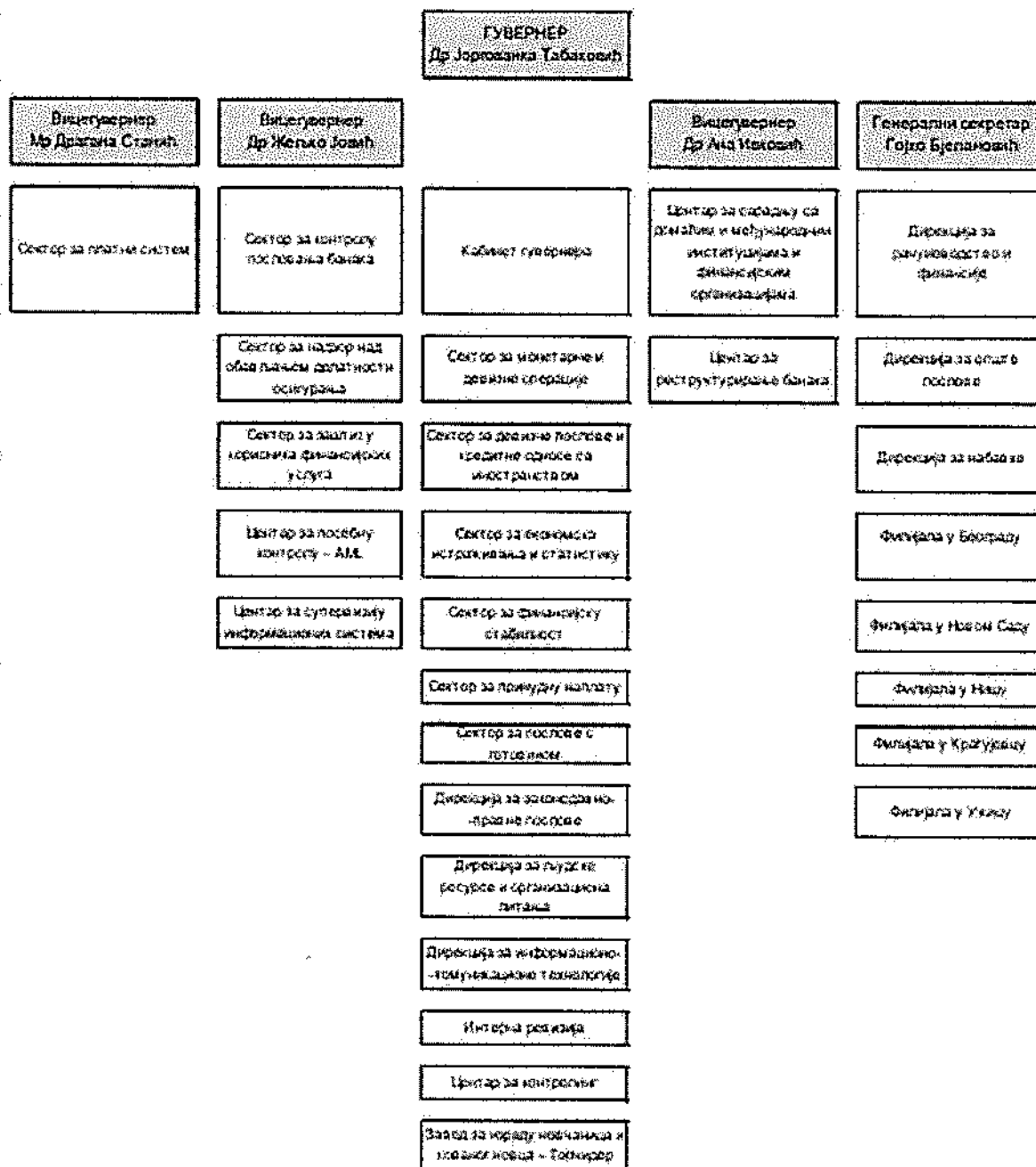
Гувернер заступа и представља Банку, руководи пословањем Банке и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета, доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Банке који Законом нису стављени у надлежност Извршног одбора и Савета, предлаже прописе, опште и појединачне акте које доноси Извршни одбор и Савет, ако Законом није друкчије уређено, уређује унутрашњу организацију Банке и систематизацију радних места, радне односе запослених, именује и разрешава запослене који руководе организационим јединицама у Банци, као и друге послове који су утврђени Законом и другим законима на начин

који није у супротности са основним циљевима. Гувернера бира Народна скупштина на предлог председника Републике Србије, на шест година, с правом поновног избора. Банка има од два до четири вицегувернера, које на предлог гувернера бира Народна скупштина, на шест година, с правом поновног избора.

Савет, између осталог, доноси Статут, на предлог Извршног одбора, доноси финансијски план Банке, усваја годишње финансијске извештаје Банке, врши избор спољног ревизора, разматра извештај спољног ревизора и прати примену препорука тог ревизора у Банци. Савет чине пет чланова, укључујући и председника, које бира Народна скупштина на предлог одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија. Чланови Савета бирају се на пет година, с правом поновног избора. Чланови Савета нису запослени у Банци. Банка је правно лице са седиштем у Београду, Улица краља Петра број 12. Послови Банке утврђени Законом и другим прописима обављају се у основним организационим јединицама Банке, Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер (у даљем тексту: ЗИН) и филијалама Банке у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу и Ужицу.

На дан 31. децембар 2021. године Банка има 2.332 запослених (31. децембар 2020. године: 2.372 запослених).

Организациона структура Народне банке Србије

У складу са Законом, Народна банка Србије је централна банка Републике Србије и обавља функције утврђене тим и другим законом. Република Србија је власник целокупног капитала Банке. Народна банка Србије, органи банке и чланови ових органа у обављању својих функција не примају нити траже упутства од државних органа и организација, као ни од других лица. Државни органи и организације као ни друга лица не могу угрожавати самосталност и независност банке, нити могу вршити утицај на Банку, органе Банке и чланове ових органа у обављању њихових функција. Не угрожавајући остваривање својих циљева, Банка, уз сагласност Владе, може заступати Републику Србију у међународним финансијским организацијама и институцијама и другим облицима међународне сарадње.

Осим наведеног, Народна банка Србије обавља и следеће послове за рачун Републике Србије:

- води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, односно закљученим уговором;
- обавља послове фискалног агента у име и за рачун Републике Србије у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези с повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству;
- послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду;
- измиривање обавеза Републике Србије по основу чланства у Међународном монетарном фонду;
- друге послове за Републику Србију, државне органе и институције, у складу са законом односно закљученим уговором.

Народна банка Србије плаћа камату на средства система консолидованог рачуна трезора и других рачуна утврђених законом у складу са уговором закљученим с депонентом. За послове и услуге пружене држави, Банка наплаћује накнаду у складу с јединственом тарифом по којој Банка наплаћује накнаду за извршење својих услуга или на основу закљученог уговора.

Веродостојан приказ развоја, финансијског положаја и резултата пословања Народне банке Србије, са финансијским и нефинансијским показатељима

У Извештају о финансијском резултату (Билансу успеха) Народне банке Србије за 2021. годину исказан је добитак у износу од 55,5 млрд динара.

По својој функцији, Народна банка Србије није профитна институција, већ институција која мора да обезбеди остваривање законом постављених циљева обезбеђења ценовне и финансијске стабилности на одржив начин, уз што мање трошкове за све економске субјекте. Због тога се и успешност Народне банке Србије, као и свих других централних банака у свету, не цени према томе какав је финансијски резултат остварен у једној години, већ колико је успешна у остваривању својих законом дефинисаних циљева и обезбеђењу повољних услова пословања и инвестирања.

У извештају о финансијском положају Народне банке Србије на дан 31. децембра 2021. године (Биланс стања) исказана је актива – имовина Републике Србије, коју, ради остварења циљева и обављања својих функција, користи Народна банка Србије, и пасива – укупне обавезе и капитал Народне банке Србије, у укупном износу од 2.194,9 млрд динара.

У структури активе, највећи део укупних средстава, 88,1%, односи се на девизне резерве којима управља Народна банка Србије. Девизне резерве су, у зависности од облика у коме се налазе, приказане на следећим билансним позицијама: готовина и текући рачуни код банака (655,5 млрд динара), депозити код банака (95,2 млрд динара), злато (227,1 млрд динара), ХоВ (857,6 млрд динара) и средства у SDR (99,4 млрд динара), док се остатак на позицијама готовина и текући рачуни код банака (19,9 млрд динара), злато и остали племенити метали (1,1 млрд динара) и хартије од вредности (123,1 млрд динара) односи на динарска средства, власничке хартије у иностраној валути, као и вредност осталих племенитих метала. Поред средстава која чине девизне резерве, у активи биланса стања налази се и чланска квота Републике Србије у ММФ-у исказана као пласман изражен у SDR, као и вредност некретнина, постројења, опреме, инвестиционих некретнина, нематеријалних улагања и осталих средстава које Народна банка Србије користи у свом пословању.

У 2021. години укупна актива Народне банке Србије увећана је за 18,26%, тј. за 338,9 млрд динара, у односу на 2020. годину. У пасиви су исказане обавезе Народне банке Србије у износу од 1.806,6 млрд динара и капитал у износу од 388,3 млрд динара.

Најзначајнији приходи и расходи које је Народна банка Србије остварила у 2021. години, обављањем функција утврђених Законом о Народној банци Србије, јесу приходи и расходи по основу камата. Приходи од камата износили су 12,4 млрд динара, а расходи 4,3 млрд динара. Остварен нето приход по основу камата у 2021. износио је 8,1 млрд динара, што је 1,6 млрд динара мање него у 2020. години.

Народна банка Србије остварила је и приходе по основу накнада и провизија у укупном износу од 5,7 млрд динара, што се највећим делом односило на накнаде и провизије предвиђене Одлуком о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге. Од укупног износа осталих пословних прихода Народне банке Србије, који износе 6,8 млрд динара, на приходе из оперативног пословања Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер односи се 6,3 млрд динара.

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2021.</u>	<u>31. децембар 2020.</u>
АКТИВА			
Готовина и текући рачуни код банака	16, 3.4	675.393.606	394.424.179
Злато и остали племенити метали	17, 3.5	228.166.766	208.078.233
Депозити	18, 3.3	95.202.904	199.312.402
Потраживања по основу деривата	3.3	2.462	6.959
Хартије од вредности	19, 3.3	980.667.570	920.174.460
Кредити и пласмани	20, 3.3	910.044	16.375.557
Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења	21, 3.3	187.854.210	91.475.050
Нематеријална имовина	22, 3.7	703.159	288.428
Некретнине, постројења и опрема	22, 3.7	19.603.828	19.157.663
Инвестиционе некретнине	22, 3.7	407.692	407.692
Остала средства	23	5.997.527	6.315.841
УКУПНО АКТИВА		2.194.909.768	1.856.016.464
ПАСИВА			
Обавезе			
Обавезе по основу деривата	3.3	602	69.442
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	798.086.390	748.773.102
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	519.812.267	404.601.318
Обавезе према Међународном монетарном Фонду	26, 3.3	187.979.401	91.585.239
Резервисања	27, 3.11	1.934.196	1.516.661
Текуће пореске обавезе	28, 3.9	478.486	379.091
Новац у оптицају	29	295.311.307	266.698.917
Остале обавезе	30	3.031.542	2.348.795
Укупно обавезе		1.806.634.191	1.515.972.565
Капитал			
Државни капитал		187.698.256	187.698.256
Резерве		145.039.502	160.572.376
Нераспоређени добитак/(Губитак)		55.537.819	(8.226.733)
Укупно капитал	31	388.275.577	340.043.899
УКУПНО ПАСИВА		2.194.909.768	1.856.016.464

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Приходи од камата		12.427.367	13.989.388
Расходи камата		(4.290.878)	(4.272.933)
Нето приход по основу камата	4, 3.1	8.136.489	9.716.455
Приходи од накнада и провизија		5.745.761	4.998.408
Расходи накнада и провизија		(316.789)	(536.144)
Нето приход по основу накнада и провизија	5, 3.1	5.428.972	4.462.264
Нето добитак/(губитак) по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	6	94.150	(49.747)
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	7	(2.898.097)	(2.802.286)
Нето приход/(расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	8, 3.2	47.248.692	(16.548.851)
Нето приход од умањења обезвређења/(расход) по основу обезвређења финансијских средстава	9, 3.3, 32	318.817	(46.774)
Остали пословни приходи	10	6.778.894	5.595.301
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	11, 3.10	(5.422.342)	(5.208.114)
Трошкови амортизације	12, 3.7	(1.541.274)	(1.256.823)
Остали приходи	13	1.872.261	1.735.234
Остали расходи	14	(4.000.322)	(3.444.301)
ДОБИТАК/(ГУБИТАК) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		56.016.240	(7.847.642)
Порез на добит	28, 3.9	(478.486)	(379.091)
ДОБИТАК/(ГУБИТАК) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	31	55.537.754	(8.226.733)

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Добитак/(Губитак) периода	55.537.754	(8.226.733)
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	73.399	-
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	634.460	402.181
Актуарски (губици)/добити	(236.546)	179.412
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
(Негативни)/Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(7.777.454)	3.745.188
Укупан остали резултат периода	(7.306.141)	4.326.781
УКУПАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА	48.231.613	(3.899.952)

Финансијски извештаји Банке су састављени у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ), у складу с начелом историјског трошка, осим за следеће билансне позиције:

- злато и остали племенити метали који се воде по фер вредности;
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха;
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат;
- земљиште и некретнине који се воде по ревалоризованој вредности;
- инвестиционе некретнине које се воде по фер вредности;
- уметничке и музејске вредности и нумизматичка збирка који се воде по фер вредности;
- резервисања за отпремнине и јубиларне награде која се воде по садашњој вредности будућих обавеза за отпремнине и јубиларне награде;
- резервисања за судске спорове исказана у вредности процене потенцијалног исхода тужбеног захтева;
- валутни свопови који се воде по фер вредности.

Састављање извештаја у складу са МСФИ захтева коришћење одређених рачуноводствених процена. Такође, од руководства Банке захтева се да користи одређене процене у примени рачуноводствених политика Банке. Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара. Динар представља функционалну валуту Банке и званичну извештајну валуту у Републици Србији.

Пословне промене настале у страним валутама, чији се курсеви објављују на званичној курсној листи Банке, прерачунате су у динаре применом званичног средњег курса који важи на дан трансакције, док се за валуте, чији се курсеви не објављују на званичној курсној листи Банке, прерачун врши применом одговарајућег курса Банке који важи на дан трансакције.

Монетарна средства и обавезе у иностраној валути на дан биланса стања, прерачуната су у динаре по званичном средњем курсу динара који је важио на тај дан (уколико се курс за страну валуту објављује на званичној курсној листи Банке), односно по одговарајућем курсу Банке (за стране валуте чији се курс не објављује на овој листи).

Позитивне или негативне курсне разлике настале приликом прерачуна пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна монетарних позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, евидентирани су у корист или на терет биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле. Структура монетарних средстава и обавеза приказана је у оквиру анализе девизног ризика.

Информације о улагањима у циљу заштите животне средине

Климатске промене могу довести до нових врста ризика по финансијски систем (физички ризици, као нпр. природне катастрофе узроковане временским неприликама, које могу негативно утицати на финансије становништва и привреде, и транзициони ризици, који се могу односити на поштривање регулаторне политике о технолошким процесима) па стога Народна банка Србије континуирано прати и процењује ове ризике по стабилност финансијског система. Анализа ризика од климатских промена изразито је захтевна област ако се има у виду да се ради о динамичним, још недовољно истраженим везама и утицајима.

У току 2021. године, Народна банка Србије је активно спроводила мере везане за очување животне средине, смањењем потрошње папира, смањењем отпада и унапређењем енергетске ефикасности у свом пословању. Трошкови уништаја техногеног отпада Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер у 2021. години износили су 1,9 млн динара.

Значајни догађаји по завршетку пословне године

До дана издавања финансијских извештаја, нису настали материјално значајни догађаји након датума биланса стања који би захтевали корекцију финансијских извештаја (корективни догађаји).

Након датума биланса стања, у складу са Законом о регулисању обавеза Републике Србије према ММФ-у по основу коришћења средстава опште алокације SDR, одобрених Одлуком Одбора гувернера ММФ-а од 2. августа 2021. године („Службени гласник РС“ бр. 114/2021), извршена је са 31. јануаром 2022. године, конверзија дела алоцираних средстава Републике Србије у износу од 564.800.000 SDR и евидентирана на посебном рачуну Министарства финансија Републике Србије. Овај догађај указује на материјално значајне околности које су настале после извештајног периода, али које не захтевају корекцију признатих.

износа у овим финансијским извештајима (некорективни догађај).

Банка ће као и до сада пратити све догађаје који на било који начин могу да утичу на очувану стабилност у Републици Србији што је и доказала у претходном периоду у условима пандемије COVID – 19. Украјинско – руска криза која је започела након датума биланса стања, у значајној мери утиче на кретања на глобалном финансијском тржишту. Потенцијални ефекти (позитивни и негативни) на финансијски резултат Банке континуирано се прате и анализирају. Банка, поред свеобухватних аналитичких алата, високог нивоа резерви, одличне међународне сарадње, располаже и великим бројем инструмената којима може у кратком року адекватно да реагује.

Планирани будући развој са активностима истраживања и развоја

Приоритет монетарне политике и у наредном периоду биће одржавање ценовне и финансијске стабилности, уз подршку што бржем расту наше привреде и даљем расту запослености. Примењујући стратегију циљања инфлације и одговорно спроводећи доследну монетарну политику, Народна банка Србије планира своје активности у складу са законом дефинисаним циљевима, чијем ће испуњењу бити посвећена и у наредном периоду. Кључне принципе даљег спровођења монетарне политике, Народна банка Србије утврдила је Програмом монетарне политике у 2022. години. Као и до сада, пуна координација мера монетарне и фискалне политике биће настављена како би се очувала постигнута ценовна и финансијска стабилност и обезбедио одржив економски опоравак од кризе изазване пандемијом. Народна банка Србије ће наставити да пажљиво прати кретања и утицај кључних фактора из домаћег и међународног окружења на инфлацију, финансијску стабилност и брзину економског опоравка и да у складу с тим прилагођава своје мере у интересу наше привреде и грађана.

Ради очувања адекватног нивоа девизних резерви и високог нивоа њихове сигурности и ликвидности, Народна банка Србије ће остати доследна опредељењу одржавања веома ниског нивоа ризика свог инвестиционог портфеља. Адекватан ниво девизних резерви, по обиму и по структури, важна је гаранција сигурности управо у кризним временима и доказ да је својим мерама и активностима Народна банка Србије допринела повећању отпорности домаће привреде на евентуалне негативне утицаје из међународног окружења.

Народна банка Србије ће наставити да спроводи активности које имају за циљ веће коришћење динара у финансијском систему.

У условима изразите неизвесности и изазова из међународног окружења, мере монетарне политике које је донела Народна банка Србије допринеле су очувању ценовне стабилности, релативне стабилности курса динара према еврџ, као и стабилности финансијског система, што представља главни предуслов за успостављање још већег поверења у динар у наредном периоду. У том смислу, Народна банка Србије ће наставити да разматра и по потреби доноси нове регулаторне и пруденцијалне мере усмерене на повећање динаризације.

Као супервизор финансијског сектора, Народна банка Србије ће наставити да континуирано и благовремено прати начин на који послују финансијске институције, обављајући посредну и непосредну контролу и по потреби доносећи регулативу која има за циљ очување квалитета aktive и финансијске стабилности. У области контроле пословања банака, друштава за (ре)осигурање, давалаца финансијског лизинга и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, Народна банка Србије ће предузимати активности у правцу даљег унапређења процеса супервизије и постојеће регулативе, као и њеног усаглашавања с правним тековинама ЕУ. Када је у питању контрола пословања банака, у току 2022. године планиране су

следеће активности: спровођење плана супервизорских активности за 2022. годину; континуирано праћење и анализа пословања банака и давалаца финансијског лизинга и предлагање адекватне регулативе; континуирани посредни надзор пословања банака и давалаца финансијског лизинга; непосредни надзор над пословањем банака и давалаца финансијског лизинга према усвојеном плану; унапређење комуникације с јавношћу, банкама и даваоцима финансијског лизинга, с циљем постизања вишег степена разумевања функције супервизије и др. Посебна пажња биће посвећена праћењу ефеката мера усвојених ради очувања стабилности финансијског система у условима пандемије вируса корона, у интересу грађана и привреде. Ако се имају у виду значајна улога сектора осигурања у пружању заштите осигураницима од последица изазваних вирусом корона, као и осталим геополитичким догађајима и значај обезбеђења континуитета пружања услуге осигурања у условима ове кризе, активности Народне банке Србије у 2022. години биће усмерене на одржавање стабилности сектора осигурања (спровођењем плана непосредних контрола, континуираним посредним надзором субјеката надзора и изменом регулативе) и унапређење функције надзора, а све ради обезбеђења заштите осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица. Уз редовне послове посредног надзора друштава за управљање и добровољних пензијских фондова и послове лиценцирања, спроводиће се и поступци непосредних контрола, у складу с планом непосредних контрола за 2022. годину. Народна банка Србије ће посебну пажњу усмерити на очување стабилности сектора добровољних пензијских фондова и заштиту интереса чланова фондова.

Планирано је да Народна банка Србије током 2022. године континуирано прати начине на које финансијске институције процењују ризик информационог система и управљају тим ризицима, посредним и непосредним контролама, а према потребама и у складу с планом контрола. Народна банка Србије ће и током 2022. године наставити да прати примену прописа којима се уређује девизно пословање, односно наставиће да контролише девизно и мењачко пословање ради провере и утврђивања законитости и правилности обављања девизних и мењачких послова сходно прописима који уређују девизно пословање, а ради заштите финансијског и привредног система од противправних радњи, у оквиру своје превентивне и контролне функције.

Поред тога, Народна банка Србије ће наставити да спроводи поступак извршења правноснажних и извршних судских одлука, којима је одлучено о привремено одузетим средствима, ефективном страном новцу, чековима и ХоВ (налози за извршење заштитне мере одузимања односно повраћаја наведених средстава, привремено одузетих у складу са Законом о девизном пословању)

У оквиру функције заштите корисника финансијских услуга, унапређиваће се механизам колективне заштите. У складу са актуелним трендовима развоја функције заштите корисника финансијских услуга присутним на европском, али и ширем међународном плану – опредељење Народне банке Србије остаје да, поред редовних активности усмерених на заштиту индивидуалних права и интереса корисника финансијских услуга (које предузима спроводећи поступке по притужбама и приговорима корисника), у највећој могућој мери користи механизме колективне заштите ових корисника (у поступцима утврђивања непоштене пословне праксе и неправичних уговорних одредаба и поступцима посредне и непосредне контроле). Поменути механизми колективне заштите показују се као делотворнији и ефикаснији, јер омогућавају да се утврђена неправилност у поступању даваоца финансијских услуга отклони истовремено према свим корисницима чија су права и интереси повређени. Због тога ће ресурси Народне банке Србије и у предстојећем периоду бити знатно ангажовани на спровођењу посредних (по правилу циљаних) и непосредних (по правилу свеобухватних) контрола банака. Поред тога, Народна банка Србије планира да континуирано подиже стандарде у области тржишног понашања банака и да у појединачним сегментима од посебног значаја са аспекта заштите корисника финансијских

услуга (попут информисања у предговорној фази, права на превремену отплату итд.) утврђује најбољу праксу на тржишту и унапређује добре пословне обичаје инструкцијама о поступању које су дужне да примењују све банке.

Народна банка Србије ће наставити са активностима усмереним на модернизацију и повећање ефикасности платних система. Од фебруара 2021. године Народна банка Србије, заједно с представницима Владе, министарстава, надлежних агенција, Светске банке, научно-технолошких паркова, ИКТ кластера и ИТ хабова, НАЛЕД-а и Иницијативе „Дигитална Србија” и др., учествује у раду Радне групе за израду Предлога стратегије развоја стартап екосистема Републике Србије од 2021. до 2025. године. Задатак те радне групе, између осталог, јесте дефинисање приоритетних политика за убрзан развој стартап екосистема са акцентом на области јавних и приватних инвестиција, омогућавања приступа предузетничком капиталу и побољшања локалне и регионалне повезаности домаћег стартап екосистема. Ради одржавања и унапређења сигурног и стабилног рада платних система, у оквиру функције надгледања у 2022. години планиране су следеће активности: наставиће се с регулаторним активностима у погледу унапређења прописа и интерних аката којима се уређује стабилан и сигуран рад платног система; наставиће се са активностима на процени усклађености битног платног система са законом којим се уређују платне услуге и прописима донетим на основу тог закона ради одржавања његовог сигурног и стабилног рада и адекватног управљања ризицима у том систему; континуиран посредан надзор над пословањем платних система прикупљањем и анализом извештаја и друге документације и података које оператор доставља Народној банци Србије у складу са законом којим се уређују платне услуге и прописима донетим на основу тог закона.

У области спречавања прања новца, Народна банка Србије ће деловати активно – као регулатор и супервизор. У области спречавања прања новца, Народна банка Србије ће предузимати активности у правцу даљег унапређења супервизорских активности ради благовременог праћења изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма обвезника које надзире, спровођења плана непосредних контрола управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма за 2022. годину, као и континуираног праћења међународних стандарда у овој области. Активности Народне банке Србије биће усмерене и на даље јачање сарадње с релевантним државним органима (посебно са Управом за спречавање прања новца) и обвезницима које надзире у области спречавања прања новца и финансирања тероризма. Посебна пажња ће бити усмерена на даље спровођење активности дефинисаних Акционим планом за спровођење Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020–2024.

Народна банка Србије ће наставити да прилагођава законску регулативу из своје надлежности ради ефикасног функционисања целокупног система. Народна банка Србије ће припремити привремене мере за очување стабилности финансијског система, као и друге мере, у зависности од тока пандемије и даље процене њених последица. Наставиће се рад на стварању правних и других претпоставки ради омогућавања употребе менице у електронском облику (е-меница) у правном и пословном промету у Републици Србији, ради побољшања услова и стварања нових могућности за привредни развој. Предвиђено је и предузимање одговарајућих мера ради унапређења послова израде закона и других прописа из надлежности Народне банке Србије и праћења прописа ЕУ, као и развијање послова заступања Народне банке Србије пред судовима и усклађености пословања. Континуирано се разматра примена стандарда пословног понашања у Народној банци Србије и њихово евентуално нормативно унапређење. На међународном плану, очекује се наставак успешне сарадње с ММФ-ом и другим међународним финансијским институцијама, наставак активности Народне банке Србије у процесу европских интеграција, билатералне финансијске сарадње, као и реализације Фонда револвинг кредита

Републике Србије и донације Краљевине Данске – Програма локалног економског развоја на Балкану (Програм LEDIB).

Народна банка Србије наставиће да унапређује аналитички оквир, као помоћни алат у одлучивању о монетарној и макропруденцијалној политици. И у текућој години Народна банка Србије ће наставити да развија аналитички оквир и да ради на даљем унапређењу постојећих и увођењу нових модела за потребе пројекције инфлације и БДП-а и анализе трансмисионог механизма монетарне политике. Један од праваца развоја основног модела за средњорочну пројекцију ићи ће путем укључивања фискалног импулса у модел као фактора на страни тражње, с обзиром на значајне ефекте фискалних пакета помоћи у условима пандемије на кретање инфлације и БДП-а. Поред тога, наставиће се са унапређењем модела опште економске равнотеже (DSGE), који се користи у оцени кредитног канала трансмисије монетарне политике у условима када је знатан део тог канала везан за кредите у еврима и евроиндексиране кредите. Да би се очувао висок степен поверења јавности у активности централне банке, приоритет остаје одговорна и правовремена комуникација. Ефикасна комуникација с јавношћу посебно добија на значају током периода изазова из света или окружења. Због тога Народна банка Србије тежи јасној и активној комуникацији не само са стручном већ с целокупном јавношћу.

Народна банка Србије ће и у области статистике наставити да унапређује своје активности, с обзиром на њен значај за успешно вођење монетарне, макропруденцијалне и микропруденцијалне политике.

У делу активности Завода за израду новчаница и кованог новца, планиран је даљи технолошки развој производних процеса, уз оптимизацију трошкова пословања. Наставиће се са обезбеђењем адекватног нивоа и структуре готовог новца у оптицају. Народна банка Србије предузела је активности из своје надлежности како би се обезбедило несметано обављање готовинског платног промета. У том смислу, Народна банка Србије је снабдела своје филијале у Београду, Крагујевцу, Нишу, Новом Саду и Ужицу довољном количином и апоенском структуром новчаница и кованог новца и у сваком тренутку је могла да удовољи захтевима банака за исплату готовог новца.

Ради унапређења и повећања ефикасности целокупних пословних процеса, запослени у Народној банци Србије константно се едукују и развијају своје компетенције. Најважнији капитал Народне банке Србије јесу њени запослени. Ради унапређења постојећих пословних процеса и јачања стручних капацитета у новим областима пословања, константна едукација и развој запослених у Народној банци Србије од посебног су значаја. Народна банка Србије настоји да и остале пословне ресурсе којима располаже користи на најефикаснији могући начин.

Финансијски инструменти

Народна банка Србије класификује финансијска средства у следеће категорије:

- финансијска средства по амортизованој вредности,
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат и
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха.

Класификација зависи од пословног модела у оквиру ког се држе средства и карактеристика новчаних токова који настају у вези са тим финансијским средствима. Финансијске обавезе се класификују као финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности и финансијске обавезе које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха. Пословни модел у оквиру ког се држе финансијска средства представља начин на који Банка управља тим средствима ради остваривања новчаних токова по основу финансијског средства.

Циљ пословног модела може бити наплата уговорених и других утврђених новчаних токова, наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и новчаних токова по основу продаје тог средства или друго, а врста пословног модела у оквиру кога се држе одређена финансијска средства одређује се на основу:

- политика и циљева у вези са одређеним финансијским средствима (спровођење монетарне и девизне политике и других мера и активности у оквиру надлежности Народне банке Србије, управљање ликвидношћу, остваривање рочне усклађености финансијских средстава и обавеза, остваривање прихода од камата, остваривање прихода по основу промене фер вредности финансијских средстава и сл.);
- учесталости, обима и тренутка продаје финансијских средстава у претходном периоду, разлога тих продаја и очекивања у вези с будућим продајним активностима,
- начина процене успешности управљања и начина извештавања у вези с финансијским средствима,
- врсте ризика који утичу на одређена финансијска средства и начина управљања тим ризицима.

Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности ако се на њих примењује пословни модел чији је основни циљ наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум. Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат ако се на њих примењује пословни модел чији су основни циљеви наплата уговорених новчаних токова и продаја и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум. Сва остала финансијска средства вреднују се по фер вредности кроз биланс успеха.

Руководство утврђује класификацију средстава и обавеза приликом почетног признавања, а евентуалне накнадне рекласификације врше се уколико Банка промени пословни модел за управљање финансијским инструментима.

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат чине хартије од вредности дефинисане као хартије по фер вредности кроз остали резултат уколико одражавају пословни модел управљања финансијским средствима држање ради прикупљања и продаје и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум. Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат односе се на иностране државне обвезнице, иностране хартије од вредности јавног сектора, иностране хартије од вредности с квалитетним средством обезбеђења, као и иностране државне дисконтне хартије од вредности и у билансу стања су исказане по фер вредности на дан биланса стања према котацији на финансијском тржишту. Поред ових хартија, за учешћа у капиталу међународних финансијских институција на стању на дан 31. децембар 2021. године, Народна банка Србије се определила за рачуноводствено евидентирање као средства вреднована по фер вредности кроз остали резултат. Овај избор спроведен је на бази појединачног инструмента у моменту почетног признавања и не може се опозвати.

Такође, на датум иницијалног признавања, Народна банка Србије може неопозиво да класификује средство као средство по фер вредности кроз биланс успеха, иако оно задовољава

захтеве вредновања по амортизованој вредности или вредновања по фер вредности кроз остали резултат, и то само у случају када за циљ има елиминисање или значајно смањење рачуноводствене неусклађености која би у супротном настала. Ефекти промена фер вредности по основу хартија од вредности исказују се у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Током држања хартија од вредности, Народна банка Србије разграничава камату методом ефективне каматне стопе и евидентира приходе по основу наплате купона у оквиру позиције прихода од камата.

За учешћа у капиталу која се рачуноводствено евидентирају по фер вредности кроз остали резултат, промене у фер вредности након иницијалног признавања евидентирају се у капиталу у оквиру резерви по основу фер вредности и никада се не могу признати кроз биланс успеха, чак ни у тренутку продаје. Акумулирани добици или губици признати у осталом резултату преносе се на нераспоређену добит приликом престанка признавања. Учешћа у капиталу нису предмет обезвређења. Ефекти промена девизних курсева су укључени у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Дивиденде по основу учешћа у капиталу се рачуноводствено евидентирају у оквиру позиције Остали пословни приходи у билансу успеха.

Кредити и потраживања су недеривативна финансијска имовина с фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења. Кредити се посебно исказују у оквиру позиције Кредити и пласмани, док се потраживања исказују у оквиру осталих средстава. Финансијска средства која се вреднују по амортизованој вредности су улагања у дужничке хартије где Банка има чврсту намеру и могућност да држи ове хартије до њиховог доспећа. Ове хартије се вреднују по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења. Депозити укључују орочена средства на рачунима код иностраних банака са инвестиционим рејтингом а исказани су по амортизованој вредности. Финансијске обавезе по репо трансакцијама вреднују се по амортизованој вредности. Разлика између трошка и откупне вредности призната је у билансу успеха у периоду позајмице на бази методе ефективне каматне стопе.

Народна банка Србије организује свој аукције продаје, односно куповине девиза, које представљају регуларан инструмент обезбеђења девизне, односно динарске ликвидности банкарског сектора. Циљ њиховог организовања је подстицање развоја међубанкарске свој трговине девизама и развоја тржишта инструмената заштите од ризика промене девизног курса. Народна банка Србије својеве на дан биланса вреднује по фер вредности кроз биланс успеха. Позитивна фер вредност својова исказује се као средство у оквиру потраживања по основу деривата, негативна као обавеза у оквиру обавеза по основу деривата, а ефекти промене фер вредности се исказују у билансу успеха у оквиру позиције Нето добитак по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Средства и обавезе према Међународном монетарном фонду исказани према иницијалној набавној вредности у специјалним правима вучења процењују се по курсу специјалних права вучења који објављује Међународни монетарни фонд – применом званичног средњег курса динара за USD долар који важи на одговарајући датум. Трансакције у специјалним правима вучења прерачунавају се у динаре применом званичног средњег курса Народне банке Србије који важи на дан трансакције.

Редовне куповине и продаје пласмана признају се на дан трансакције – датум на који Банка плаћа за куповину или прима средства по основу продаје имовине или на датум салдирања. Сва финансијска средства се почетно се признају по фер вредности увећаној за трошкове трансакције, док се финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха почетно

признају по фер вредности без укључења наведених трошкова.

Фер вредност финансијских средстава која се котирају на берзи утврђују се на бази важећих фер вредности. Уколико се ради о инструментима за које не постоји активно тржиште (не котирају се на берзи), Банка утврђује њихову фер вредност на бази процене коришћењем информација о скоријим трансакцијама на тржишту, коришћењем методе дисконтованих новчаних токова или коришћењем "option pricing" модела.

Рекласификација финансијских средстава се врши у случају промене пословног модела у оквиру ког се држе. Ефекти рекласификације финансијских средстава из категорије вредновања финансијских средстава по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат у категорију вредновања финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха исказују се као нето добитак/(губитак) по основу рекласификације финансијских средстава у билансу успеха, док се остале рекласификације, укључујући и њихове ефекте, исказују у оквиру позиција биланса стања.

Модификација финансијских инструмената је измена утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) новчаних токова финансијског инструмента, настала реуговарањем или на други начин. Уколико се при модификацији финансијског инструмента процени да се новчани токови нису значајно изменили, наставља се с признавањем тог финансијског инструмента по модификованој вредности, а разлика између књиговодствене и модификоване вредности исказује се у билансу успеха. У супротном, престаје се с признавањем тог финансијског инструмента и признаје се нови финансијски инструмент. При процени да ли су новчани токови значајно измењени Банка користи следеће критеријуме:

- дисконтована (садашња) вредност новчаног тока према измењеним условима (модификована вредност) промењена за 10% или више у односу на дисконтовану (садашњу) вредност преосталог новчаног тока према условима оригиналног финансијског инструмента или
- знатно измењени услови оригиналног финансијског инструмента у складу с посебним околностима појединачног случаја, без обзира на то у којој мери је измењен новчани ток (промена дужника, промена валуте, увођење могућности конверзије потраживања у власничке хартије од вредности, промена фиксне каматне стопе у варијабилну и обрнуто и промене у класификацији финансијског инструмента).

Умањење вредности финансијских средстава (односно резервације за очекиване кредитне губитке) врши се на сваки датум биланса стања, за износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат. Очекивани кредитни губитак је износ садашње вредности процењених губитака пондерисаних ризиком неиспуњења обавеза.

Књиговодствена вредност финансијске имовине умањује се индиректно, кроз употребу исправке вредности и исказују се у оквиру позиције нето (расход) по основу обезвређења /приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава. Уколико, током наредне године, дође до смањења износа признатог губитка услед обезвређења, претходно признат губитак по основу обезвређења смањује се кориговањем рачуна исправке вредности, а износ корекције се признаје у билансу успеха.

Финансијска средства се директно отписују у целости или делимично када не постоји разумно очекивање да ће се наплатити, било делимично или у целости, као у случају када се утврди да дужник нема имовинске могућности који би омогућили наплату средстава која су

предмет отписа. Ова процена се спроводи на индивидуалној основи. Финансијска средства која су отписана, а која су и даље предмет наплате, воде се у ванбилансним ставкама. Финансијска средства престају да се признају када Банка изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када обавеза престане да постоји.

Финансијско средство и финансијске обавезе се нетирају и у билансу стања се исказује нето износ само уколико постоји законско право да се нетирање изврши и уколико постоји намера Банке да се изврши наплата средстава и исплата обавеза у нето износу или да се истовремено наплате средства и измире обавезе. Приходи и расходи књиговодствено се пребијају искључиво ако резултат (ефекат) пребијања одражава суштину пословне промене из које су настали. Под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се готовина и средства на текућим рачунима. Готовина и текући рачуни код банака процењују се по амортизованој вредности.

Злато и остали племенити метали вредновани су по фер вредности на дан биланса стања. Племенити метали који су у саставу девизних резерви процењени су у висини цена злата и сребра на преподневном фиксингу на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу, односно на основу цене платине која се објављује на Тржишту платине и паладијума у Лондону (London Platinum & Palladium Market Association), преподневни фиксинг, применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу. Ефекти промена фер вредности злата и осталих племенитих метала који улазе у састав девизних резерви приказани су на терет односно у корист биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле.

Залихе Банке чине залихе материјала, недовршене производње и готових производа, највећим делом ЗИН-а, а укључују и залихе племенитих метала који се користе за израду пригодног кованог новца, као и за производе које ЗИН израђује за тржиште. Ове залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној цени, у зависности од тога која је нижа.

Постројења, део опреме и нематеријална имовина исказују се по набавној вредности, умањеној за исправку вредности. Банка је применила дозвољени алтернативни метод мерења некретнина које користи, дела осталих основних средстава (уметничка дела и музејске вредности) и дела опреме (стилски намештај) по ревалоризованој вредности.

Процена вредности некретнина које се користе и инвестиционих некретнина извршена је ангажовањем екстерног независног проценитеља уз примену тржишног (упоредиве цене некретнина које су предмет куповине/продаје на локалном тржишту, уз корекције које се односе на физичко стање конкретне непокретности), приносног (утврђивањем садашње вредности будућих новчаних токова током економског века средстава применом стопе капитализације која одражава ризик постизања пројектованих новчаних токова и временску вредност новца) и трошковног приступа (трошкови изградње новог грађевинског објекта, од којих се одбијају три могуће форме застарелости: физичка, функционална и економска).

Повећање ревалоризоване вредности земљишта које се исказује у књиговодственим евиденцијама Банке, односно евидентирање разлике процењене вредности и садашње књиговодствене вредности исказује се кроз повећање ревалоризационих резерви. Смањење вредности по основу ревалоризације евидентира се пропорционалним смањењем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава, а повећање вредности по основу ревалоризације - пропорционалним повећањем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава.

Износи обрачунате ревалоризације евидентирани су у корист укупног осталог резултата,

за позитивне ефекте процене, и акумулирани су на рачунима ревалоризационих резерви у оквиру капитала. Негативни ефекти процене признати су на терет расхода биланса успеха, осим ако за конкретно средство није претходно формирана ревалоризациона резерва; у ком случају се негативни ефекти признају на терет укупног осталог резултата, до нивоа претходно формираних ревалоризационих резерви. Позитивни ефекти процене вредности признају се у корист биланса успеха само до висине претходно признатих негативних ефеката процене у случају да су поједине ставке у претходним периодима имале негативан ефекат процене признат на терет биланса успеха.

Инвестиционе некретнине се вреднују по фер вредности. Ефекти промене фер вредности исказују се на терет односно у корист биланса успеха, у оквиру осталих прихода односно осталих расхода.

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме и нематеријалне имовине почиње када се ова средства ставе у употребу. Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, које се нису мењале у току 2021. године, с циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања. У току 2021. године извршено је усклађивање књиговодствених података са преосталим веком трајања некретнина. С тим у вези укупна корекција садашње вредности некретнина износи 52.097 хиљада динара.

Трошкови поправке и одржавања некретнина, постројења и опреме настали ради очувања употребне вредности средстава признају се као трошак у моменту настајања. Капитализација трошкова улагања је дозвољена само ако се њоме повећава или продужава употребна вредност средстава.

Добици настали приликом продаје некретнина, постројења и опреме књиже се у корист осталих пословних прихода. Губици настали приликом отуђења и расходовања некретнина, постројења и опреме евидентирају се на терет осталих расхода. Ревалоризациона резерва се приликом отуђења и расходовања средстава преноси на нераспоређени добитак.

Законом о јавној својини прописано је да Влада Републике Србије одлучује о отуђењу непокретности које користи Банка и о заснивању хипотеке на тим непокретностима. Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима Банка управља уз накнаду, нису укључена у биланс стања Банке већ се воде у оквиру ванбилансних ставки.

Народна банка Србије је обвезник плаћања пореза на добит у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације - обвезнике на порез правних лица. Одложени порези на добит се обрачунавају према билансу стања на све привремене разлике на дан биланса стања између садашње вредности средстава и обавеза, у финансијским извештајима, и њихове вредности за сврхе опорезивања. Банка не обрачунава и не исказује одложене порезе услед непостојања привремених разлика.

У складу с прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог књиже се на терет расхода периода на који се односе.

За краткорочна примања запослених, Банка признаје на терет трошкова недисконтовани износ краткорочних накнада запосленима за који се очекује да ће бити исплаћен у замену за дате услуге.

За дугорочна примања, Банка признаје дисконтовани износ накнада за који се очекује да

ће бити плаћен у замену за дате услуге пружене од стране запослених. Банка спроводи утврђени план накнада запосленима у складу са интерним актима, према којим запослени има право на отпремнину у висини троструке зараде коју је остварио за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, или у висини троструке просечне месечне зараде по запосленом, исплаћене у Банци, за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, у зависности од тога који је од ова два износа повољнији.

Последња процена садашње вредности обавеза по основу утврђеног плана накнада извршена је са стањем на дан 31. децембра 2021. године. Банка користи најбоље могуће процене варијабли приликом одређивања укупног трошка резервисања за накнаде по престанку радног односа. Основне претпоставке процене објашњене су у напомени 27.

У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2021. године, извршено је резервисање по основу процењене садашње вредности средстава за отпремнине за одлазак у пензију након испуњених услова, као и резервисање по основу процењене садашње вредности средстава јубиларних награда. Банка је применила актуарски метод кредитирања пројектоване јединице за одређивање садашње вредности својих обавеза и све актуарске претпоставке, пре свега демографске (морталитет и инвалидност), у складу са захтевом МРС 19 - Примања запослених.

Актуарски добици и губици и трошкови претходно извршених услуга признају се у билансу успеха када настану, с тим што се актуарски добици и губици по основу отпремнина приликом одласка у пензију признају у оквиру осталог укупног резултата. Плаћања за неискоришћене годишње одморе из текуће године представљају краткорочне обавезе Банке. У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2021. године, извршено је резервисање средстава за потребе исплате накнаде за дане неискоришћеног годишњег одмора за 2021. годину, који запослени нису искористили у току 2021. године. Обавеза Банке престаје уколико запослени не искористи годишњи одмор до 30. јуна наредне године. Банка је у обавези да исплати накнаду штете по основу неискоришћеног годишњег одмора само у случајевима постојања неискоришћеног годишњег одмора код престанка радног односа.

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Банке коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи могу се разликовати од процењених.

Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене рачуноводствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период, или у периоду измене и будућим периодима ако измена утиче на текући период и будуће периоде. У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције позиција биланса стања у следећој финансијској години. Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Обезвређење финансијских средстава подразумева одређивање критеријума којима се утврђује да ли је кредитни ризик финансијског средства повећан у односу на почетно признавање тог финансијског средства, дефинисањем, избором и прихватањем одговарајуће интерне методологије од стране руководства. Фер вредност је цена која се може примити за продају неког средства или платити за пренос неке обавезе у уобичајеној трансакцији на главном (или

најповољнијем) тржишту на датум одмеравања под текућим тржишним условима без обзира на то да ли је цена директно утврдива или процењена коришћењем неке друге технике вредновања.

Пословна политика Народне банке Србије је да обелодани информације о фер вредности средстава или обавеза за коју постоје званичне тржишне информације или информације до којих се долази на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. По мишљењу руководства Банке, износи у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је веродостојна у датим околностима и најкориснија за потребе финансијског извештавања у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања. Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене будућих токова готовине средстава која се дисконтују одговарајућом дисконтном стопом на њихову фер вредност. Банка при избору одговарајућих метода и претпоставки вредновања примењује свој професионални суд.

Народна банка Србије је самостално извршила обрачун резервисања за отпремнине и јубиларне награде запослених користећи при томе свој професионални суд у вези претпоставки о дисконтној стопи, стопи раста зарада и флукуацији запослених на бази расположивих информација.

Обрачун амортизације и стопе амортизације засноване су на пројектованом економском веку трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Банка процењује економски век сталних средстава на основу тренутних предвиђања. Банка процењује вероватноћу настанка неповољног догађаја који је резултат прошлог догађаја, и ако је с више од педесет процената вероватноће процењено да ће догађај настати, Банка врши резервисање укупног износа обавезе. Банка је опрезна у проценама али због високог степена неизвесности, у неким случајевима, процена може да не буде у складу са будућим исходом спора.

Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима, заједно са политиком заштите сваке значајније врсте планиране трансакције за коју се користи заштита

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Банке коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи могу се разликовати од процењених. Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања. Обезвређење финансијских средстава подразумева одређивање критеријума којима се утврђује да ли је кредитни ризик финансијског средства повећан у односу на почетно признавање тог финансијског средства, дефинисањем, избором и прихватањем одговарајуће интерне методологије од стране руководства.

Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене рачуноводствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период, или у периоду измене и будућим периодима ако измена утиче на текући период и будуће периоде.

Инструменти монетарне политике, значајни за процену финансијског положаја и успешности пословања

Народна банка Србије остварује циљеве инфлације избором инструмената монетарне политике на основу анализе тренутне економске ситуације, оцене будућих кретања и средњорочне пројекције инфлације. Народна банка Србије користи инструменте монетарне политике тако да обезбеди остваривање циљане инфлације и да одступања остварене од циљане инфлације буду привремена. Не може се очекивати да у сваком моменту остварена инфлација буде једнака циљаној. При озбиљним шоковима није увек могуће, нити пожељно, вратити инфлацију на циљану стопу у кратком временском периоду, с обзиром на кашњења у механизму трансмисије и утицају који би то могло имати на општу макроекономску и финансијску стабилност. Стога ће, као и друге централне банке, Народна банка Србије дозволити привремено одступање инфлације од утврђеног циља у случају да враћање инфлације на циљ у кратком временском периоду захтева промене у монетарној политици које би могле изазвати додатну макроекономску нестабилност. То се нарочито односи на случајеве наглих промена цена примарних производа или на одступања у планираном расту цена производа које су под директним или индиректним утицајем одлука Владе.

Референтна каматна стопа је основни инструмент монетарне политике у режиму циљања инфлације. Остали монетарни инструменти, укључујући интервенције на девизном тржишту, имају само помоћну улогу. Ову каматну стопу Народна банка Србије примењује у спровођењу главних операција на отвореном тржишту (тренутно у спровођењу реверзних репо трансакција, односно репо трансакција продаје хартија од вредности, с роком доспећа трансакције од једне недеље). Она представља оперативни циљ за краткорочне каматне стопе на тржишту новца. Њена улога као оперативног циља је подржана коридором каматних стопа на депозитне и кредитне олакшице и другим операцијама на отвореном тржишту.

Остали инструменти монетарне политике Народне банке Србије имају помоћну улогу – доприносе несметаној трансмисији утицаја референтне каматне стопе на тржиште, као и развоју финансијских тржишта. Ти инструменти су: операције на отвореном тржишту, обавезна резерва, кредитне и депозитне олакшице (сталне олакшице) и интервенције на девизном тржишту.

Као и у случају развијенијих тржишних привреда, нарочито оних у режиму инфлаторног таргетирања, Народна банка Србије користи каматне стопе на међубанкарском тржишту новца као оперативни циљ, а као прелазни пројекцију инфлације.

Народна банка Србије операције на отвореном тржишту спроводи куповином и продајом хартија од вредности – ради регулисања ликвидности банкарског сектора, утицаја на кретање краткорочних каматних стопа и давања сигналног става о монетарној политици.

У зависности од циљева, динамике и начина спровођења, операције на отвореном тржишту које спроводи Народна банка Србије разврставају се на: главне операције, операције дужих рочности, операције финог подешавања.

Главне операције имају најважнију улогу у остваривању циљева операција на отвореном тржишту. Спровode се путем реверзне репо трансакције, односно репо продаје хартија од вредности, с роком доспећа трансакције од једне недеље. Народна банка Србије спроводи главне операције редовно, на стандардним аукцијама, према унапред утврђеном календару аукција, и у њиховом спровођењу примењује се референтна каматна стопа Народне банке Србије.

Операције дужих рочности спровode се првенствено ради тога да се на дужи рок обезбеди недостајућа ликвидност банкарског сектора, односно повуку вишкови ликвидности. Спровode се, по правилу, на стандардним аукцијама.

Операције финог подешавања спроводе се, по потреби, ради спречавања или ублажавања ефеката изненадних поремећаја ликвидности банкарског сектора, а посебно због њиховог утицаја на кретање краткорочних каматних стопа. Спроводе се, по правилу, на брзим аукцијама, односно истог дана када је донета одлука о организовању аукције.

Основне карактеристике концепта спровођења операција на отвореном тржишту

Аукцијско трговање хартијама од вредности између Народне банке Србије и банака обавља се преко веб платформе Монетарне операције Народне банке Србије.

Предмет аукција могу бити динарске хартије од вредности без девизне клаузуле које издају Народна банка Србије, Република Србија, међународна финансијска организација и развојна банка или финансијска институција чији је оснивач страна држава и чији је кредитни рејтинг агенција за процену рејтинга *Standard&Poor's* или *Fitch-IBCA* утврдила са „AAA“, односно *Moody's* са „Aaa“ и домаће привредно друштво чији је бонитет Агенција за привредне регистре оценила најмање оценом '(Д) Прихватљив бонитет' или које има другу оцену свог бонитета/кредитне способности која је одговарајућа оцени бонитета '(Д) Прихватљив бонитет'.

Аукције могу бити по фиксној каматној стопи (аукције на којима се купују, односно продају хартије од вредности по каматној стопи коју је Народна банка Србије унапред фиксно утврдила и саопштила учесницима) и по варијабилној каматној стопи (аукције на којима се купују, односно продају хартије од вредности по каматној стопи која се формира на бази понуде и тражње учесника у купопродајним трансакцијама).

Учесници у трансакцијама куповине и продаје хартија од вредности са Народном банком Србије могу бити банке које испуњавају прописане услове.

Клиринг и салдирање обавеза и потраживања у хартијама од вредности и новцу насталих на основу закључених трансакција куповине и продаје хартија од вредности обавља Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности – по DVP (*Delivery versus Payment*) моделу.

Обавезна резерва представља износ средства које су банке у обавези да положи на рачуне које је централна банка прописала за ову намену. Обавезна резерва је инструмент монетарне политике који централна банка користи у мањем или већем обиму, у зависности од услова конкретног финансијског система.

Степен рестриктивности монетарне политике применом овог инструмента одређен је стопом обавезне резерве, која може бити јединствена или диференцирана, као и базом на коју се стопа примењује. У том смислу, обавезна резерва се може примењивати на укупне депозите, на део депозита, или се могу укључити и категорије по основу других обавеза, као што су обавезе по кредитима и средствима прибављеним емисијом хартија од вредности.

Променама стопа обавезне резерве утиче се на смањење или проширење кредитног потенцијала пословних банака и повлачење, односно креирање ликвидности банака. У тржишним привредама стопа обавезне резерве има већи значај као инструмент кредитног регулисања, а мањи као инструмент регулисања ликвидности банака.

Народна банка Србије обавезну резерву користи као помоћни инструмент, тј. онда када су исцрпљени ефекти осталих тржишних мера монетарног регулисања. Одлуку о висини стопа, као и основици за обрачун обавезне резерве, доноси Извршни одбор Народне банке Србије.

У складу са одредбама Закона о Народној банци Србије, Извршни одбор Народне банке Србије утврђује висину референтне каматне стопе и основних каматних стопа по којима Народна банка Србије наплаћује од банака и плаћа банкама камату по основу трансакција на новчаном тржишту.

Референтна каматна стопа у поступку спровођења монетарне политике има улогу сигнализирајуће каматне стопе, као и улогу полазне каматне стопе, пошто се висина основних каматних стопа на новчаном тржишту, односно коридор каматних стопа, утврђује према висини те каматне стопе. Референтна каматна стопа је највиша, односно најнижа каматна стопа коју

Народна банка Србије примењује у поступку спровођења репо трансакција продаје, односно куповине хартија од вредности. Висина референтне каматне стопе утврђена је Одлука о висини референтне каматне стопе Народне банке Србије.

Према висини референтне каматне стопе утврђује се коридор каматних стопа, односно највиша и најнижа каматна стопа Народне банке Србије у спровођењу операција на новчаном тржишту. Каматна стопа на кредитне олакшице (преконоћни кредит за одржавање дневне ликвидности) највиша је каматна стопа, а каматна стопа на депозитне олакшице (преконоћна депонована средства банка код НБС) најнижа каматна стопа Народне банке Србије у поменутих трансакцијама.

Одлуком о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике (ИО НБС бр. 56 од 8. августа 2019. године, ИО НБС бр. 65 од 7. новембра 2019. године, ИО НБС бр. 53 од 11. марта 2020. године, ИО НБС бр. 76 од 9. априла 2020. године, ИО НБС бр. 88 од 11. јуна 2020. године, ИО НБС бр. 101 од 20. јула 2020. године, ИО НБС бр. 115 од 10. децембра 2020. године и ИО НБС бр. 1 од 14. јануара 2021. године) утврђена је висина каматних стопа на кредитне и на депозитне олакшице, као и висина осталих активних и пасивних каматних стопа Народне банке Србије.

Народна банка Србије наплаћује од банака камату, и то на износ преконоћног кредита за одржавање дневне ликвидности, на основу залоге хартија од вредности (кредит за ликвидност) - по каматној стопи у висини референтне каматне стопе увећане за 0,90 процентних поена, на износ кредита и других пласмана који нису враћени у уговореном или прописаном року, односно који се користе противно прописима – по каматним стопама утврђеним законом којим се уређује затезна камата, на износ разлике између обрачунаог износа и оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве банке у обрачунском периоду од 18. у месецу до 17. у наредном месецу (у даљем тексту: обрачунаски период) и на износ разлике између прописаног и обрачунаог износа динарске обавезне резерве банке у обрачунском периоду – по каматној стопи у висини референтне каматне стопе увећане за 5 процентних поена, на износ разлике између обрачунаог износа и оствареног просечног дневног стања издвојене девизне обавезне резерве банке у обрачунском периоду и на износ разлике између прописаног и обрачунаог износа девизне обавезне резерве банке у обрачунском периоду – по каматној стопи у висини тромесечног EURIBOR-а који важи на дан обрачуна камате, увећаног за 5 процентних поена, на износ позитивне разлике између оствареног просечног дневног стања издвојене девизне обавезне резерве и обрачунате девизне обавезне резерве банке у обрачунском периоду (више издвојена девизна обавезна резерва од обрачунате) – по каматној стопи у висини тромесечног EURIBOR-а који важи на дан обрачуна камате, увећаног за 5 процентних поена.

Народна банка Србије банкама плаћа камату, и то на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве – по каматној стопи у висини 0,10% на годишњем нивоу. Изузетно, ради ублажавања економских последица насталих услед пандемије болести COVID-19, Народна банка Србије на део ових средстава, уколико су испуњени прописани услови – плаћа камату по каматној стопи у висини 0,60% на годишњем нивоу (0,10%+0,50 процентних поена), на износ вишкова ликвидних средстава које је банка депоновала код Народне банке Србије (депозитне олакшице) – по каматној стопи у висини референтне каматне стопе умањене за 0,90 процентних поена.

Изложеност и управљање ризицима

Основни финансијски ризици којима се Банка излаже у свакодневном пословању су:

- кредитни ризик,

- ризик ликвидности,
- ризик од промене каматних стопа и
- девизни ризик.

С обзиром да Банка за основни циљ има одржавање стабилности цена и очување финансијске стабилности у Републици Србији, њен оквир за управљање финансијским ризицима се разликује у односу на друге, комерцијалне финансијске институције. Већина финансијских ризика Банке настаје по основу управљања девизним резервама и по основу операција на финансијском тржишту.

Управљање девизним резервама врши се на основу Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке које утврђује Извршни одбор. Стратешким смерницама дефинишу се критеријуми за пласирање девизних резерви и циљеви коришћења девизних резерви, као и глобални оквир за пласмане и друго. Тактичке смернице за управљање девизним резервама израђују се на основу Стратешких смерница, а усваја их Извршни одбор Банке на предлог Инвестиционог комитета Банке.

Тактичке смернице спроводе се у Одељењу за девизне резерве у оквиру Сектора за монетарне и девизне операције. Одсек за управљање ризицима и контролу ризика у оквиру Одељења за девизне резерве, задужен је за стварање и одржавање оквира за управљање финансијским ризицима девизних резерви, прати и анализира ове ризике на дневном нивоу и месечно извештава Извршни одбор.

Као и у случају већине других централних банака, сама природа пословања Банке и њене функције излажу је и низу оперативних и репутационих ризика.

Кредитни квалитет финансијских средстава

Основна изложеност Банке кредитном ризику настаје пре свега по основу управљања девизним резервама. При пласирању девизних резерви, Банка се руководи начелима ликвидности и сигурности. Банка настоји да инвестирањем девизних резерви оствари што је могуће већи принос по основу улагања, али да при том не доведе у питање ликвидност и сигурност. Анализа и мерење кредитног ризика портфолија Банке врши се у складу са општеприхваћеним методама, укључујући захтеве за минималним кредитним рејтингом.

Хартије од вредности у које се улаже, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг од А- за државне, А+ за обвезнице јавног сектора и АА за обвезнице покривене средствима обезбеђења, према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's Investor Service (Moody's)* и *Fitch Ratings*. Банке код којих Банка пласира депозите, уколико нису покривени колатералом, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг АА- према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's* и *Fitch Ratings*. За сваку банку одређује се индивидуални кредитни лимит, на основу кредитног рејтинга банке, искуства у раду с тим банкама, као и на основу анализе података о пословању банака. Индивидуални кредитни лимити одређују се у Листи издавалаца хартија од вредности и банака код којих је дозвољено пласирати средства девизних резерви Банке, коју усваја Извршни одбор. Пласмани код централних банака и међународних финансијских институција нису ограничени. Изузетак од претходних ставова чине средства на редовним текућим рачунима Банке код банака које немају наведени рејтинг, а користе се за потребе обављања платног промета са иностранством.

Пласмани Банке у динарске хартије од вредности се односе на државне и корпоративне хартије од вредности прибављене трајном куповином од банака на секундарном тржишту у склопу мера монетарне политике предузетих као одговор на пандемију COVID-19 у 2020.

години. Република Србија према екстерним рејтинг агенцијама *S&P* има кредитни рејтинг на нивоу *BB+* уз позитивне изгледе (*positive outlook*), према *Fitch Ratings* има кредитни рејтинг на нивоу *BB+* уз стабилне изгледе (*stable outlook*), док према агенцији *Moody's Investors Service* има кредитни рејтинг *Ba2* уз стабилне изгледе (*stable outlook*). Услов за прихватање корпоративних обвезница у монетарним операцијама је да привредно друштво, њихов издавалац, има оцену бонитета Агенције за привредне регистре најмање на нивоу „(Д) прихватљив“ бонитет.

При дефинисању критеријума за процену повећања кредитног ризика који се сматра значајним, за сва финансијска средства за која се врши процена очекиваних кредитних губитака примењују се критеријуми који су у складу с критеријумима у употреби при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства, укључујући и разматрање квалитативних показатеља, а нарочито:

- промене утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) услова финансијског средства, који би се онда значајно разликовали од услова на тржишту,
- промене интерног/екстерног кредитног рејтинга дужника,
- значајних промена у привредној грани (у финансијским и/или економским условима),
- промене у пословном резултату дужника,
- значајног повећања кредитног ризика других финансијских средстава истог дужника,
- промене вредности средства обезбеђења или гаранције трећих лица,
- информација о истеку рока доспећа,
- других одговарајућих показатеља.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је дошло до значајног повећања кредитног ризика код свих финансијских средства која су доспела на последњи дан извештајног периода, а нису наплаћена у року од 30 дана од дана доспећа. Вредност финансијског средства је обезвређена (*credit - impaired assets*) када настане један или више догађаја са штетним утицајем на процењени будући новчани ток тог финансијског средства, и тада се то средство сврстава у ниво обезвређења 3.

Докази обезвређења вредности свих финансијских средстава која подлежу процени очекиваних кредитних губитака укључују, нарочито, расположиве информације о следећим догађајима:

- значајним финансијским потешкоћама дужника,
- повреди уговора или других утврђених услова, као што је неизмирење обавеза или прекорачење доспећа,
- реструктурирању дуга из економских или правних разлога повезаних с финансијским потешкоћама дужника,
- очигледној могућности да ће над дужником бити покренут стечајни поступак или други облик финансијске реорганизације,
- престанку постојања активног тржишта за односно финансијско средство услед финансијских потешкоћа дужника,
- куповини или издавању финансијског средства уз велики дисконт који одражава настале кредитне губитке.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је финансијско средство прешло у статус неизмирења обавеза (ниво 3 обезвређења) ако је доспело

на последњи дан извештајног периода, а није наплаћено у року дужем од 90 дана од дана доспећа. Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Начин на који се одређује да ли на извештајни датум финансијска средства имају низак кредитни ризик и поступци на основу којих се процењује да ли је на извештајни датум кредитни ризик значајно повећан у односу на дан почетног признавања, као и поступци за процену износа обезвређења, методе и технике које се користе за процену обезвређења, модели који се користе за мерење очекиваних кредитних губитака утврђени су методологијама за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака у оквиру надлежних организационих делова Банке, и то:

- готовине и текућих рачуна код банака,
- пласмана девизних резерви,
- финансијских средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима,
- чланске квоте код ММФ-а и средстава у специјалним правима вучења, осталих средства и потраживања.

Природа готовине и текућих рачуна код банака у страниј валути је таква да су ова средства тренутно расположива, те се сматра да су очекивани кредитни губитак за 12 месеци и за цео животни век трајања ових финансијских средстава једнаки. Докле год су ова финансијска средства тренутно расположива, сматра се да је кредитни ризик занемарљив и да је очекивани кредитни губитак у вези ових средстава једнак нули. Такође, имајући у виду да се средства на текућим рачунима код банака налазе код банака чији су кредитни рејтинзи инвестиционог ранга, ова средства имају низак кредитни ризик и сматра се да није дошло до значајног повећања кредитног ризика све док њихов кредитни рејтинг остане на том рангу. Немогућност располагања овим финансијским средствима дуже од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа је основни индикатор да је њихова вредност кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за опредељивање статуса кредитно умањене вредности се могу користити и сазнања о кашњењу у извршавању обавеза других држалаца рачуна, односно кашњење у испуњењу обавеза према повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

Кредитни ризик пласмана девизних резерви (депозита и хартија од вредности у страниј валути) се квантификује преко *default* модела, заснованог на вероватноћи губитка уговорене стране. Параметри за мерење кредитног ризика су следећи:

- износ изложен ризику (максималан износ који може постати губитак у случају настанка случаја немогућности измирења уговорне обавезе), који је једнак тржишној вредности пласираних средстава,
- вероватноћа губитка (вероватноћа да ће настати ситуација у којој уговорна страна неће моћи да испуни своју обавезу), која се, у зависности од композитног кредитног рејтинга банке/издаваоца, израчунава као просек *default* стопа за годину дана рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*,
- губитак за дати степен вероватноће, који се добија као $1 - \text{recovery rate}$ (ниво до кога се може надокнадити губитак услед немогућности уговорне стране да испуни своју

обавезу) и

- очекивани кредитни губитак, који представља просечан потенцијални губитак тржишне вредности средстава који је последица неког догађаја на тржишту, а у вези је са кредитним ризиком.

Пласмани девизних резерви код банака, односно издавалаца чији је кредитни рејтинг инвестиционог ранга, имају низак кредитни ризик. Снижење кредитног рејтинга за неки инструмент из пласмана девизних резерви на ниво за један степен нижи од инвестиционог ранга сматра се значајним повећањем кредитног ризика, у ком случају се примењује вредност параметра вероватноћа губитка за преостали век трајања финансијског средства израчунат као просек *default* стопа за одговарајући период рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*. Свако кашњење уговорне стране у испуњењу обавеза дужи од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа представља основни индикатор да је вредност пласмана девизних резерви кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за одређивање статуса кредитно умањене вредности ових средстава се могу користити и сазнања о кашњењу банке код које су пласирани депозити или издаваоца хартије од вредности у испуњењу обавеза према другим повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

Кредитни квалитет пласмана девизних резерви се континуирано прати и по потреби се реагује како би се кредитни ризик свео на најмању могућу меру. Имајући у виду висок кредитни квалитет инструмената у девизним резервама Банке и чињеницу да је методологијом за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака предвиђено повећање обрачунатих очекиваних кредитних губитака у случају смањења кредитног квалитета инструмената/уговорне стране, изузев прилагођавања стопа вероватноћа губитка у складу са последњим доступним подацима, у 2021. години, коју је, као и 2020. годину обележила пандемија вируса COVID-19, није било потребе за изменом методологије за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака.

Финансијска средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима су средства ниског кредитног ризика у случајевима измирења обавеза дужника о року доспећа, када се не очекују проблеми по основу кредитне способности дужника и када су иста покривена одговарајућим средствима обезбеђења.

У току 2021. године није вршен репрограм, рекласификација или модификација финансијских средстава. Такође, у 2021. години не постоје финансијска средства која су кредитно обезвређена, а код којих су уговорени услови значајно измењени тако да долази до престанка признавања оригиналног средства и признавања новог финансијског средства.

Рочна усклађеност произилази из специфичности Банке као централне банке, њене улоге као главне монетарне установе и регулатора банкарског система, као и њене функције да самостално и независно утврђује и спроводи монетарну и девизну политику. Токови динарске ликвидности у банкарском сектору зависе од спровођења монетарне политике Банке и активности државе. Рочност већине обавеза Банке зависи од природе инструмената монетарне политике. Промене у вези са обавезном резервом, репо-трансакцијама и депоновањем вишкова ликвидних средстава банака у динарима, као и депозита државе у динарима, не представљају по аутоматизму смањену или повећану ликвидну обавезу Банке, већ најчешће промену у структури обавеза Банке, имајући у виду последично преливање средстава између банака, између банака и државе, као и промену појединих врста потраживања банака од Банке, и следствено томе обавеза

Банке (смањење пласмана путем репо-операција доводи до повећања стања на жиро-рачунима банака и/или рачунима депозитних вишкова, али укупне билансне обавезе Банке могу остати на истом нивоу). С друге стране, девизне обавезе Банке, укључујући и потенцијалне девизне обавезе по основу интервенција на девизном тржишту, обезбеђене су високо ликвидним девизним средствима којима управља Банка у складу са Стратешким смерницама за управљање девизним резервама Банке.

Ризик од промене каматних стопа је ризик смањења нето резултата или нето вредности имовине Банке услед промена у висини каматних стопа. Изложеност ризику од промена каматних стопа зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве Банке. Банка, као централна банка Републике Србије која обавља функције утврђене Законом и другима законима: утврђује начин обрачуна, наплате и плаћања камате на пласмане и друга потраживања Банке, као и на средства на која Банка плаћа камату ради остварења циљева усвојене монетарне политике (референтну каматну стопу, каматне стопе за обрачун камате по основу обавезне резерве, кредита за ликвидност, вишкова ликвидних средстава и др.); држи депозите банака и других финансијских организација, државе и других депонената, управља девизним резервама, држи средства на текућим рачунима и ороченим депозитима код иностраних банака и ангажује средства у купонске хартије од вредности, односно обвезнице које су емитовале најразвијеније државе, квалитетне финансијске институције с њиховом подршком и међународне финансијске институције, као и дисконтне хартије од вредности, које се односе на благајничке записе емитоване од стране најразвијенијих држава.

Две основне методе које Банка користи у квантификавању тржишних ризика у односу на финансијска средства су: вредновање ризика („Value-at-Risk“ или „VaR“) и тест стреса („Stress test“). Први метод се користи да би се антиципирао максимални могући губитак у нормалним, док се други користи за предвиђање губитака у екстремним тржишним условима.

VaR представља метод који с високим степеном вероватноће (95% или 99%) процењује губитак који у датом временском интервалу неће бити прекорачен. Када се VaR (95%) израчуна на месечном нивоу, за укупан портфолио прерачуна у EUR, који укључује купонске и дисконтне ХоВ и орочене депозите укључене у инвестициони портфељ у иностраној валути, на дан 31. децембра 2021. године, само у 5% случајева можемо очекивати губитак већи од 0,96% или 12.212 милиона динара (EUR 103,86 милиона). Посматрано на дан 31. децембра 2020. године, за портфолио прерачуна у EUR, само у 5% случајева могли смо очекивати губитак већи од 1,07% или 12.362 милиона динара (EUR 105,14 милиона).

Уколико наступе екстремни тржишни услови, као допуна VaR анализе, користи се тест стреса који представља модел који на бази дурације и конвексности портфолија предвиђа могући ефекат промене каматних стопа и осталих негативних сценарија на вредност портфолија. За Банку је најважнији сценарио могући неочекивани скок каматних стопа (пад цена хартија од вредности), па се тако израчунава шта би се десило са укупним портфељом уколико каматне стопе порасту за 100 базних поена. Да су каматне стопе порасле за 100 базних поена на дан 31. децембра 2021. године, EUR портфељ би изгубио 6.737 милиона динара (EUR 57,3 милиона), USD портфељ би изгубио 1.704 милиона динара (USD 16,4 милиона), GBP портфељ би изгубио 70 милиона динара (GBP 0,5 милиона), CAD портфељ би изгубио 33 милиона динара (CAD 0,4 милиона). Укупан ефекат пораста каматних стопа за 100 базних поена на EUR, USD, GBP и CAD портфељ на дан 31. децембра 2020. године износио би 11.146 милиона динара.

Банка се излаже девизном ризику кроз трансакције у иностраној валути. Излагање ризику доводи до пораста позитивних и негативних курсних разлика, које се евидентирају у билансу успеха. Излагање девизном ризику јавља се по основу ставки монетарне активе и пасиве, које нису деноминоване у обрачунској валути Банке. Банка управља девизним ризику преко

политике утврђивања валутне структуре активе, у складу са очекиваним девизним обавезама у будућности. Слабљење динара у износу од 1% у односу на EUR, USD, CHF и SDR на дан 31. децембра 2021. године би повећало капитал и повећало добит/смањило губитак Банке у износу од 9.488.681 хиљада динара (31. децембар 2020. године: 8.598.718 хиљаде динара). Ова анализа претпоставља да све остале варијабле, посебно каматне стопе, остају непромењене.

Јачање динара у износу од 1% у односу на дате валуте имало би исти али супротан ефекат, уз исту претпоставку да све остале варијабле остају непромењене.

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Г.бр. 4862
1.4.2022.